

Supplerende vern i Vestfold og Telemark

Registrering av naturverdier i sju utvalgte områder

Hilde S. Rui / Kjell Magne Olsen

Supplerende vern i Vestfold og Telemark - Registrering av naturverdier i sju utvalgte områder

Forfattere: Hilde S. Rui / Kjell Magne Olsen

Publisert: 01.03.2025

Antall sider: 108 sider inkludert vedlegg

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Statsforvalteren i Vestfold og Telemark ved Christin Beate Johnsen

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som:

Forsidebilder: Semi-naturlig strandeng og saltanrikningsmark ved Naverfjorden, Larvik / Kalkrik helofyttsump rundt Limitjern, Skien / Marianøkleblom (VU) på Stavernøya, Larvik / Jordbærkløver (VU) på semi-naturlig strandeng på Ørahavna, Færder / En godt kamuflert kystringvinge (LC) på grunnlendt mark på Ørahavna, Færder. Foto: Hilde S. Rui / Kjell Magne Olsen / Terje Blindheim

Biofokus rapport 2025–025

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-478-4

Gaustadalléen 21

NO-0349 OSLO

Org.nr: 982 132 924

post@biofokus.no

www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark foretatt naturfaglige registreringer i sju områder som er foreslått for vern. Christin Beate Johnsen har vært vår kontaktperson hos oppdragsgiver. Terje Blindheim har vært prosjektansvarlig. Hilde S. Rui har vært ansvarlig for utarbeiding av rapport. Anders Thylén har vært kvalitetsikrer. Feltarbeidet er gjennomført av Hilde S. Rui, Terje Blindheim og Kjell Magne Olsen. Biofokus vil takke for godt samarbeid med Statsforvalteren i Vestfold og Telemark.

Oslo, 1. mars 2025

Hilde S. Rui

Semi-naturlig strandeng, nakent berg og grunnlendt mark på Ørahavna i Færder kommune. Den semi-naturlige strandenga har tegn på gjengroing. Foto: Hilde S. Rui.

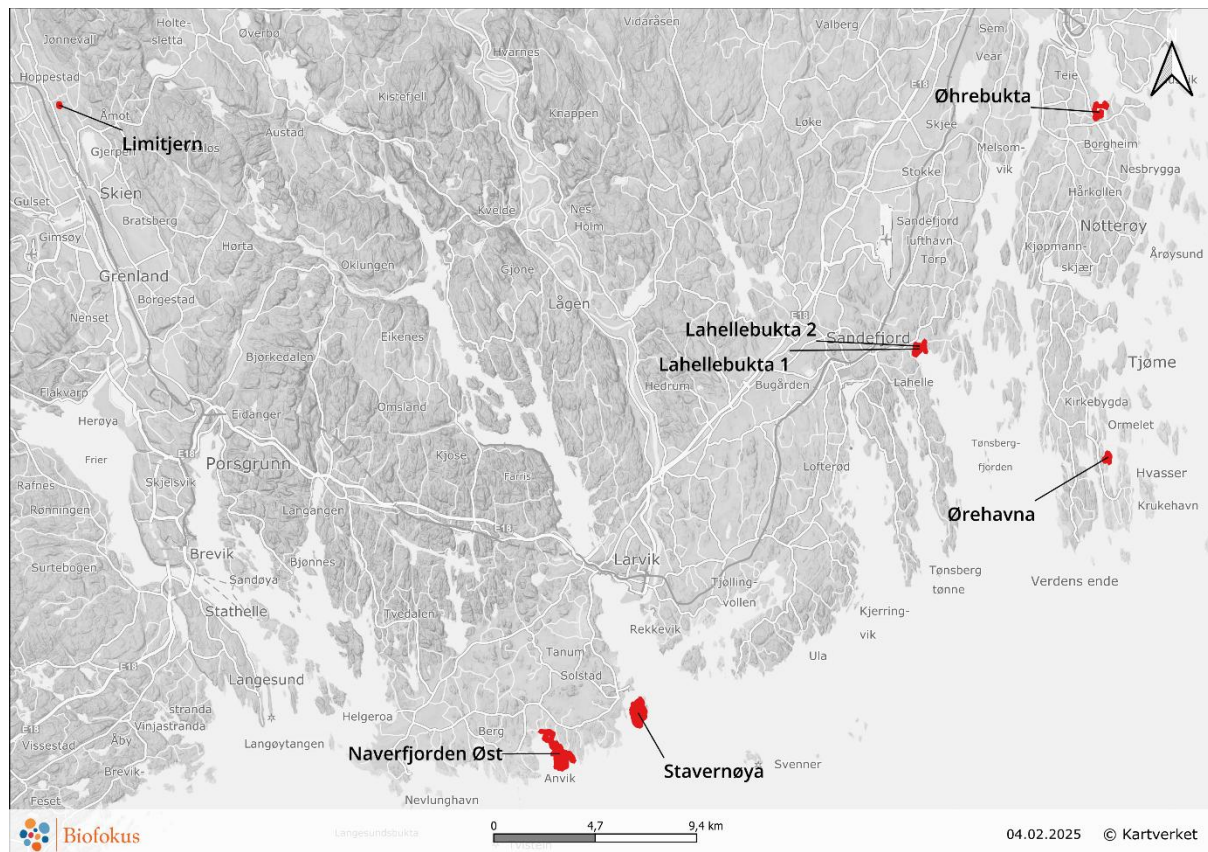
Innhold

1	Innledning.....	4
1.1	Bakgrunn	4
2	Metode	5
2.1	Datainnsamling.....	5
2.2	Metode for naturtypekartlegging	6
3	Resultater.....	7
3.1	Limitjern, Skien (14 daa)	7
3.2	Naverfjorden Øst, Larvik (542 daa)	12
3.3	Stavernsøya, Larvik (466 daa)	24
3.4	Lahellebukta (delomr. 1 og 2), Sandefjord (121 + 7 daa)	32
3.5	Øhrebukta, Færder (96 daa)	40
3.6	Ørahavna, Færder (50 daa)	46
4	Referanser	53
	Vedlegg 1. Naturtypebeskrivelser – DN13	55
	Limitjern, Skien	55
	Naverfjorden Øst, Larvik.....	55
	Stavernsøya, Larvik	71
	Lahellebukta (delomr. 1 og 2), Sandefjord	82
	Øhrebukta, Færder	88
	Ørahavna, Færder	90
	Vedlegg 2. Naturtypebeskrivelser – Miljødirektoratets instruks	93
	Limitjern, Skien	93
	Naverfjorden Øst, Larvik.....	93
	Stavernsøya, Larvik	97
	Lahellebukta (delomr. 1 og 2), Sandefjord	100
	Øhrebukta, Færder	102
	Ørahavna, Færder	103
	Vedlegg 3. Kategorier for rødlistearter	105
	Vedlegg 4. Kategorier for fremmede arter	106

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

I forbindelse med arbeid med supplerende vern av områder i Vestfold og Telemark ønsker Statsforvalteren et oppdatert kunnskapsgrunnlag for sju aktuelle områder. Områdene er Limitjern i Skien (14 daa), Naverfjorden Øst (542 daa) og Stavernøya (466 daa) i Larvik, to delområder på Lahellebukta i Sandefjord (121 og 7 daa), samt Øhrebukta (96 daa) og Ørehavna (50 daa) i Færder kommune. Stiftelsen Biofokus har på oppdrag for Statsforvalteren i Vestfold og Telemark foretatt naturfaglige registreringer i områdene sensommeren 2024. Registreringene har inkludert kartlegging av arter, NiN-kartlegging etter instruks for basiskartlegging i verneområder, kartlegging etter DN-håndbok 13 (ferskvannstilknyttet natur), og sammenstilling av eksisterende data av naturtyper og arter. Områdene ble kartlagt etter Miljødirektoratets instruks fra årene 2020-2022.

Figur 1. Kartet viser lokasjonen til de sju kartlagte områdene: Limitjern i Skien, Naverfjorden og Stavernøya i Larvik, Lahellebukta 1 og 2 i Sandefjord og Ørehavna og Øhrebukta i Færder kommune.

2 Metode

2.1 Datainnsamling

Kartleggingstema

Arbeidet har omfattet kartlegging og/eller sammenstilling av:

- Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2024a), og basiskartlegging av verneområder (Miljødirektoratet, 2023) basert på NiN2 (Halvorsen *et al.*, 2015).
- Områder i ferskvann som er spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold (viktige naturtyper) etter DN-håndbok 13, med tilhørende oppdaterte faktaark (Miljødirektoratet, 2015).
- Utvalgte naturtyper i henhold til [Naturmangfoldloven](#) og [Forskrift om utvalgte naturtyper](#).
- Rødlistede naturtyper i henhold til Norsk rødliste for naturtyper 2018 (Artsdatabanken, 2018).
- Levesteder for rødlistearter. Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste (Artsdatabanken, 2021). Se vedlegg 2 for forklaring av kategorier.
- Forekomster av fremmede arter iht. Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2023). Se vedlegg 3 for forklaring av kategorier.

Viktige datakilder

Tilgjengelige naturdatabaser og litteratur er gjennomgått for å samle eksisterende kunnskap om området, bl.a. Naturbase og Artskart, historiske flyfoto og geologiske kart.

Feltkartlegging

Feltkartlegging i områdene ble utført av Hilde Stokland Rui, Terje Blindheim og Kjell Magne Olsen i august og september 2024.

Tabell 1. Oversikt over de sju aktuelle områdene som ble undersøkt tilknyttet supplerende vern.

Områdenavn	Kommune	Areal daa	Metodikk	Dato	Personell
Limitjern	Skien	14	DN-13	19.08.24	Kjell Magne Olsen
Naverfjorden Øst	Larvik	542	Basiskartlegging, DN-13	20.08.24 04-06.09.24, 08.09.24, 15.09.24 og 17.09.24	Kjell Magne Olsen Hilde Stokland Rui
Stavernøya	Larvik	466	Basiskartlegging	18.09.24 og 19.09.24	Hilde Stokland Rui

Lahellebukta (delomr. 1 og 2)	Sandefjord	121+7	Basiskartlegging	25.09.25	Hilde Stokland Rui
Øhrebukta	Færder	96	Basiskartlegging	27.08.24	Hilde Stokland Rui
Ørahavna	Færder	50	Basiskartlegging	01.08.24	Terje Blindheim og Hilde Stokland Rui

2.2 Metode for naturtypekartlegging

Kartlegging etter instruks for basiskartlegging

Basiskartlegging er gjort i henhold til Oppdragsbeskrivelse naturkartlegging i verneområder – Basiskartlegging (Miljødirektoratet, 2024b). Kartlegginga er heldekkende og gjelder kun terrestriske områder. Den følger NiN 2.3 i målestokk 1:5000. For hvert polygon er det også registrert ulike variabler, som f. eks. tråkkslitasje, fremmede arter og gjengroing som kan si noe om tilstanden til lokalitetene.

Kartlegging etter DN-håndbok 13

For å fange opp naturkvaliteter i ferskvann er det blitt kartlagt ferskvannslokaliteter etter DN-håndbok 13, revidert utgave (Direktoratet for Naturforvaltning 2007). Det henvises til denne, og da spesielt kapitlene 2–6, for en nærmere redegjørelse av kriterier for utvelgelse av naturtyper og verdisetting av dem.

3 Resultater

3.1 Limitjern, Skien (14 daa)

Limitjern ligger rett nord for Skien sentrum, og drenerer via Limibekken til Børsesjø, snaut 2 km sør-sørøst. Grunnen består av torv og myr på kalkstein og leirskifer (NGU, 2025a). Selve tjernet er kartlagt etter DN-håndbok 13 i 1985 som *Rik kulturlandskapssjø* og vurdert som *Svært viktig (A)*. I tillegg er det kartlagt flere naturtypelokaliteter i 2022 etter Miljødirektoratets instruks i området rundt tjernet.

Området rundt Limitjern har vært under stor påvirkning ifølge historiske flyfoto (Norge i bilder, 2025). Store deler av området rundt Limitjern har vært dyrka opp som åker, se eksempelvis [flyfoto fra 1937](#). Dette gjelder bl.a. hele myrområdet sør for tjernet. I 1937 var det noe skog på vestre og østre side av tjernet, men den ser ung og glissen ut. Skogen vokser til og er på sitt største i [1966](#), men skogen nærmest tjernet blir hugget en gang mellom 1966 og [1991](#), og området rundt tjernet er da nesten helt snaut. Fra 1991 ser vi også at det er gravd dype grøfter fra vest ut til tjernet. Grøftene kan skimtes også i 1937, og har sannsynligvis vært der mye lenger enn det også, men utbedret i 1991. Grøftene ser ut til å være i bruk den dag i dag. Det vokser ellers gradvis til med vierkratt, enkelttrær og små skogsholt i området fram til i dag.

Tjernet er formodentlig nokså dypt, og det er få eller ingen grunne områder med omfattende helofytt-sump. Ofte er breddene myke og nokså flytende, og det er derfor vanskelig å komme til for fangst av invertebrater. Stedvis er det inne på mer tørt land arealer som tidvis oversvømmes, og som kan fremstå som starrsummer eller tørrere sumpskoger.

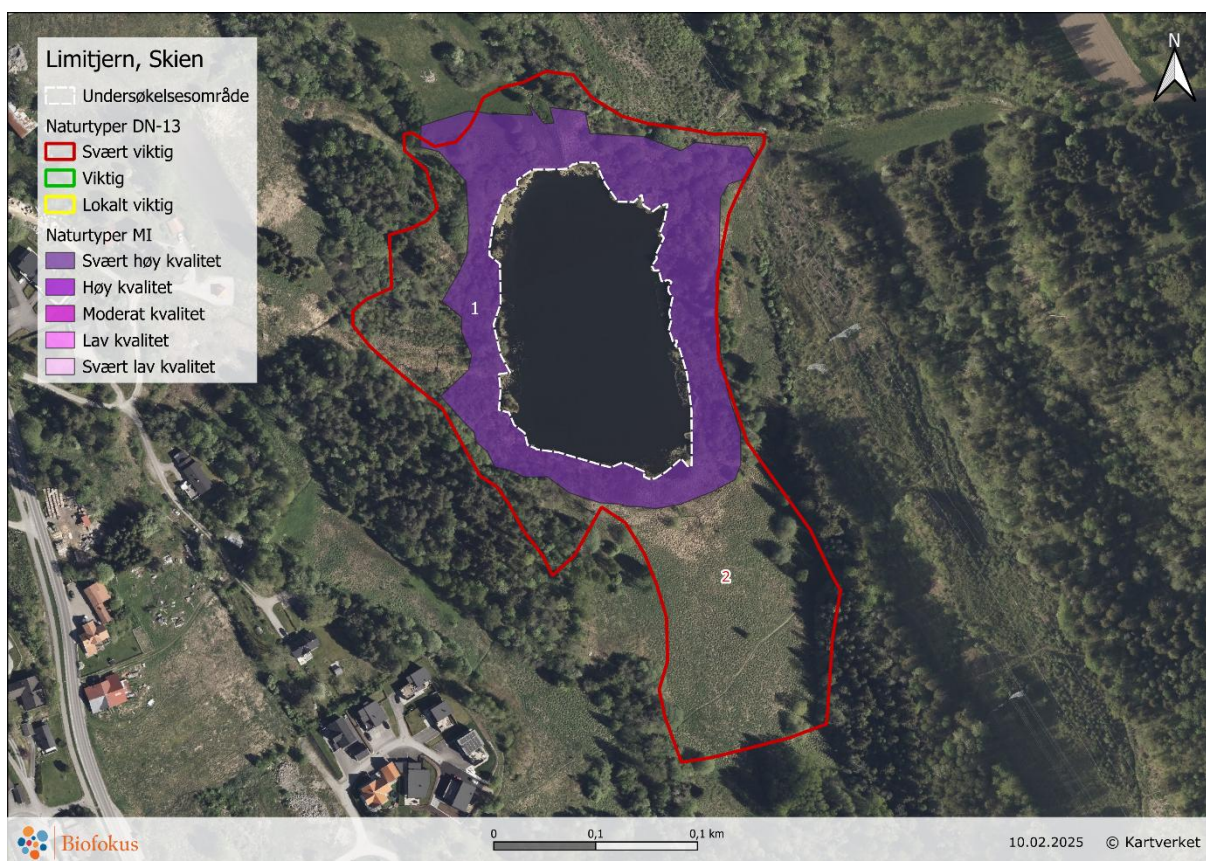
Figur 2. Utsikt over Limitjern, sumpområdene og skogen rundt. Foto: Kjell Magne Olsen.

Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks

Etter Miljødirektoratets instruks er det kartlagt kalkrik helofyttsump rundt hele tjernet (Miljødirektoratet, 2022; Tabell 2). Utenfor helofyttsumpen er det kartlagt rik gråorsumpskog og to kalkfuruskoger i vest, en naturbeitemark og frisk rik edelløvskog i nord og to tørkeutsatt kalkgranskoger i sørøst. Kvalitetsvurderingene fordeler seg på to lokaliteter med *Svært høy kvalitet* (helofyttsumpa og gråorsumpskogen), én med *Høy kvalitet*, to med *Moderat kvalitet* og fire med *Lav kvalitet* (se vedlegg 2 for fulle beskrivelser).

Tabell 2. Tabellen viser den tilgrensede naturtypelokaliteten Kalkrik helofyttsump, kartlagt etter MI-instruks.

NIN-ID	Nr.	Områdenavn	Naturtype	RL/UN	Lokalitetskvalitet	Areal (daa)
NINFP2210087009	1	Limitjern	Kalkrik helofyttsump	VU	Svært høy kvalitet	14,0

Figur 3. Kartet viser naturtyper rundt Limitjern etter både DN-13- og MI-metodikk.

Naturtyper etter DN-håndbok 13

Tjernet med bufferområde, samt myrområdet i sør, er kartlagt som *Rik kulturlandskapssjø* etter DN-håndbok 13 og vurdert som *Svært viktig* (Miljødirektoratet, 2025).

Tabell 3. Oversikt over DN-13-naturtypelokaliteten som omfattes av undersøkelsesområdet.

DN-13-ID	Nr.	Områdenavn	Naturtype	Verdi	Areal (daa)
BN00028113	2	Limitjern	Rik kulturlandskapssjø	A	48,6

Basiskartlegging

Limitjern ble ikke basiskartlagt, på grunnlag av at prosjektområdet består av limniske områder og således ikke kan kartlegges ved den basiskartlegging som kun gjelder terrestriske områder. Dette var avtalt med prosjektgiver på forhånd.

Artsmangfold

I undersøkelsesområdet, inklusive kantsoner av helofyttsump, er det registrert totalt 17 rødlistearter (Artsdatabanken and GBIF Norge, 2025), derav seks fuglearter, ti karplantearter og én mose (Artsdatabanken and GBIF Norge, 2025). Det foreligger ikke registreringer av rødlistete invertebrater fra tjernet. Småsalamander er påvist (muligens kun før 1985, jf. Naturbase), og ellers en god del arter fra diverse invertebratgrupper, som bløtdyr, krepsdyr, mosdyr og insekter. Av det påviste mangfoldet, er det karplantene som peker seg ut, med en rekke rødlistete og sjeldne arter. Av disse er det kun

krustjernaks (NT) som er direkte vannlevende. Dronningstarr (NT), vasstelg (EN), myrtelg (VU), kjevlestarr (NT), elvemarigras (VU) og taglstarr (NT) står langs breddene av tjernet, mer eller mindre fuktig. Flokekrypmose (EN) er også påvist, en art som er knyttet til næringsrike sumpmiljøer. Ut over disse er det registrert ask (EN) og en liten rekke rødlistete fuglearter, men ingen som er spesielt tilknyttet vannarealet.

Tabell 4. Oversikt over rødlistede arter registrert på Artskart per februar 2025. Kategori viser til rødlistekategori i Norsk rødliste for arter 2021. Artene er sortert alfabetisk etter artsgruppe, deretter etter vitenskapelig navn.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Antall funn	Siste dato
Fugler	<i>Apus apus</i>	tårnseiler	NT	1	02.07.2016
	<i>Carpodacus erythrinus</i>	rosenfink	NT	1	27.05.2021
	<i>Chloris chloris</i>	grønnfink	VU	3	01.08.2022
	<i>Emberiza citrinella</i>	gulspurv	VU	3	05.07.2022
	<i>Numenius arquata</i>	storspove	EN	1	11.08.2021
	<i>Sturnus vulgaris</i>	stær	NT	1	05.07.2022
Karplanter	<i>Carex appropinquata</i>	taglstarr	NT	8	19.08.2024
	<i>Carex diandra</i>	kjevlestarr	NT	5	19.08.2024
	<i>Carex pseudocyperus</i>	dronningstarr	NT	14	19.08.2024
	<i>Dryopteris cristata</i>	vasstelg	EN	3	19.08.2024
	<i>Fraxinus excelsior</i>	ask	EN	3	19.08.2024
	<i>Hierochloë hirta</i>	elvemarigras	VU	3	19.08.2024
	<i>Pentanema salicinum</i>	krattalant	NT	1	01.08.1966
	<i>Potamogeton crispus</i>	krustjernaks	NT	1	19.08.2024
	<i>Thalictrum simplex</i> subsp. <i>simplex</i>	smalfrøstjerne	NT	1	02.08.1981
	<i>Thelypteris palustris</i>	myrtelg	VU	8	19.08.2024
Moser	<i>Hygroamblystegium varium</i>	flokekrypmose	EN	3	14.10.2020

Fremmede arter

Det er registrert sju fremmede arter i tjernet og i sumpomgivelsene rundt (Artsdatabanken and GBIF Norge, 2025). I selve tjernet er det kun registrert suter (HI), som er satt ut eller spredt seg nedstrøms fra utsettinger lenger opp i vassdraget. Ellers er det registrert engrødtopp (SE) i det fuktige området langs bekken i nord. Under befaring ble det i tillegg registrert kanadagullris (SE), rødhyll (SE) og brunskogsnekl (SE) i helofyttsumparealene.

Tabell 5. Oversikt over fremmede arter registrert på Artskart per februar 2025. Kategorier viser til risikovurdering i Fremmedartslista 2023. Artene er sortert alfabetisk etter artsgruppe, deretter etter vitenskapelig navn.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Antall funn	Siste dato
------------	--------------------	------------	----------	-------------	------------

Bløtdyr	<i>Arion vulgaris</i>	brunskogsnegl	SE	1	19.08.2024
Fisker	<i>Tinca tinca</i>	suter	HI	1	06.05.2023
Karplanter	<i>Epilobium ciliatum</i> <i>subsp. ciliatum</i>	ugrasmjølke	SE	1	21.06.1990
	<i>Malva moschata</i>	moskuskattost	NR	1	21.06.1990
	<i>Odontites vulgaris</i>	engrødtopp	SE	2	30.08.2023
	<i>Sambucus racemosa</i> <i>subsp. racemosa</i>	rødhyll	SE	1	19.08.2024
	<i>Solidago canadensis</i>	kanadagullris	SE	1	19.08.2024

Oppsummering/diskusjon

Tjernet og dets nære omgivelser inneholder allerede en del kjente, bevaringsverdige arter, og potensialet for at flere slike lever der er stort. De største verdiene anses å være i sumpområdet rundt selve tjernet, der det vokser flere rødlistede karplanter. Ved østsiden av tjernet vokser det meget store bestander av myrtelg (VU), men det er også spredte og mindre forekomster andre steder. Det er en robust bestand av dronningstarr (NT), som står mer eller mindre tett rundt hele tjernet. Vasstelg (EN), er observert langs søndre halvdel av østsiden, men kan muligens også fåtallig finnes andre steder. Det vokser en del kjevestarr i nord og øst, og muligens også andre steder. Flere stroe tuer med taglstarr (NT) står et lite stykke sørøst for tjernet. Krustjernaks (NT) er registrert i kanalen (Limibekken) som renner ut i nordøst.

Foruten enkelte fuglearter, er det ikke registrert rødlistearter i tilknytning til selve vannarealet. Det er noe vanskelig å ta seg til langs vannkanten for å fange invertebrater. Dyrelivet i tjernet virker ikke spesielt rikt, men det anses likevel å være et betydelig potensial for å fange opp rødlistede invertebrater dersom det blir gjort grundige kartlegginger med relevante fangstredskaper.

Sumpområdene rundt tjernet anses som minst like viktige som selve vannarealet. Et vern vil derfor ha mest for seg dersom *både* tjernet *og* omgivelsene rundt vernes som en helhet. Omgivelsene rundt er viktige i seg selv, med robuste populasjoner av truede karplanter og potensial for mer, men de er i tillegg en del av leveområdet til en rekke arter som har larver i tjernet og det voksne stadiet på land. Samlet vil land- og vannarealene fungere som et funksjonsområde for arter som både er avhengige av vann og land for å fullføre sine livssykluser. Sumparealene vil tilføre flere og mer varierte habitater og danne et grunnlag for et rikt arts mangfold med robuste populasjoner.

De registrerte naturverdiene vil best ivaretas om området får utvikles mest mulig fritt, dvs. uten skjøtsel. Forurensinger og eutrofiering av vannet må unngås.

3.2 Naverfjorden Øst, Larvik (542 daa)

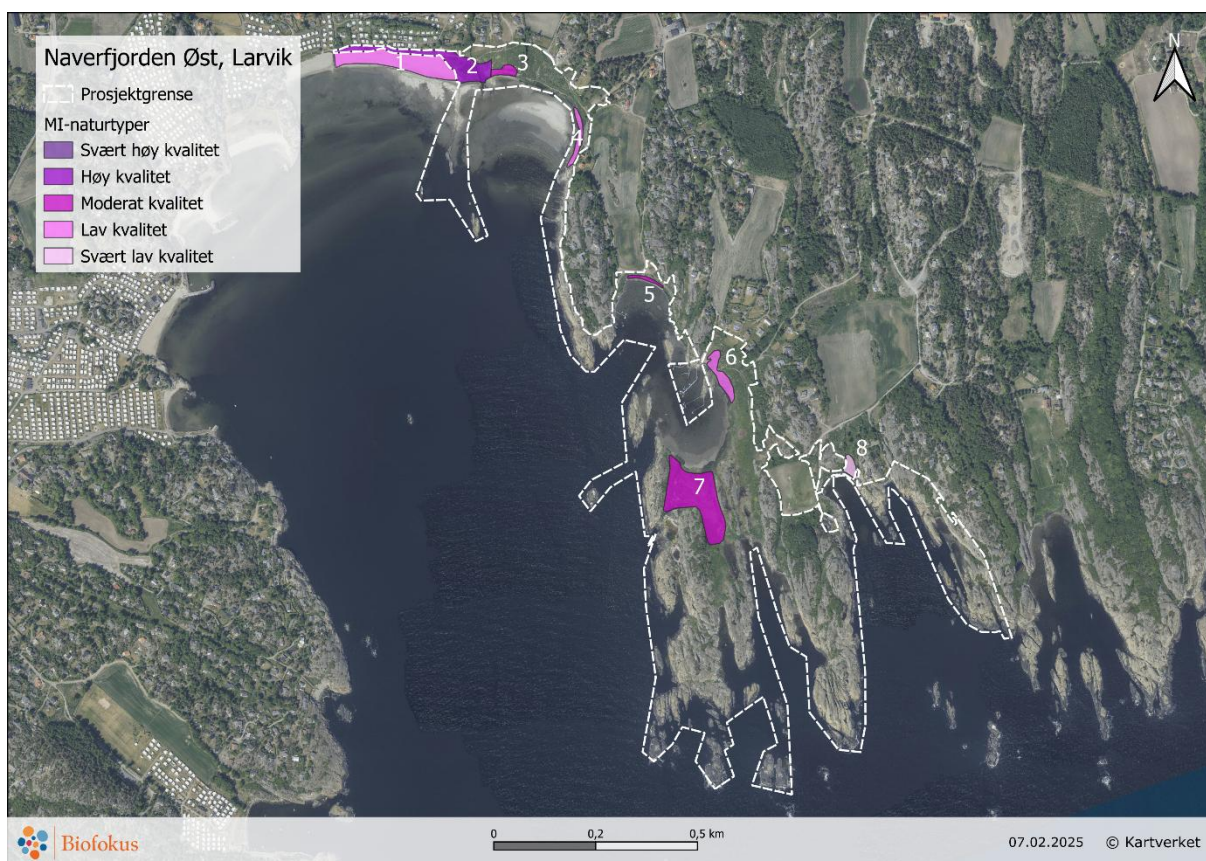
Hele området ligger på larvikitt, men indre, flate områder, bl.a. strandområdene i nord, består av et løsmassedekke av marine strandavsetninger (NGU, 2025b, 2025a). Det drenerer stedvis grunnvann gjennom løsmassene og stedvis er det et tynt dekke av hav-, fjord- og strandavsetninger i bukter og mellom bergene. Den sørlige delen, som domineres av strandeng og berg, kalles Bøvreøya – eller bare øya – fordi det ved høyvann noen ganger mangler kobling til landområdene (Lundberg og Rydgren, 1994). I områdene rundt planområdet har det skjedd drastiske endringer, særlig ved utbygging av campingplasser i områder som på 1960-tallet var skog og kulturmark (Norge i bilder, 2025). På berg og grunnlendte områder langsmed kystlinja har det vokst til med busker og kratt siden 60-tallet, som følge av at det omtrent da ble slutt med beitedyr på slike steder.

Figur 4. Semi-naturlig strandeng i gjengroing langs Naverfjorden. Foto: Hilde S. Rui.

Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks

Det ble kartlagt Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks i 2022 (Figur 5; Miljødirektoratet, 2025). (Miljødirektoratet, 2022; Figur 5). Mesteparten ble kartlagt av Natur og Samfunn AS, som en del av et større prosjektområde i Brunlanes på oppdrag fra Miljødirektoratet. I tillegg har Biofokus samme år kartlagt et mindre område ved Stretere camping i forbindelse med en plansak. I undersøkelsesområdet er det dermed kartlagt til sammen åtte MI-naturtyper (Figur 5). Fire av disse er *Sanddynemark* i nord, en sårbar naturtype, mens det ellers er kartlagt fire *Semi-naturlige strandenger* (sterkt truet). En oversikt over naturtypelokalitetene er å finne i Tabell 6, der kolonnen Nr. refererer til tall på kartet i Figur 5.

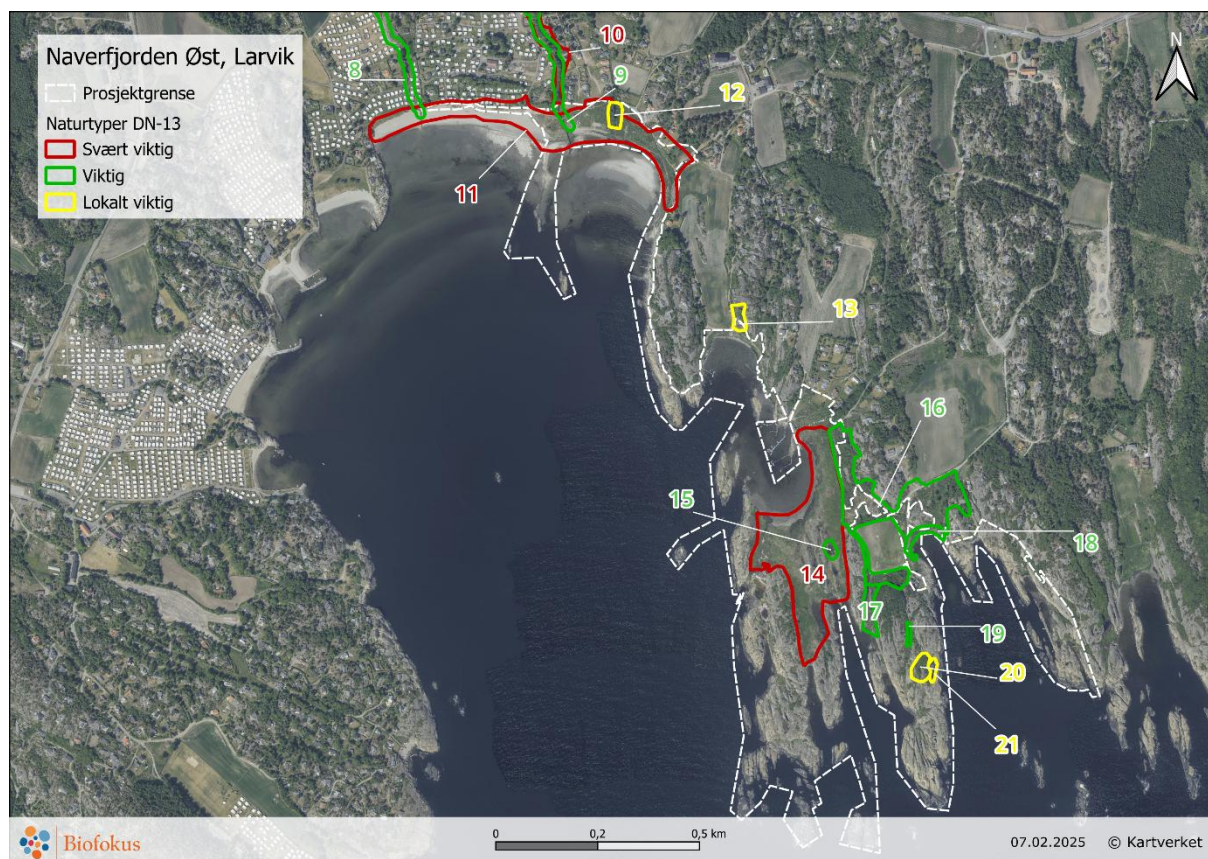
Figur 5. Kartet viser de åtte kartlagte naturtypelokalitetene innenfor undersøkelsesområdet ved Naverfjorden.

Tabell 6. Oversikt over de åtte kartlagte naturtypelokalitetene etter Miljødirektoratets instruks innenfor undersøkelsesområdet ved Naverfjorden. Nr. viser til numre i Figur 5 og vedlegg 2. RL viser til rødlistestatus i Norsk rødliste for naturtyper 2018. UN viser til om lokaliteten omfattes av Forskrift om utvalgte naturtyper.

NIN-ID	Nr.	Områdenavn	Naturtype	RL/UN	Lokalitetskvalitet	Areal (daa)
NINFP2210084654	1	Streterestranda, badestrand	Sanddynemark	VU	Lav kvalitet	10,5
NINFP2210081681	2	Streterestranda	Sanddynemark	VU	Høy kvalitet	8,2
NINFP2210111327	3	Streterestranda øst	Sanddynemark	VU	Moderat kvalitet	1,2
NINFP2210111329	4	Nalumstranda	Semi-naturlig strandeng	EN	Lav kvalitet	1,6
NINFP2210111340	5	Jesperen	Sanddynemark	VU	Moderat kvalitet	0,6
NINFP2210111429	6	Naverfjorden øst 1	Semi-naturlig strandeng	EN	Lav kvalitet	2,7
NINFP2210111372	7	Naverfjorden øst 3	Semi-naturlig strandeng	EN	Moderat kvalitet	14,7
NINFP2210105508	8	Rørvik vest 2	Semi-naturlig strandeng	EN	Svært lav kvalitet	1,1

Naturtyper etter DN-håndbok 13

Det er kartlagt flere DN-13-lokaliteter i undersøkelsesområdet (Figur 6, Tabell 7). Kartlegginga er fra årene 2000–2012 (Miljødirektoratet, 2025). I nord, ved Streterestranda, er det to *Viktige bekkedrag* (begge med verdi B) som renner ut i strandområdet, *Sand- og grusstrand* (verdi A). Lenger sør i undersøkelsesområdet er det en stor avgrensing med *Strandeng og strandsump* med verdi A. Ellers er det kartlagt flere *Dammer* (som nå er oppdatert og slått sammen, se avsnittet Kartlegging av dammer), en *Tangvoll*, et *Kantkratt*, en *Naturbeitemark* og fire områder med *Rik sump- og kildeskog*.

Figur 6. Kartet viser naturtypelokaliteter kartlagt etter DN-håndbok 13.

Tabell 7. Oversikt over naturtypelokaliteter kartlagt etter DN-håndbok 13. Nr. viser til numre i Figur 6 og vedlegg 2.

DN-13-ID	Nr.	Områdenavn	Naturtype	Verdi	Areal (daa)
BN00002425	8	Stretrebekken	Viktig bekkedrag	B	8,4
BN00002805	9	Foldvikbekken	Viktig bekkedrag	B	163,8
BN00002513	10	Stretre	Rik sump- og kildeskog	A	7,2
BN00002512	11	Stretristranda	Sand- og grusstrand	A	47,9
BN00002350	12	Nalumstranda	Rik sump- og kildeskog	C	1,8
BN00002887	13	Jesperen	Rik sump- og kildeskog	C	1,7
BN00002511	14	Bøvre	Strandeng og strandsump	A	59,1
BN00002673	15	Bøvre	Dam	B	1,0

BN00002670	16	Bøvre	Kantkratt	B	36,0
BN00002672	17	Bøvre SV	Strandeng og strandsump	B	3,1
BN00002347	18	Bøvre S	Tangvoll	B	2,3
BN00084606	19	Naverfjorden, øst	Naturbeitemark	B	0,5
BN00002510	20	Bøvre	Rik sump- og kildeskog	C	2,2
BN00002671	21	Bøvre (dam)	Dam	C	0,7

Kartlegging av dammer

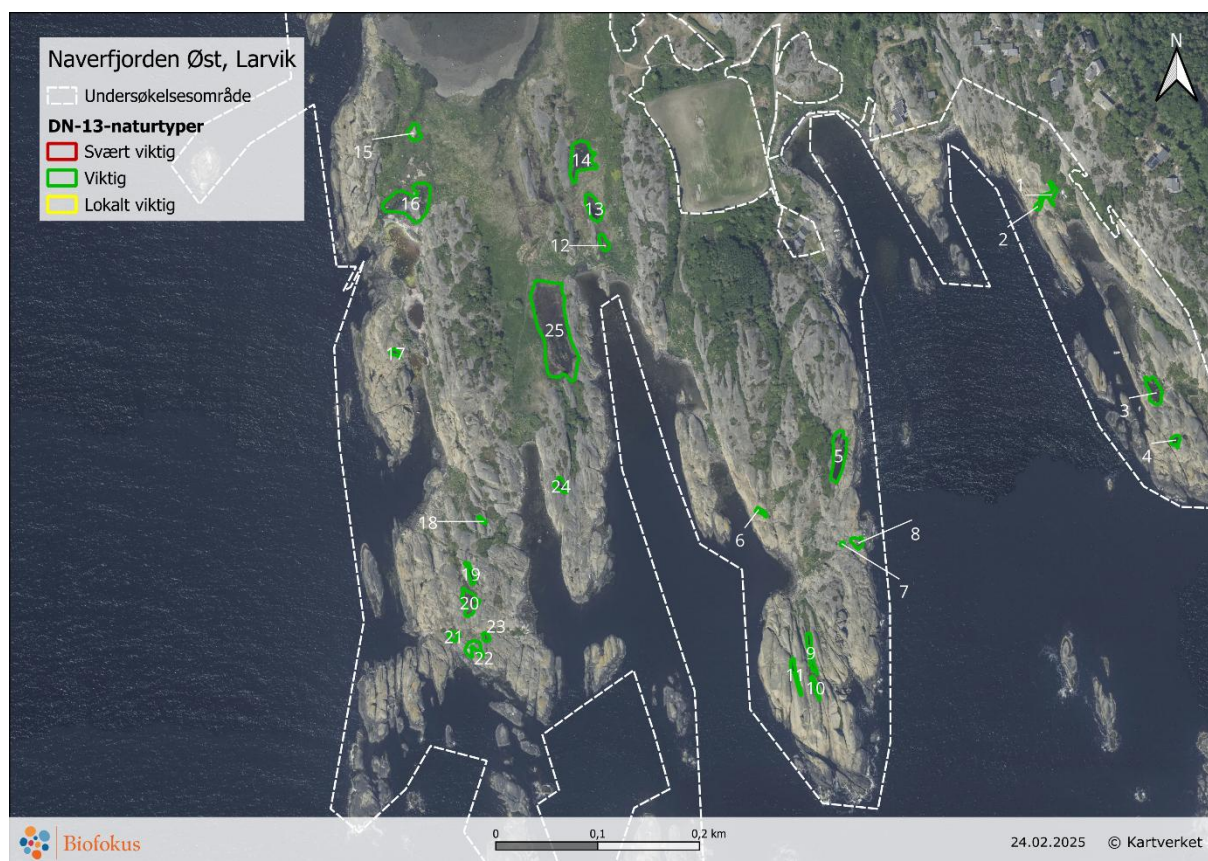
Fra før var det kartlagt to dammer i undersøkelsesområdet ved Naverfjorden (Tabell 7), begge med svært mangelfull beskrivelse (Miljødirektoratet, 2025). Det ble gjort en ny kartlegging av dammer i undersøkelsesområdet i 2024, og det ble da kartlagt 23 nye dammer og pytter. Alle de 25 dammer er nå slått sammen til én naturtypelokalitet, videreført med DN-nummer BN00002671.

Dammene og pyttene varierer sterkt i størrelse, fra omkring 1 x 1 m til omtrent 30 x 60 m. Alle er nokså grunne, og det er stor variasjon i saltpåvirkning og i mengden og typen vegetasjon. Noen av de mest lavereliggende er typiske littoralbasseng, med mye saltpåvirkning og tilstedeværelse av bl.a. tarmgrønne *Enteromorpha sp(p)*. Noen av de større dammene i strandengområdene er til dels svært gjengrodde, hovedsakelig av havsivaks. Større dammer på svabergene kan ha partier med eksempelvis småtjernaks, pollsivaks, brei dunkjevle, flotgras og takrør. På noe tørrere deler langs kantene står arter som myrhatt, kattehale, ryllsiv, lyssiv, gråstarr og flikbrønsle, men det er gjerne få arter assosiert med hver enkelt dam/pytt.

Generelt sett er dammene/pyttene uten spesielle verdier. Floraen i og i vannforekomstenes umiddelbare nærhet er ikke spesiell, og det er påvist få eller ingen spesielt nevneverdige invertebrater i de undersøkte dammene/pyttene. Buksvømmerarten *Paracorixa concinna*, en art som ble regnet som sårbar i 1999 og nær truet i 2006, men som LC i senere rødlistene, ble funnet i to av dammene, og denne arten er tidligere ikke tatt i Vestfold. Ellers ble det registrert et antall mer trivielle arter av vannkalver, døgnfluer, krepsdyr, teger, snegler, tovinger, vårfluer og øyestikkere. I en av pyttene (nr. 24 i Figur 7) ble det funnet et småsalamanderrumpetroll. Ellers ble det registrert karplanten firling (VU) ved noen få helt inntørkede småpytter i nærheten av dammene (ikke avgrenset). Hver for seg er dammene regnet som verdi C, men som en samlet verdi får de 25 dammene verdi B, grunnet at dammene til sammen er et viktig funksjonsområde for mange arter og at de har en viktig landskapsøkologisk rolle. De dekker et så stort område at om de skulle forsvinne/forringes, vil det bli for langt mellom dammene øst og vest for området til at dynamikken for vannlevende arter kan opprettholdes.

Tabell 8. Oversikt over den oppdaterte naturtypelokaliteten med dammer. Den nye naturtypelokaliteten erstatter de to dammene i Tabell 7 (DN-ID BN00002673 og BN00002671).

DN-13-ID	Nr.	Områdenavn	Naturtype	Verdi	Areal (daa)
BN00002671	1-25	Naverfjorden, dammer	Dam	B	6,6

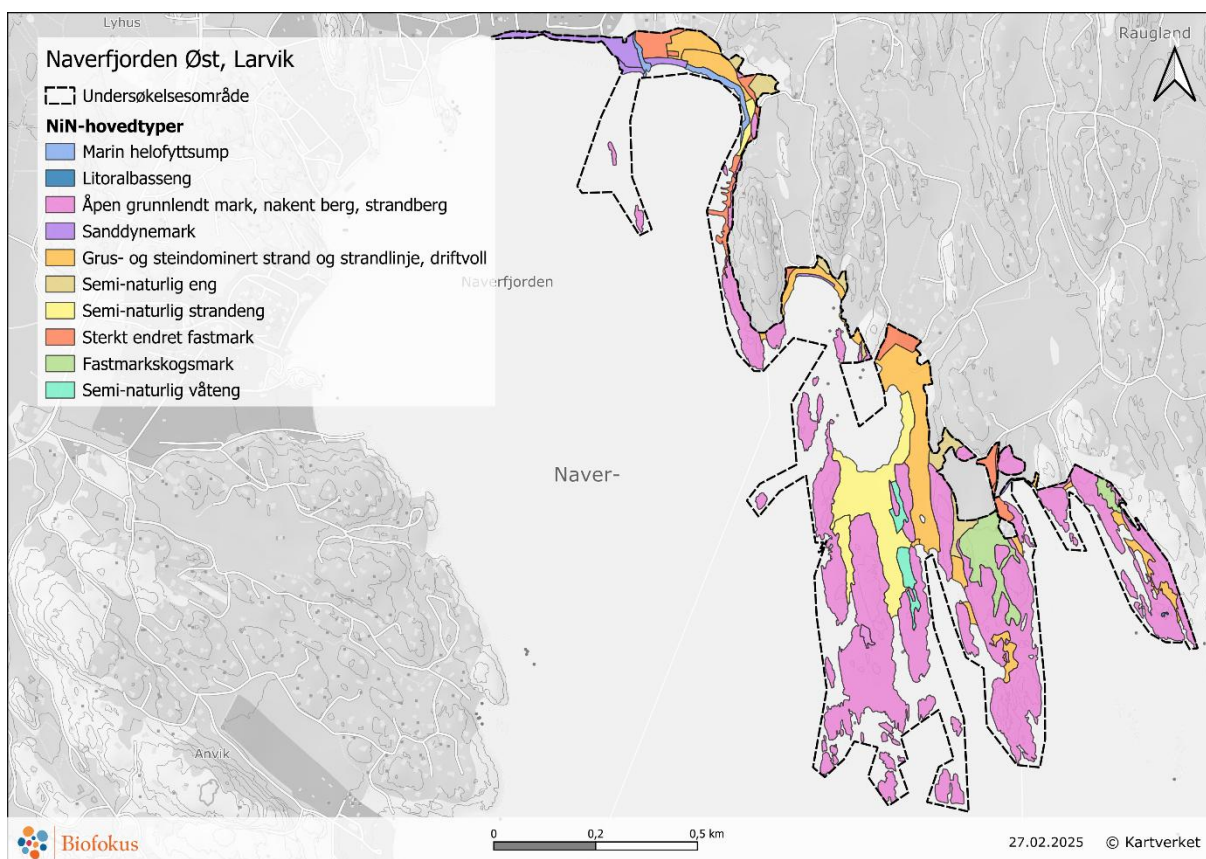
Figur 7. Kart over den oppdaterte DN-lokaliteten BN00002671. Lokaliteten består av 25 dammer.

Figur 8. Bildet viser én av de 25 dammene (nr. 16) i den oppdaterte dam-lokaliteten ved Naverfjorden. Bakkenfor vises et basseng med sjøvann som tidvis oversvømmer dammen og tilfører salt. Foto: Kjell Magne Olsen.

Basiskartlegging

Basiskartleggingen viser at området i stor grad består av grunnlendte arealer, nakent berg og strandberg, spesielt i sørlig del, dernest er undersøkelsesområdet preget av bukter med semi-naturlig strandeng i mosaikk med semi-naturlig våteng, samt driftvoller og steinstrender (Figur 9). Ved strandarealene er nord er det sanddyner på Streterestranda i vest og helofyttsump og driftvoll ved Nalumstranda i øst. Små arealer med plen finnes enkelte steder langs prosjektgrensen, og enkelte arealer med semi-naturlig eng (naturbeitemark) finnes også i indre deler. To skogarealer er også avgrenset: et stort areal sør for åkeren, med deler av ung løvskog med svartor og morell i nord og furudominanse på grunnlendte arealer, samt et svært vekstbegrenset svartor- og grandominert område helt i østenden av undersøkelsesområdet.

Figur 9. Kartet viser en grov skisse av hovedtypene som finnes innenfor undersøkelsesområdet som ble registrert i forbindelse med basiskartlegginga i 2024.

Artsmangfold

I undersøkelsesområdet er det registrert hele 98 rødlistede arter (Artsdatabanken and GBIF Norge, 2025). Flest arter er det av fugler, med 69 rødlistede arter, deretter 20 rødlistede karplanter, seks insekter og én sopp, samt hare og slettsnok.

Langs strandkanten på Streterestranda er det et viktig habitat for sodaurt (VU), fjærehøymol (VU), vasskjeks (VU), samt et funn av sølvmelde (NT). Lenger opp i sanddynene er det registrert dvergforglemmegei (VU) i 2022 og løpebillen *Masoreus wetterhallii* (EN) i 2016. *Masoreus wetterhallii* er kun kjent fra et fåtall lokaliteter i Norge, hvorav de aller fleste ligger i Larvik på strekningen Mølen–Stavern. I tillegg foreligger et gammelt og udatert funn fra «Gamle Aker» i Oslo.

I strandengområder og gjenvokste strandenger er det registrert arter som jordbærkløver (VU), strand-snylletråd (NT), åkermåne (NT) og bukkebeinurt (NT). I tillegg er det enkelte lokaliteter med smalsøte (EN) på små strandengflekke og firling (VU) i små, temporære dammer/pytter. Spredt i områder med semi-naturlig preg, men også stedvis på grunnlendte arealer, vokser enghavre (NT), hjertegras (NT), åkermåne (NT), nyresildre (NT), krattalant (NT), nikkesmelle (NT) og blåstarr (NT).

Det er registrert svært mange fuglearter ved Naverfjorden, deriblant 69 rødlistete. Området er spesielt viktig for vadefugler og ender som benytter seg av gruntvannsarealer og strandenger for næringsopptak og rasteplass (Karlsen, 1996). Strandengene er i tillegg godt benyttet av trekkende spurvefugler. Flere områder er verdifulle hekkeplasser for en lang rekke fuglearter. Strandområdene og bergene rundt

Naverfjorden er potensielle hekkeplasser for vade- og måkefugler, og i områder med buskvegetasjon – av bl.a. slåpetorn og roser – hekker (eller har det hekket) tornskate og hauksanger (Karlsen, 1996).

Tabell 9. Oversikt over rødlistede arter registrert på Artskart per februar 2025. Kategori viser til rødlistekategori i Norsk rødliste for arter 2021. Artene er sortert alfabetisk etter artsgruppe, deretter etter vitenskapelig navn.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Antall funn	Siste dato
Amfibier, reptiler	<i>Coronella austriaca</i>	slettsnok	NT	2	27.08.2023
Biller	<i>Masoreus wetterhallii</i>		EN	1	03.04.2016
Fugler	<i>Alauda arvensis</i>	sanglerke	NT	77	30.09.2024
	<i>Alca torda</i>	alke	VU	11	03.11.2023
	<i>Anas acuta</i>	stjertand	VU	12	21.09.2024
	<i>Apus apus</i>	tårnseiler	NT	45	05.09.2024
	<i>Arenaria interpres</i>	steinvender	NT	16	27.08.2024
	<i>Astur gentilis</i>	hønsenhauk	VU	30	10.10.2024
	<i>Aythya marila</i>	bergand	EN	4	03.11.2023
	<i>Calcarius lapponicus</i>	lappspurv	EN	7	15.10.2023
	<i>Calidris falcinellus</i>	fjellmyrløper	NT	10	25.05.2023
	<i>Calidris pugnax</i>	brushane	VU	41	01.09.2024
	<i>Cepphus grylle</i>	teist	NT	16	13.10.2024
	<i>Charadrius dubius</i>	dverglo	VU	106	21.07.2024
	<i>Chloris chloris</i>	grønnfink	VU	131	18.11.2024
	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	hettemåke	CR	166	29.07.2024
	<i>Circus aeruginosus</i>	sivhauk	NT	7	11.06.2024
	<i>Circus cyaneus</i>	myrhauk	EN	7	13.10.2024
	<i>Clangula hyemalis</i>	havelle	NT	19	09.11.2024
	<i>Corvus frugilegus</i>	kornkråke	VU	3	20.10.2022
	<i>Coturnix coturnix</i>	vaktel	VU	7	25.06.2017
	<i>Crex crex</i>	åkerrikse	CR	1	28.09.2019
	<i>Cuculus canorus</i>	gjøk	NT	13	22.05.2024
	<i>Curruca nisoria</i>	hauksanger	CR	3	26.08.2003
	<i>Delichon urbicum</i>	taksvale	NT	27	05.09.2024
	<i>Emberiza citrinella</i>	gulspurv	VU	158	08.12.2024
	<i>Falco rusticolus</i>	jaktfalk	VU	1	22.12.1991
	<i>Falco subbuteo</i>	lerkefalk	NT	6	02.09.2024
	<i>Fratercula arctica</i>	lunde	EN	1	04.03.2022

	<i>Fulica atra</i>	sothøne	VU	1	28.07.2024
	<i>Fulmarus glacialis</i>	havhest	EN	6	17.07.2023
	<i>Gallinago media</i>	dobbeltbekkasin	NT	4	11.10.2024
	<i>Haematopus ostralegus</i>	tjeld	NT	255	12.10.2024
	<i>Hydrocoloeus minutus</i>	dvergmåke	VU	2	18.08.2003
	<i>Larus argentatus</i>	gråmåke	VU	124	12.10.2024
	<i>Larus canus</i>	fiskemåke	VU	157	04.02.2025
	<i>Limosa limosa</i>	svarthalespove	CR	3	28.04.1993
	<i>Loxia leucoptera</i>	båndkorsnebb	VU	1	02.11.2013
	<i>Lullula arborea</i>	trelerke	NT	1	19.09.2020
	<i>Luscinia luscinia</i>	nattergal	NT	107	11.06.2024
	<i>Mareca strepera</i>	snadderand	NT	8	29.03.2024
	<i>Melanitta fusca</i>	sjørre	VU	43	12.10.2024
	<i>Melanitta nigra</i>	svartand	VU	41	12.10.2024
	<i>Mergellus albellus</i>	lappfiskand	VU	1	14.04.2023
	<i>Numenius arquata</i>	storspove	EN	83	30.09.2024
	<i>Numenius phaeopus</i>	småspove	NT	48	04.05.2024
	<i>Pandion haliaetus</i>	fiskeørn	VU	60	26.08.2024
	<i>Panurus biarmicus</i>	skjeggmeis	EN	4	15.04.2023
	<i>Passer domesticus</i>	gråspurv	NT	47	18.11.2024
	<i>Perdix perdix</i>	rapphøne	RE	2	09.08.1991
	<i>Pernis apivorus</i>	vepsevåk	NT	5	10.05.2021
	<i>Phalacrocorax carbo</i>	storskarv	NT	138	08.12.2024
	<i>Pinicola enucleator</i>	konglebit	NT	3	10.01.2025
	<i>Pluvialis apricaria</i>	heilo	NT	18	21.09.2024
	<i>Podiceps auritus</i>	horndykker	VU	1	18.09.2023
	<i>Poecile montanus</i>	granmeis	VU	6	10.10.2022
	<i>Polysticta stelleri</i>	stellerand	VU	16	31.10.2017
	<i>Rallus aquaticus</i>	vannrikse	VU	11	03.11.2023
	<i>Riparia riparia</i>	sandsvale	VU	8	03.09.2022
	<i>Rissa tridactyla</i>	krykkje	EN	12	18.11.2024
	<i>Saxicola rubicola</i>	svartstrupe	EN	20	19.09.2024
	<i>Somateria mollissima</i>	ærfugl	VU	218	08.12.2024
	<i>Spatula clypeata</i>	skjeand	VU	3	24.04.2023
	<i>Spatula querquedula</i>	knekkand	EN	4	18.05.2019

	<i>Stercorarius parasiticus</i>	tyvjo	VU	2	20.06.2024
	<i>Sterna hirundo</i>	makrellterne	EN	60	30.04.2024
	<i>Sturnus vulgaris</i>	stær	NT	108	17.11.2024
	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	dvergdykker	EN	4	15.10.2023
	<i>Tringa totanus</i>	rødstilk	NT	261	01.09.2024
	<i>Uria aalge</i>	lomvi	CR	20	25.02.2024
	<i>Vanellus vanellus</i>	vipe	CR	93	27.02.2024
Karplanter	<i>Agrimonia eupatoria</i>	åkermåne	NT	9	20.08.2024
	<i>Atriplex laciniata</i>	sølvmelde	NT	1	14.08.2016
	<i>Avenula pratensis</i>	enghavre	NT	3	05.09.2024
	<i>Berula erecta</i>	vasskjeks	VU	2	05.08.2016
	<i>Briza media</i>	hjertergras	NT	4	08.07.2024
	<i>Carex flacca</i>	blåstarr	NT	3	02.09.2016
	<i>Crassula aquatica</i>	firling	VU	4	20.08.2024
	<i>Cuscuta europaea subsp. halophyta</i>	strandsnyltetråd	NT	4	14.08.2022
	<i>Fragaria viridis</i>	nakkebær	NT	1	14.05.2014
	<i>Fraxinus excelsior</i>	ask	EN	1	15.06.2014
	<i>Gentianella uliginosa</i>	smalsøte	EN	14	23.09.2024
	<i>Kali turgida</i>	sodaurt	VU	3	20.08.2023
	<i>Myosotis stricta</i>	dvergforglemmegei	VU	1	13.06.2022
	<i>Ononis arvensis</i>	bukkebeinurt	NT	7	20.08.2024
	<i>Pentanema salicinum</i>	krattalant	NT	3	08.07.2024
	<i>Primula veris</i>	marianøkleblom	VU	1	14.05.2014
	<i>Rumex maritimus</i>	fjærehøymol	VU	8	14.08.2016
	<i>Saxifraga granulata</i>	nyresildre	NT	2	14.05.2014
	<i>Silene nutans</i>	nikkesmelle	NT	9	04.09.2024
	<i>Trifolium fragiferum</i>	jordbærkløver	VU	7	14.08.2023
Nebbmunner	<i>Spathocera dalmanii</i>	heikantege	VU	1	20.03.2016
Pattedyr	<i>Lepus timidus</i>	hare	NT	3	20.08.2024
Sommerfugler	<i>Acrobasis marmorea</i>	slåpetornsmalmott	VU	1	10.07.2014
	<i>Cilix glaucata</i>	slåpetornsigdvinge	NT	1	10.07.2014
	<i>Eupithecia subumbrata</i>	kystdvergmåler	NT	1	10.07.2014
	<i>Philereme vetulata</i>	lys geitvedmåler	NT	1	08.07.2012
Sopper	<i>Crinipellis scabella</i>	hårseigsopp	NT	1	18.10.2006

Fremmede arter

Det er registrert 30 fremmede arter i undersøkelsesområdet: 24 karplanter, to fugler, to bløtdyr, én alge og én mose (Artsdatabanken and GBIF Norge, 2025). Stillehavssøsters (SE) er vanlig langs kystlinjen. Det er også funnet oppskylte, fremmede alger, som pollpryd (SE) og japansk drivtang (SE). På land er rynkerose (SE) den mest hyppige fremmedarten. Den forekommer spredt i hele undersøkelsesområdet, men foreløpig kun i mindre kratt og enkeltbusker. Ved Nalumstranda er kjempespringfrø (SE) i ekspansjon. På øvre sanddyner på Stretrestranda vokser nattlys (PH), klustersvineblom (SE) og hvitdodre (SE).

Tabell 10. Oversikt over fremmede arter registrert på Artskart per februar 2025. Kategorier viser til risikovurdering i Fremmedartslista 2023. Artene er sortert alfabetisk etter artsgruppe, deretter etter vitenskapelig navn.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Antall funn	Siste dato
Alger	<i>Codium fragile</i>	pollpryd	SE	1	15.10.2022
	<i>Sargassum muticum</i>	Japansk drivtang	SE	1	13.06.2024
Bløtdyr	<i>Arion vulgaris</i>	brunskogsnegl	SE	1	12.05.2011
	<i>Crassostrea gigas</i>	stillehavssøsters	SE	2	20.08.2024
Fugler	<i>Branta canadensis</i>	kanadagås	HI	10	21.09.2024
	<i>Phasianus colchicus</i>	fasan	LO	24	04.11.2024
Karplanter	<i>Amaranthus retroflexus</i>	duskamarant	LO	1	01.10.1968
	<i>Berberis thunbergii</i>	høstberberis	SE	1	05.09.2024
	<i>Berteroia incana</i>	hvitdodre	SE	3	05.09.2024
	<i>Conyza canadensis</i>	hestehamp	PH	3	05.09.2024
	<i>Echinochloa crus-galli</i>	hønsesirise	PH	1	13.10.2021
	<i>Impatiens glandulifera</i>	kjempespringfrø	SE	11	05.09.2024
	<i>Juncus tenuis</i>	tråksiv	HI	3	20.08.2024
	<i>Lepidium draba</i>	honningkarse	LO	2	16.06.2024
	<i>Lepidotheca suaveolens</i>	tunbalderbrå	PH	1	22.06.2008
	<i>Melilotus albus</i>	hvitsteinkløver	SE	1	23.07.2011
	<i>Oenothera biennis</i>	nattlys	PH	2	05.09.2024
	<i>Potentilla thuringiaca</i>	tysk mure	PH	2	21.06.2023
	<i>Reynoutria japonica</i>	parkslirekne	SE	2	15.10.2022
	<i>Reynoutria sachalinensis</i>	kjempeslirekne	SE	1	26.06.2011
	<i>Rosa glauca</i>	doggrose	PH	1	21.06.2023
	<i>Rosa rugosa</i>	rynkerose	SE	21	17.09.2024
	<i>Sambucus racemosa</i> subsp. <i>racemosa</i>	rødhyll	SE	1	15.06.2014
	<i>Saponaria officinalis</i>	såpeurt	PH	5	15.10.2022

	<i>Senecio viscosus</i>	klustersvineblom	SE	2	05.09.2024
	<i>Sisymbrium altissimum</i>	kjempesennep	LO	2	17.08.2016
	<i>Spiraea japonica</i>	japanspirea	PH	1	15.10.2022
	<i>Symphoricarpos albus</i>	snøbær	HI	1	15.10.2022
	<i>Symphytum ×uplandicum</i>	mellomvalurt	HI	1	28.05.2014
	<i>Symphytum officinale</i>	valurt	SE	4	15.10.2022
Moser	<i>Campylopus introflexus</i>	ribbesåtemose	SE	1	20.10.2014

Oppsummering/diskusjon

Undersøkelsesområdet er et kystområde med unik vegetasjon og stor økologisk variasjon, med en rik flora og et rikt fugleliv. De største verdiene befinner seg ved strandområdene i nord, på strandenger og i enger i sentrale deler, og ellers på grunnlendte arealer. Naverfjorden Øst er et relativt intakt naturområde langs den ellers godt utnyttete Vestfoldskysten. Det er hittil registrert 98 rødlistete arter i området, deriblant 69 fugler og 20 karplanter. Strandområdene i nord er spesielt viktige leveområder for sodaurt (VU), fjærehøymol (VU) og vasskjeiks (VU). Spesielt interessant er smalsøte (EN), som vokser i enkelte små strandenglommer mellom bergene på Bøvreøya. Det er antakelig også et betydelig potensial for rødlistete insekter, og mer systematiske insektskartlegginger bør iverksettes. Den svært sjeldne løpebillen *Masoreus wetterhallii* (EN) er funnet ved Streterestranda, og har ellers alle sine nåværende norske forekomster i Larvik kommune. Ellers er strandengene og naturbeitemarkene viktige arealer med en verdifull flora.

I Naverfjorden er det både ålegrassamfunn og bløtbunnsområder. Dette er viktige habitater for både fugler og mange marine dyr. Dersom et vern også skal beskytte det rike fuglelivet i området, og ikke kun floraen, er det essensielt å peke på den økologiske sammenhengen mellom landområdene (da spesielt strender, strandenger og strandberg) og gruntvannsarealene.

Vestfoldkysten er sterkt nedbygget med hytter, campingplasser, brygger og infrastruktur. Et vern av Naverfjorden kan bremse denne trenden, samtidig som det vil bidra til å opprettholde tilgang til strandsonen for besøkende og beboende.

Det er tendenser til gjengroing flere steder ved Naverfjorden, spesielt utpreget er dette i strandeng- og strandsumparealene. Mye av disse arealene har vært vanskelige å typifisere – de minner om driftvoller og marine helofyttsummer, men er antakelig semi-naturlig strandeng og våteng i varierende gjengroingsfaser. I Lundberg and Rydgren (1994) beskrives vegetasjonen på Bøvreøya, inklusive strandeng der tilstedeværelsen av takrør er helt ubetydelig. Tredve år etter, ser vi at takrør har inntatt en betydelig rolle i strandengarealene, og spesielt i øvre strandenger, hvor den er i ferd med å dominere, delvis sammen med andre høyvokste vekster. Våtengene er de fleste steder dominert av havsivaks, mens andre sumpområder har mye takrør. Opphør av beite er årsaken til gjengroingstendensen, og effekten vil bare øke med tiden. Det beste for naturen i området, og i særdeleshet strandengarealene, vil være å sette ut beitedyr i deler av eller hele året. Dette vil begrense høyvokst vegetasjon og skape rom for små, lyskrevende arter. Gjengroingstendenser kan også ses i de semi-naturlig engene, der det

gror til med busker og løvoppslag. Også de berglendte arealene kan ha nytte av beitedyr som kan holde busker og kratt nede.

Det er en fordel dersom fremmede arter fjernes eller begrenses. Kjempespringfrø (SE), som vokser blant den høyvokste vegetasjonen ved Nalumstranda, kan klippes, og dette bør gjøres før blomstring for å unngå spredning. Rynkerose vokser spredt i hele undersøkelsesområdet. Denne kan spres ved avkappede jordstengler, og det anbefales derfor ikke å forsøke å fjerne plantene uten å grave opp rotsystemet, da planten vokser til etter kutting. Se Misfjord and Angell-Petersen (2018) for mer informasjon om fjerning av fremmede karplanter og håndtering av forurensset materiale.

3.3 Stavernsøya, Larvik (466 daa)

Stavernsøya består egentlig av tre øyer, Citadelløya i nordvest, Torkildsøya i nordøst og den større Stavernsøya i sør. Citadelløya og Torkildsøya henger i dag sammen med Stavernøya via moloer fra 1600-tallet (Melau, 2025). Hele øygruppa ligger på larvikitt (NGU, 2025a). Flate områder, dvs. det store strandengområdet sentralt på Stavernsøya, består av marine strandavsetninger. I hellinga øst for det store strandengområdet er et tynt dekke av hav-, fjord- og strandavsetning (NGU, 2025b).

Øygruppa har hatt en stor historisk betydning, spesielt fordi Gyldenløve anla festningen på Citadelløya i 1680-åra og det senere var basehavn for Peter Wessel Tordenskjold (Melau, 2025). De tre øyene ble koblet sammen med moloer og Festningshavna ble mer lukka med bare et smalt innløp fra nord. Fyret i sør starta som en enkel fyrlykt i 1855 og ble i 1874 erstatta med nåværende bygning i stein (Melau, 2025). På det store flate arealet midt på Stavernsøya finnes både steingjerder og rydningsrøyser. Antakelig har området vært utnytta til dyrking og beiting (Melau, 2025). Sau skal ha beita i området.

Det tidligste historiske flyfotoet er fra 1966 og viser et landskap som i stor grad likner det vi ser i dag, men som er mye mindre grodd til, spesielt i deler av beitemarka og i sprekker mellom bergene (Norge i bilder, 2025). Det er ikke gjort store inngrep etter 1966.

Figur 10. Utsikt over Stavernsøya, sett fra det høye berget mellom Citadelløya og Stavernsøya. Midt i bildet ses den store naturbeitemarka mens fyrtårnet står helt i bakgrunnen. Foto: Hilde S. Rui.

Figur 11. Strandeng på flata på Stavernsøya. I bakgrunnen ses festningen på Citadelløya. Rett til høyre for festningen ligger Torkildsøya. Foto: Hilde S. Rui.

Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks (MI)

Undersøkelsesområdet var en del av en større kartleggingspakke på Brunlanes som ble kartlagt av Natur Og Samfunn AS i 2022 på oppdrag for Miljødirektoratet (Miljødirektoratet, 2022; Figur 12). Hele øygruppa ble da kartlagt for naturtyper etter Miljødirektoratets instruks og det ble avgrensa tolv lokaliteter (Tabell 11, Figur 12). Flere av lokalitetene er på rødlista for naturtyper, deriblant fire naturbeitemarker (VU), en semi-naturlig eng (VU), en slåttemark (CR og utvalgt naturtype), to strandenger (VU), en semi-naturlig strandeng (EN) og en sanddynemark (VU). I tillegg ble det avgrensa to svartorstrandskoger. Alle lokalitetene, foruten de tre strandengene, er av lav lokalitetskvalitet, i stor grad fordi det har fått lav tilstand pga. gjengroing av engarealer.

Figur 12. Kartet viser avgrensede naturtykelokaliteter kartlagt etter Miljødirektoratets instruks.

Tabell 11. Oversikt over naturtykelokaliteter kartlagt etter Miljødirektoratets instruks. Nr. viser til numre i Figur 12 og vedlegg 2. RL viser til rødlistestatus i Norsk rødliste for naturtyper 2018. UN viser til om lokaliteten omfattes av Forskrift om utvalgte naturtyper.

NIN-ID	Nr.	Områdenavn	Naturtype	RL/UN	Lokalitetskvalitet	Areal (daa)
NINFP2210109622	1	Festningshavna 4	Naturbeitemark	VU	Lav kvalitet	14,1
NINFP2210109621	2	Festningshavna 3	Rik svartorstrandskog	-	Lav kvalitet	1,0
NINFP2210109624	3	Stavemsøya	Slåttemark	CR / UN	Lav kvalitet	1,5
NINFP2210109625	4	Stavemsøya 2	Naturbeitemark	VU	Lav kvalitet	1,6

NINFP2210109627	5	Stavemsøya 3	Semi-naturlig eng	VU	Lav kvalitet	2,9
NINFP2210109620	6	Stavemsøya 4	Semi-naturlig strandeng	EN	Moderat kvalitet	22,6
NINFP2210109618	7	Nord for Fyrbukta	Strandeng	VU	Moderat kvalitet	1,1
NINFP2210109626	8	Festningshavna	Strandeng	VU	Moderat kvalitet	1,8
NINFP2210109617	9	Festningshavna 2	Rik svartorstrandskog	-	Lav kvalitet	1,2
NINFP2210109623	10	Stavemsøya 5	Naturbeitemark	VU	Lav kvalitet	11,4
NINFP2210109619	11	Torkildsøy	Naturbeitemark	VU	Lav kvalitet	2,4
NINFP2210109628	12	Torkildsøy 2	Sanddynemark	VU	Lav kvalitet	1,1

Naturtyper etter DN-håndbok 13

Øygruppa ble først kartlagt for naturtyper i forbindelse med naturtypekartlegging i Larvik kommune (Larvik kommune 2000) og ble oppdatert av Rune Solvang og Trond Grøstad 4.6.2003 i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold på Fredriksvern verft (Solvang 2003) og oppdatert til ny DN-mal 5.11.2012. Det ble da kartlagt to dammer i sørøst, strandeng og strandsump i det store sentrale flate området, sand- og grusstrand i ei bukt i sør, skrotemark rundt Citadel-området og naturbeitemark og store gamle trær av ask på Torkildsøya (Miljødirektoratet, 2025). I tillegg ble det avgrensa en ny DN-lokalitet i 2013 som er den store naturbeitemarka vest på Stavemsøya med verdi Svært viktig (A).

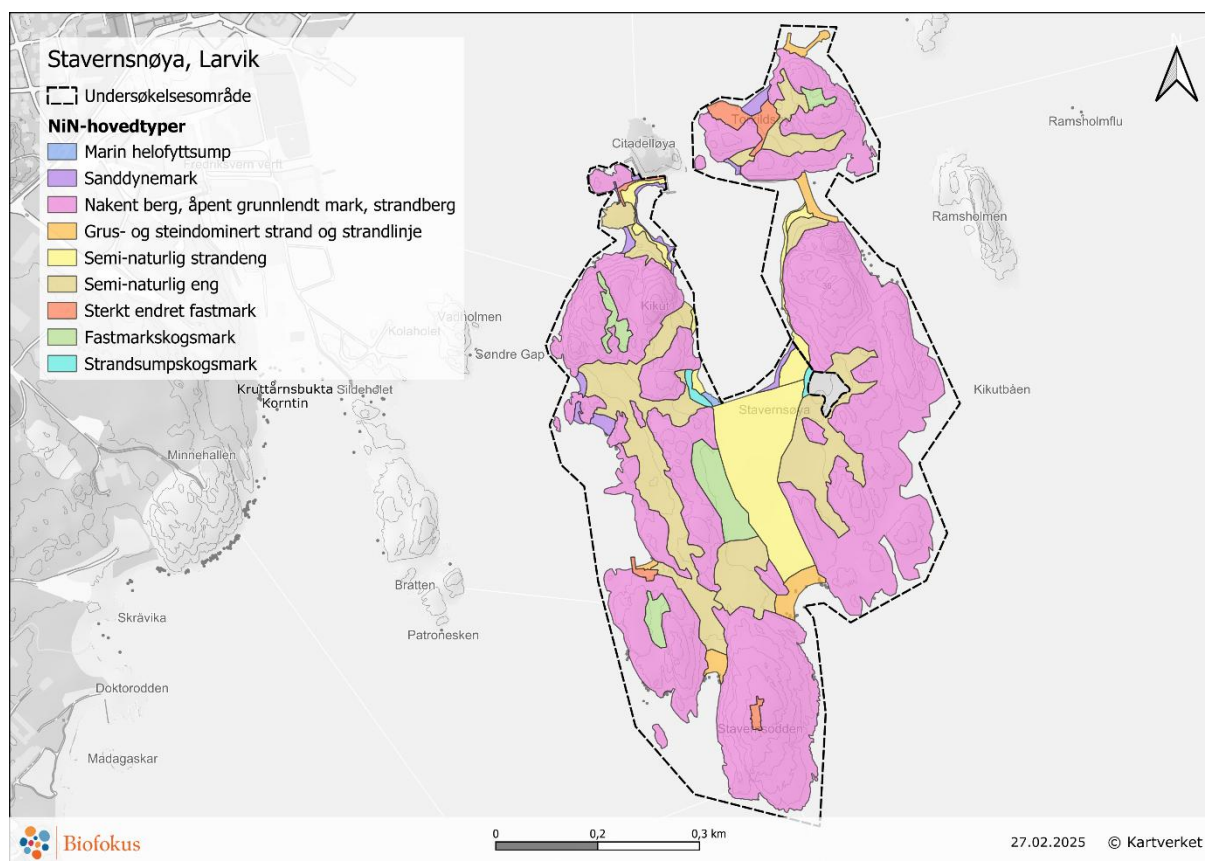
Figur 13. Kartet viser naturtypelokaliteter kartlagt etter DN-håndbok 13.

Tabell 12. Oversikt over naturtypelokaliteter kartlagt etter DN-håndbok 13. Nr. viser til numre i Figur 13 og vedlegg 2.

DN-13-ID	Nr.	Områdenavn	Naturtype	Verdi	Areal (daa)
BN00087359	13	Citadelløya	Skrotemark	A	11,4
BN00087361	14	Stavernsøya V	Naturbeitemark	A	13,4
BN00087338	15	“Stavernsøy-enga”	Strandeng og strandsump	A	47,1
BN00087354	16	Stavernsøya N	Sand- og grusstrand	B	2,8
BN00087362	17	Stavernsøya SØ-1	Dam	B	3,3
BN00087344	18	Stavernsøya SØ-2	Dam	B	1,2
BN00087355	19	Torkildsøya	Naturbeitemark	B	6,9
BN00087351	20	Torkildsøya N	Store gamle trær	B	0,7

Basiskartlegging

Ved basiskartlegginga fremgår det at undersøkelsesområdet i stor grad består av en sammensetning av nakent berg, åpen grunnlendt mark og strandberg, samt store arealer med semi-naturlig eng og semi-naturlig strandeng. Noen skogarealer finnes spredt, med svartorstrandskog i tilknytning strandengene ved Festningshavna. De mindre buktene er sanddynemark og steinstrender. Den store naturbeitemarken som ligger på vestre side av Stavernsøya har fått en enda større utstrekning i areal sammenliknet med tidligere kartlegginger. Det er fordi den også inkluderer engarealer med noe tresetting. I tillegg er områder dominert av kratt, bl.a. med slåpetorn nå blitt innlemmet i det semi-naturlige arealet, som semi-naturlig eng i gjengroing, og det semi-naturlige arealet har derfor en økt utstrekning sammenliknet med tidligere kartlegginger med DN-13 eller MI. som semi-naturlig eng i gjengroing.

Figur 14. Kartet viser en grov skisse av hovedtypene som finnes innenfor undersøkelsesområdet som ble registrert i forbindelse med basiskartlegginga i 2024.

Artsmangfold

Øygruppa har et unikt og variert artsinventar, spesielt med tanke på floraen. Det vokser en god del sjeldne ballastplanter, i tillegg til mange rødlistede arter knyttet til kystnære og hevdbeta naturtyper. Det er spredte funn av rødlistearter jevnt over øygruppa. Totalt sett er det registrert 45 rødlistearter i undersøkelsesområdet, deriblant 20 karplanter, 23 fugler, en bille og en sommerfugl (Artsdatabanken and GBIF Norge, 2025). Spesielt store populasjoner er det av åkermåne (NT) og marianøkleblom (VU) som vokser nokså spredt over store deler av øya, og er spesielt tilknyttet de semi-naturlige områdene. I disse arealene er det også registrert nikkesmelle (NT), krattalant (NT), krattsøleie (NT), hjertegrass (NT), bendelløk (NT) samt den svært sjeldne sandfaks (CR). Sistnevnte forekommer her som ballastplante på skrotemark. Som heimlig forekommer den i Norge kun på Rennesøy i Rogaland. Øygruppa har generelt mye ballastplanter som har spredt seg hit i forbindelse med jordbruket før 1800, og således er vurdert som rødlista. Deriblant kan nevnes bulmeurt (VU), vårvikke (EN) og flikkjempe (EN). Sistnevnte er knyttet til strandeng og er per dags dato regnet som den eneste hjemlige forekomsten av flikkjempe. Ellers er det tilknyttet strandengene bukkebeinurt (NT). På stranda på Fyrbukta er det registrert strandøstersurt (NT).

Den varierte kystnaturen på øygruppa gir grunnlag for et rikt fugleliv. Bløtbunnsområder og ålegressenger i sjøen, spesielt i Festningshavna, er områder for fødesøk og hvile. Sammen med strandengene og strandsumpene utgjør disse viktige habitater for vadefugler og ender, både som hekkeområder og som rasteområder på trekk. Kratt i kulturlandskapet er hekkeområder for spurvefugler.

Tabell 13. Oversikt over rødlistede arter registrert på Artskart per februar 2025. Kategori viser til rødlistekategori i Norsk rødliste for arter 2021. Artene er sortert alfabetisk etter artsgruppe, deretter etter vitenskapelig navn.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Antall funn	Siste dato
Biller	<i>Enochrus quadripunctatus</i>		NT	1	06.06.2003
Fugler	<i>Alca torda</i>	alke	VU	1	12.01.2012
	<i>Apus apus</i>	tårnseiler	NT	2	11.07.2022
	<i>Cephus grylle</i>	teist	NT	4	30.07.2015
	<i>Chloris chloris</i>	grønnfink	VU	4	01.05.2024
	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	hettemåke	CR	4	01.05.2024
	<i>Circus aeruginosus</i>	sivhauk	NT	1	24.05.2002
	<i>Cuculus canorus</i>	gjøk	NT	2	08.06.2016
	<i>Delichon urbicum</i>	taksvale	NT	3	11.07.2022
	<i>Emberiza citrinella</i>	gulspurv	VU	3	10.10.2019
	<i>Haematopus ostralegus</i>	tjeld	NT	4	01.05.2024
	<i>Larus argentatus</i>	gråmåke	VU	7	01.06.2024
	<i>Larus canus</i>	fiskemåke	VU	2	05.06.2003
	<i>Luscinia luscinia</i>	nattergal	NT	6	14.05.2023
	<i>Melanitta nigra</i>	svartand	VU	1	02.10.2021
	<i>Numenius phaeopus</i>	småspove	NT	1	02.05.2024
	<i>Pandion haliaetus</i>	fiskeørn	VU	3	11.07.2022
	<i>Pernis apivorus</i>	vepsevåk	NT	2	05.06.2003
	<i>Phalacrocorax carbo</i>	storskarv	NT	4	10.10.2019
	<i>Somateria mollissima</i>	ærfugl	VU	9	01.05.2024
	<i>Spatula querquedula</i>	knekkand	EN	1	24.05.2002
	<i>Sterna hirundo</i>	makrellterne	EN	4	01.05.2024
	<i>Sturnus vulgaris</i>	stær	NT	4	01.05.2024
	<i>Tringa totanus</i>	rødstilk	NT	2	29.08.2003
Karplanter	<i>Agrimonia eupatoria</i>	åkermåne	NT	17	19.09.2024
	<i>Allium scorodoprasum</i>	bendelløk	NT	7	11.10.2022
	<i>Anisantha sterilis</i>	sandfaks	CR	2	01.12.2004
	<i>Avenula pratensis</i>	enghavre	NT	1	01.06.1993
	<i>Briza media</i>	hjerTEGRAS	NT	2	30.06.1996
	<i>Cuscuta europaea subsp. halophyta</i>	strandsnyltetråd	NT	1	30.07.1996
	<i>Fragaria viridis</i>	nakkebær	NT	3	21.05.2017
	<i>Fraxinus excelsior</i>	ask	EN	7	19.09.2024

	<i>Hyoscyamus niger</i>	bulmeurt	EN	1	01.12.2004
	<i>Hypochaeris maculata</i>	flekkgrisøre	NT	5	11.10.2022
	<i>Malus sylvestris</i>	villeple	VU	1	01.05.1993
	<i>Mertensia maritima</i> <i>subsp. maritima</i>	strandøstersurt	NT	2	03.06.2009
	<i>Ononis arvensis</i>	bukkebeinurt	NT	3	17.08.2021
	<i>Pentanema salicinum</i>	krattalant	NT	5	22.06.2016
	<i>Plantago coronopus</i>	flikkjempe	EN	2	04.09.2018
	<i>Primula veris</i>	marianøkleblom	VU	9	19.09.2024
	<i>Ranunculus</i> <i>polyanthemos</i>	krattssoleie	NT	4	21.05.2017
	<i>Saxifraga granulata</i>	nyresildre	NT	3	21.05.2017
	<i>Silene nutans</i>	nikkesmelle	NT	3	22.06.2016
	<i>Vicia lathyroides</i>	vårvikke	EN	3	01.12.2004
Sommerfugler	<i>Bryotropha desertella</i>		VU	1	12.06.2001

Fremmede arter

I undersøkelsesområdet er det registrert 16 fremmede arter, derav 15 karplanter (Artsdatabanken and GBIF Norge, 2025). De fremmede artene står spredt rundt på øygruppa, spesielt på Citadelløya, Torkildsøya og i vestre og sentrale del av Stavernsøya der det har vært mest menneskelig aktivitet. Mest problematisk er at det er mye mispler i naturbeite- og grunnlendte arealer. Ellers er det mye rynkerose (SE) i kystnære arealer, bl.a. i strandengene.

Tabell 14. Oversikt over fremmede arter registrert på Artskart per februar 2025. Kategorier viser til risikovurdering i Fremmedartslista 2023. Artene er sortert alfabetisk etter artsgruppe, deretter etter vitenskapelig navn.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Antall funn	Siste dato
Fugler	<i>Phasianus colchicus</i>	fasan	LO	2	22.08.2017
Karplanter	<i>Acer pseudoplatanus</i>	platanlønn	SE	1	21.05.2017
	<i>Berberis thunbergii</i>	høstberberis	SE	5	19.09.2024
	<i>Cotoneaster bullatus</i>	bulkemispel	SE	1	18.09.2024
	<i>Cotoneaster dielsianus</i>	dielsmispel	SE	11	19.09.2024
	<i>Cotoneaster divaricatus</i>	sprikemispel	SE	5	19.09.2024
	<i>Cotoneaster horizontalis</i>	krypmispel	SE	1	21.05.2017
	<i>Cotoneaster lucidus</i>	blankmispel	SE	3	19.09.2024
	<i>Draba nemorosa</i>	veirublom	LO	1	06.06.2003
	<i>Rosa rugosa</i>	rynkerose	SE	23	19.09.2024
	<i>Symphoricarpos albus</i>	snøbær	HI	1	19.09.2024

	<i>Syringa vulgaris</i>	syryn	SE	1	01.10.2019
	<i>Thalictrum minus</i> <i>subsp. minus</i>	stor kystfrøstjerne	LO	2	19.09.2018
	<i>Trisetum flavescens</i>	gullhavre	LO	1	01.12.2004
	<i>Verbena officinalis</i>	jernurt	PH	1	01.12.2004
	<i>Viola odorata</i>	marsfiol	PH	1	04.05.1998

Oppsummering/diskusjon

Undersøkellesområdet har et høyt innslag av rødlistete naturtyper og arter. De største biologiske verdiene er knyttet til de semi-naturlige arealene, særlig naturbeitemarka, slåttemarka og strandengene. Dette er områder med unik og variert flora samt at de er viktige habitater også for en rekke fugler. I tillegg spiller ålegressengene og bløtbunnsområdene (utenfor prosjektgrense) en viktig funksjon for næringsopptak for sjøfugler. Særlig Citadelløya har et stort innslag av sjeldne ballastplanter. Det er ikke gjort grundige kartlegginger av insekter eller sopper på øygruppa, men potensialet for slike anses som stort, spesielt knyttet til de seminaturlige markene.

Øygruppa ble tidligere beita, men har de siste årene vært uten noen form for beite. De semi-naturlige områdene er derfor i en gjengroingsfase. Gjengroingen er størst i de semi-naturlige engene, men kan på sikt også true de semi-naturlige strandengene. De berglendte arealene er også utsatt for gjengroing med kratt og trær. Det anbefales å gjeninnføre beitedyr på Stavernsøya, særlig da rundt de semi-naturlige arealene. Slått kan vurderes på slåttemarka (nr. 3, Tabell 11), som en erstatning eller supplement til beite, men det viktigste er at det blir gjenopptatt en form for skjøtsel som bevarer engarealene. De semi-naturlige kvalitetene på Stavernsøya er mange, de er store i areal og svært varierende i form av naturverdier, påvirkning og gjengroingsfase. Det rådes derfor å utarbeide en skjøtelsesplan for de semi-naturlige arealene i undersøkelsesområdet.

Det er mange besøkende til Stavernsøya, særlig i badesesongen. Telting bør begrenses i naturbeitemarken og slåttemarken for å ikke forringe leveområdet til trua karplanter.

Fremmede arter er ikke et spesielt stort problem på øya, men det står spredt med busker av mispler og rynkerose som med fordel kan fjernes. Begge kan spre seg vegetativt ved avkutt av små rotdele, og ved ev. bekjempelse bør en grave opp hele rotsystemet for å bli kvitt plantene helt. Se rapport fra Sweco (Misfjord and Angell-Petersen, 2018) for mer informasjon om fjerning av fremmede karplanter og håndtering av forurenset materiale.

3.4 Lahellebukta (delomr. 1 og 2), Sandefjord (121 + 7 daa)

Undersøkelsesområdene på Lahellebukta består hovedsakelig av strandeng og sumpområder samt grunnlendt mark og nakent berg i mosaikk. To elver løper ut i bukta, Unnebergbekken i vest og Rovebekken i øst. Berggrunnen består av larvikitt (NGU, 2025a). Nedre deler er dekket av tjukke løsmasselag: marin strandavsetning i vest og hav- og fjordavsetning langs Rovebekken i øst (NGU, 2025b). Lahellebukta ligger i boreonemoral sone og svak oseanisk bioklimatisk seksjon (Moen, 1984).

De tidligste historiske flyfotoene fra 1956 og utover røper at området som helhet var mindre bevokst med trær og busker enn i dag (Norge i bilder, 2025). Vegetasjonen på de nedre strandeng- og sumpområdene ser mer kortvokst ut i 1956 enn senere flyfoto viser. Arealene vest for Unnebergbekken var tatt godt i bruk, og store deler her var dyrket opp og grøftet, antakelig for å drenere bort vann fra åkrene i vest. Spesielt sørlige deler av åsene var stort sett helt frie for trær og ble trolig holdt åpne av dyr på beite.

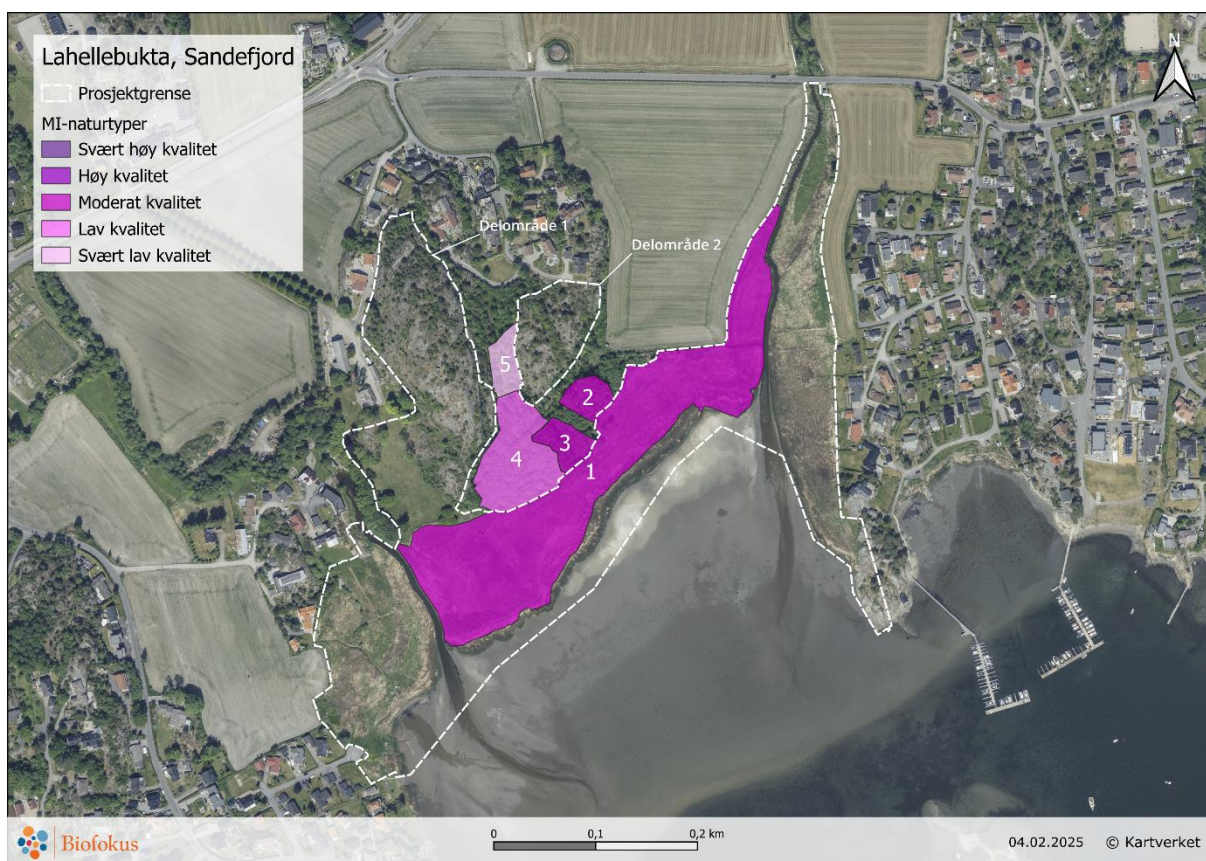
Figur 15. I front, gjengrodd semi-naturlig strandeng stort sett dominert av takør, i bakkant ses Vitaåsen og nedenfor (til venstre) plassen Elverhøy med tilhørende hage. Til høyre for berget er det rik svartorsumpskog (utenfor undersøkelsesområdet). Foto: Hilde S. Rui.

Figur 16. Grunnlendt kalkrik mark i bratt terreng i vestsiden av Vitaåsen. Her med den rødlista karplanten flekkgrisøre (NT) i forgrunnen.

Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks

Lahellebukta var en del av et større kartleggingsområde kartlagt for Miljødirektoratets instruks av Rambøll i 2021 (Miljødirektoratet, 2021). I og inntil undersøkelsesområdet ble det da avgrensa fem naturtypelokaliteter (Tabell 15, Figur 17), alle fem kategorisert som rødlista på rødlista for naturtyper. Kun én av dem (nr. 1) er i hovedsak innenfor undersøkelsesområdet, semi-naturlig strandeng (EN) med moderat lokalitetskvalitet.

Figur 17. Kartet viser naturtypelokaliteter kartlagt etter Miljødirektoratets instruks.

Tabell 15. Oversikt over naturtyper kartlagt etter Miljødirektoratets instruks. Nr. viser til numre i Figur 17 og vedlegg 2. RL viser til rødlistestatus i Norsk rødliste for naturtyper 2018. UN viser til om lokaliteten omfattes av Forskrift om utvalgte naturtyper.

NIN-ID	Nr.	Områdenavn	Naturtype	RL/UN	Lokalitetskvalitet	Areal (daa)
NINFP2010005512	1	Elverhøy	Semi-naturlig strandeng	EN	Moderat kvalitet	32,7
NINFP2010006692	2	Elverhøy 2	Rik svartorsumpskog	VU	Moderat kvalitet	1,5
NINFP2010005501	3	Vitaåsen 2	Rik svartorsumpskog	VU	Moderat kvalitet	1,7
NINFP2010005514	4	Vitaåsen	Frisk rik edellauvskog	NT	Lav kvalitet	6,2
NINFP2010005516	5	Vitaåsen 3	Semi-naturlig eng	VU	Svært lav kvalitet	1,5

Naturtyper etter DN-håndbok 13

Det er kartlagt DN13-naturtyper i ulike omganger, og avgrensingene er fra 2000, 2010 og 2017 (Miljødirektoratet, 2025). Både i øst og vest er det kartlagt viktige bekkedrag som renner ut i Lahellebukta. Ellers er det i samme område som det var MI-kartlagt semi-naturlig strandeng DN-lokaliteten strandeng og strandsump (nr. 7, verdi A), samt rikt strandberg (nr. 9, verdi A). Numrene refererer til tallene i Figur 18 og Tabell 16 nedenfor.

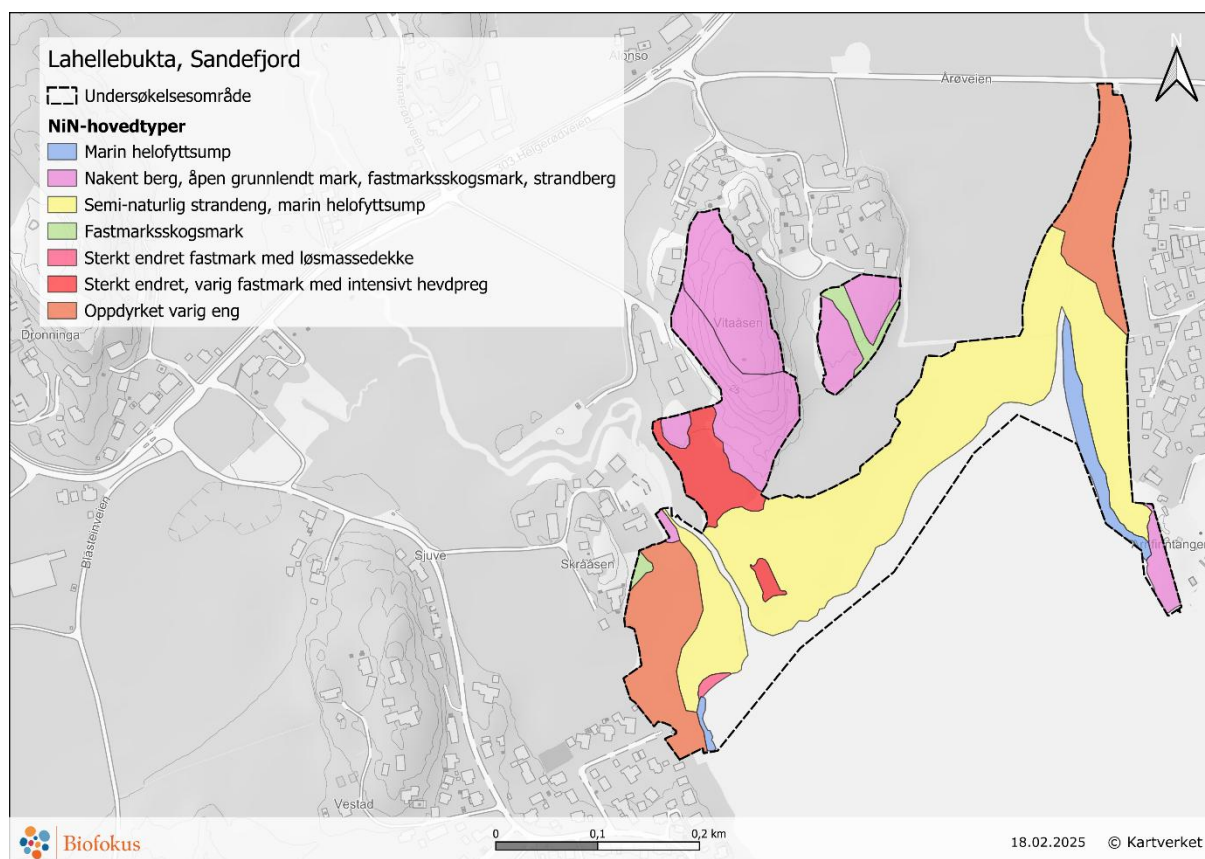
Figur 18. Kartet viser naturtypelokaliteter kartlagt etter DN-håndbok 13.

Tabell 16. Oversikt over naturtypelokaliteter kartlagt etter DN-håndbok 13. Nr. viser til numre i Figur 17 og vedlegg 2.

DN-13-ID	Nr.	Områdenavn	Naturtype	Verdi	Areal (daa)
BN00002148	6	Rovebekken	Viktig bekkedrag	A	177,9
BN00002160	7	Sjuve	Strandeng og strandsump	A	45,3
BN00080075	8	Vitaåsen Sjuve	Rik sump- og kildeskog	A	15,5
BN00077956	9	Vitaåsen	Rikt strandberg	A	16,3
BN00002096	10	Unnebergbekken	Viktig bekkedrag	B	191,4

Basiskartlegging

Basiskartlegginga i 2024 stemmer greit overens med tidligere kartlegginger i området. De semi-naturlige strandengene har noe innslag av helofyttsump, spesielt ved områdene nær sjøen, og det er lagt inn noen andeler her, men hovedsakelig består dette området (gult i Figur 19) av semi-naturlig strandeng i gjengroing (tidlig suksesjonsfase). Vegetasjonen er høyvokst, rimelig homogen, og har skygget ut typisk strandengvegetasjon. Det grunnlendte berget i nordvest (Vitaåsen, delområde 1) er svakt kalkrikt og det ble gjort funn av flere kalkkrevende og rødlistede arter her. Det grunnlendte området i delområde 2 er av det fattige/intermediære slaget.

Figur 19. Kartet viser hovedtypene som finnes innenfor undersøkelsesområdene ved Lahellebukta som ble registrert i forbindelse med basiskartlegginga i 2024.

Artsmangfold

I de to undersøkelsesområdene ved Lahellebukta er det til sammen registrert åtte rødlistede arter av karplanter og 13 rødlistede fuglearter (Artsdatabanken and GBIF Norge, 2025). Det mest artsrike området ved Lahellebukta er det svakt kalkrike grunnlendte området ved nedsida av Vitaåsen. Der er det registrert de rødlistede karplantene flekkgrisor (NT), nikkesmelle (NT), nakkebær (NT), nyresildre (NT) samt et villepletre (VU) og askeskudd (EN). Åkermåne (NT) ble registrert i kanten av plenområdet ved Elverhøy. På det gjengrodde strandengområdet i vest er det registrert strandsnyltetråd (NT) fra 2004. Denne ble ikke gjenfunnet i 2024, men det er sannsynlig at den fortsatt finnes.

Det er registrert flere rødlistede fuglearter i området, og Lahellebukta regnes som et viktig område for fugler knyttet til sjø og bløtbunn.

Tabell 17. Oversikt over rødlistede arter registrert på Artskart per februar 2025. Kategori viser til rødlistekategori i Norsk rødliste for arter 2021. Artene er sortert alfabetisk etter artsgruppe, deretter etter vitenskapelig navn.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Antall funn	Siste dato
Fugler	<i>Aythya marila</i>	bergand	EN	1	09.10.2016
	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	hettemåke	CR	3	30.03.2024
	<i>Corvus frugilegus</i>	kornkråke	VU	1	09.10.2016

	<i>Haematopus ostralegus</i>	tjeld	NT	3	30.03.2024
	<i>Larus argentatus</i>	gråmåke	VU	4	28.05.2023
	<i>Larus canus</i>	fiskemåke	VU	2	30.03.2024
	<i>Melanitta fusca</i>	sjøorre	VU	1	08.01.2017
	<i>Melanitta nigra</i>	svartand	VU	1	08.01.2017
	<i>Mergellus albellus</i>	lappfiskand	VU	1	30.03.2024
	<i>Pandion haliaetus</i>	fiskeørn	VU	1	08.05.2021
	<i>Passer domesticus</i>	gråspurv	NT	1	25.01.2013
	<i>Phalacrocorax carbo</i>	storskarv	NT	3	15.09.2023
	<i>Somateria mollissima</i>	ærfugl	VU	4	30.03.2024
Karplanter	<i>Agrimonia eupatoria</i>	åkermåne	NT	1	25.09.2024
	<i>Cuscuta europaea</i> <i>subsp. halophyta</i>	strandsnyltetråd	NT	1	12.08.2004
	<i>Fragaria viridis</i>	nakkebær	NT	3	25.09.2024
	<i>Fraxinus excelsior</i>	ask	EN	1	25.09.2024
	<i>Hypochaeris maculata</i>	flekkgrisøre	NT	6	25.09.2024
	<i>Malus sylvestris</i>	villeple	VU	1	25.09.2024
	<i>Saxifraga granulata</i>	nyresildre	NT	2	13.05.2023
	<i>Silene nutans</i>	nikkesmelle	NT	5	25.09.2024

Fremmede arter

Det er totalt sett registrert 13 fremmede arter (alle karplanter) i undersøkelsesområdene på Lahellebukta (Tabell 18) (Artsdatabanken and GBIF Norge, 2025). De mest dominerende er sprikemispel (SE) i de grunnlendte arealene, og kjempespringfrø (SE) og rynkerose (SE) i strandeng- og strandsumparealene. Spesielt kjempespringfrø har stor spredning i området. I tillegg er det er parti med den svært invasive arten parkslirekne (SE) ved parkeringa helt lengst i sørvest i undersøkelsesområdet.

Tabell 18. Oversikt over fremmede arter registrert på Artskart per februar 2025. Kategorier viser til risikovurdering i Fremmedartslista 2023. Artene er sortert alfabetisk etter artsgruppe, deretter etter vitenskapelig navn.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Antall funn	Siste dato
Karplanter	<i>Aruncus dioicus</i>	skogskjegg	SE	1	25.09.2024
	<i>Barbarea vulgaris</i>	vinterkarse	NR	1	14.06.2010
	<i>Berberis thunbergii</i>	høstberberis	SE	1	25.09.2024
	<i>Cotoneaster divaricatus</i>	sprikemispel	SE	11	25.09.2024
	<i>Galium mollugo</i>	veistormaure	LO	1	06.04.2012

	<i>Impatiens glandulifera</i>	kjempespringfrø	SE	7	24.09.2024
	<i>Malus domestica</i>	hageeple	SE	2	25.09.2024
	<i>Parthenocissus inserta</i>	villvin	SE	1	25.09.2024
	<i>Reynoutria japonica</i>	parkslirekne	SE	2	24.09.2024
	<i>Rosa rugosa</i>	rynkerose	SE	9	25.09.2024
	<i>Sambucus racemosa</i>	buskhyll	SE	2	24.09.2024
	<i>Sempervivum tectorum</i>	takløk	HI	7	25.09.2024

Oppsummering/diskusjon

Undersøkellesområdene ved Lahellebukta består hovedsakelig av grunnlendt mark og gjengrodd strandeng og strandsump. Med tanke på artsfunn befinner de største verdiene befinner seg på den vestre og sørlige kanten av Vitaåsen, som består av rikere grunnlendt mark og en variert tørrbakkeflora. Der er det robuste bestander av flere nær truede karplanter. Hvis en ser undersøkelsesområdet i sammenheng med områdene rundt, er området er svært variert og rimelig intakt landskap i et ellers mye utnyttet kystområde. Den landskapsøkologiske helheten med intakt strandsone fra gruntvannsområde i sjø til strandengarealer og videre til intakt svartorsumpskog og grunnlendt mark representerer et bredt spekter av ulike habitater og økologiske funksjoner. Svartorsumpskogsbeltet som ligger mellom de to delområdene er en viktig del av denne landskapsgradienten, og det rådes sterkt om å inkorporere dette i et verneområde. Det samme gjelder gruntvannsområdet uti bukta som sammen med strandengene utgjør viktige arealer for fugl, men som også er viktige arealer for marint liv i seg selv. Lahellebukta er kanskje det viktigste strandsoneområdet i kommunen, og en slik helhetlig type vern vil trekke opp naturverdiene av området betraktelig.

Strandeng og -sumparealene er i stor grad dominert av takrør, men også andre høyvokste arter. Arealene kan være viktige fødesøk- og hekkesteder for småfugler, og det kan være gunstig å bevare deler av det. Samtidig har vegetasjonen skygget ut og fortrent lavtvoksende strandengvegetasjon og slikt er så å si ikke lenger å finne per dags dato. Det er mulig at det kan komme tilbake ved et storstilt restaureringsarbeid der en f. eks brenner vegetasjonen. Området er vanskelig å slå siden det er så sumpete, men det går an med ljå. Strandeng- og sumparealene har trolig godt av beite, gjerne av en lett storferase, men området må antakelig restaureres for takrør før de vil trives **der**. Det kan være en god ide å restaurere arealene vest for Unnebergbekken, ettersom det her også er problematikk med fremmede arter, og en slik kan kvitte seg med disse i samme slengen. Særlig er det et problem med kjempespringfrø (SE) som sprer seg i dette området. Planta bør klippes/brennes før blomstring for å hindre frøspredning. Ellers er enkelte busker med rynkerose (SE) rundt omkring i de strandeng/strandsumparealene. Et felt med den særlig problematiske parkslirekne (SE) vokser helt i kanten av undersøkelsesområdet ved parkeringa i sørvest. Arten sprer seg svært lett ved små fragmenter av plantedeler og fjerning må skje i kombinasjon med graving og sprøyting. Se rapport fra Sweco (Misfjord and Angell-Petersen, 2018) for mer informasjon om fjerning av fremmede karplanter og håndtering av forurenset materiale.

3.5 Øhrebukta, Færder (96 daa)

Området består av Øhrebukta som ligger nordøst på Nøtterøy samt en liten stripe av Kalvetangen på øya Føynland. Hele området ligger på monzonitt som er en kalkfattig bergart (NGU, 2025a), men er for det meste dekket av løsmasser. Selve Øhrebukta består av hav- og fjordavsetninger med relativt tjukt dekke, mens Kalvetangen er på marin strandavsetning (NGU, 2025b). Mesteparten av området er det slake og fuktige området innerst i bukta som i dag blir brukt som hestebeite. I tillegg er det et populært område for vannfugler for rasting og fødesøk. Øhrebekken renner fra åkerlandskap i sør og ut i fjorden ved Øhrebukta. Bekken er kartlagt etter DN13 som et viktig bekkedrag på bakgrunn av at det finnes intakte kantsoner langs deler av bekken. Området ble undersøkt for Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks i 2020. I tillegg er det i 2008 registrert bløtbunnsområder og ålegressamfunn i bukta.

I 1938 var stort sett hele undersøkelsesområdet dyrket opp og brukt som åker (Norge i bilder, 2025). Unntaket er berget og i kantene helt langsmed vannet. Berget var mindre dekket av busker og trær enn i dag, som antakelig ble holdt nede av beitedyr. Mellom 1960 og 1981 ble det bygget to boliger og småbathavn ved utkanten av Øhrebekken. Rundt småbathavna ble det mudret og rundt havna ble det lagt to store hauger med masser, som i dag er fast mark.

Figur 20. Mesteparten av området består av ei bukt på løsmasser som blir beita av hest. Det meste er blitt oppdyrket, men det finnes også noe sparsommelig semi-naturlig strandeng. Foto: Hilde S. Rui.

Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks (MI)

På oppdrag fra Miljødirektoratet kartla Norconsult AS Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks i et større prosjektområde for Nøtterøy der Øhrebukta inngår (Miljødirektoratet, 2020). Det ble da avgrensa flere lokaliteter på Nøtterøy, deriblant to lokaliteter som ligger i undersøkelsesområdet (Nr. 1 og 2) samt noen flere som grenser til det (Miljødirektoratet, 2025; Figur 21). Lokalitetene har en kvalitet på *Svært høy* (strandeng) og *Høy kvalitet* (grunnlendt mark). Det er registrert flere hule eiker rett utenfor kanten til området.

Figur 21. Kartet viser naturtypelokaliteter kartlagt etter Miljødirektoratets instruks og DN-håndbok 13.

Tabell 19. Oversikt over naturtypelokaliteter kartlagt etter Miljødirektoratets instruks. Nr. viser til numre i Figur 21 og vedlegg 2. RL viser til rødlistestatus i Norsk rødliste for naturtyper 2018. UN viser til om lokaliteten omfattes av Forskrift om utvalgte naturtyper.

NIN-ID	Nr.	Områdenavn	Naturtype	RL/UN	Lokalitetskvalitet	Areal (daa)
NINFP2010006472	1	Lahelle nord 2	Semi-naturlig strandeng	EN	Svært høy kvalitet	5,5
NINFP2010006408	2	Lahelle nord 1	Åpen grunnlendt kalkrik mark i boreonemoral sone	EN / UN	Høy kvalitet	3,2
NINFP2010006449	3	Lahelle sør 9	Hagemark	VU	Svært lav kvalitet	2,8
NINFP2010006465	4	Lahelle sør 8	Hule eiker	UN	Moderat kvalitet	0,7
NINFP2010006407	5	Øhrebukta 2	Hule eiker	UN	Høy kvalitet	0,7

NINFP2010006401	6	Øhrebukta 1	Hule eiker	UN	Moderat kvalitet	0,7
---------------------------------	---	-------------	------------	----	------------------	-----

Naturtyper etter DN-håndbok 13

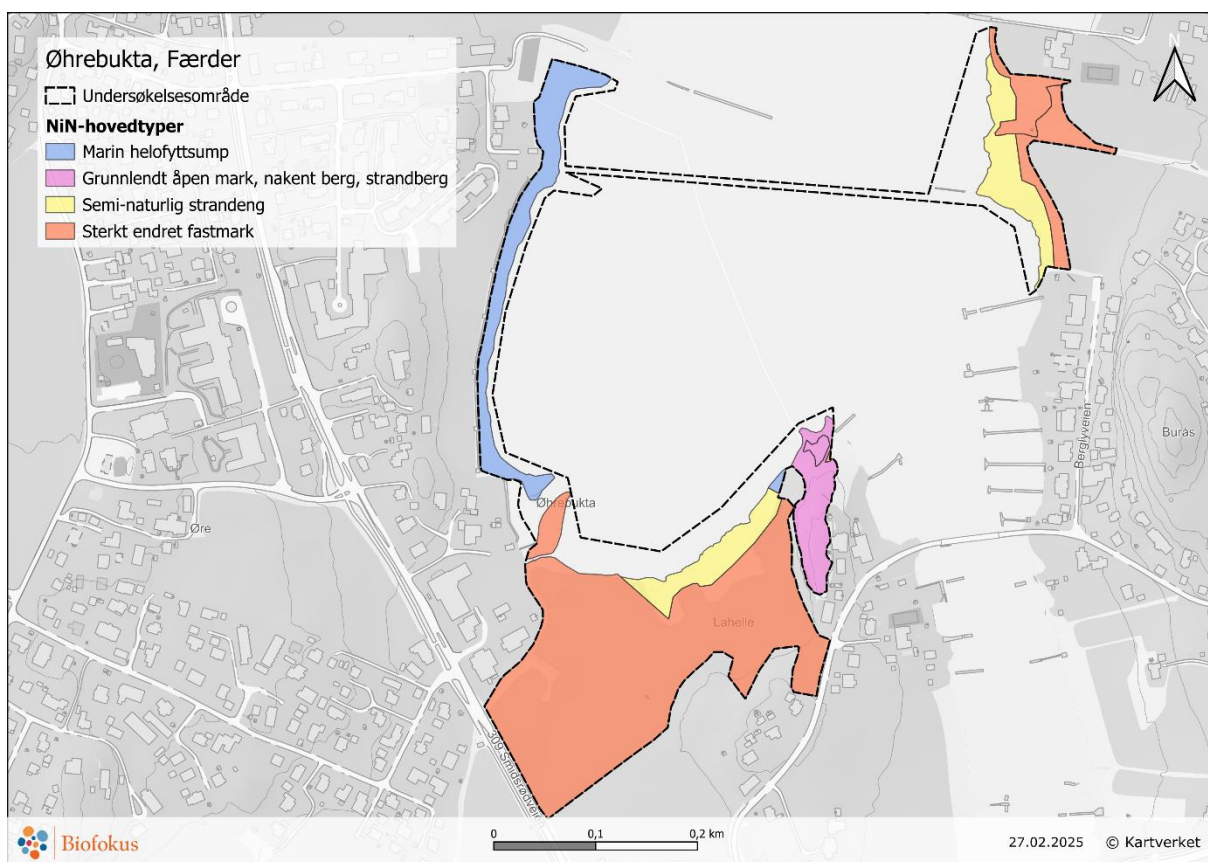
Naturtyper etter DN13 er kartlagt i ulike omganger, Øhrebekken er kartlagt som viktig bekkedrag i 2001, mens det også er kartlagt store gamle trær i 2012 (utenfor prosjektområde og ikke relevant i denne sammenheng) (Miljødirektoratet, 2025). Figur 21 viser områdeavgrønsingene til DN13-lokalitetene så vel som MI-lokalitetene.

Tabell 20. Oversikt over naturtypelokaliteter kartlagt etter DN-håndbok 13. Nr. viser til numre i Figur 21 og vedlegg 2.

DN-13-ID	Nr.	Områdenavn	Naturtype	Verdi	Areal (daa)
BN00046830	7	Øhrebekken	Viktig bekkedrag	B	25,8
BN00090391	8	Lahelle IV	Store gamle trær	A	1,0

Basiskartlegging

Øhrebukta består av oppdyrket varig eng og semi-naturlig strandeng i det slake partiet innerst i bukta. Ellers er det et fattig grunnlendt mark øst for dette. Ved utkanten av Øhrebekken er det nykonstruert fastmark etter utgraving for småbathavn. Den lange stripa i vest består for det meste av sumpområder. På Kalvetangen er det gjengrodd areal med semi-naturlig strandeng, og ellers plen og oppdyrka mark.

Figur 22. Kartet viser en grov skisse av hovedtypene som finnes innenfor undersøkelsesområdet som ble registrert i forbindelse med basiskartlegginga i 2024.

Artsmangfold

Det er registrert syv rødlistete arter innenfor undersøkelsesområdet, seks fugler samt ask (EN) (Artsdatabanken and GBIF Norge, 2025). Området er en viktig rasteplass og område for næringssøk for fugler, spesielt for vadere og ender. Det er registrert 153 fuglearter i selve bukta, derav 51 rødlistete (Tabell 22). Bløtbunnsområder og ålegressenger i sjøen kombinert med strandengarealer på land gir gode vilkår for fuglene.

Tabell 21. Oversikt over rødlistede arter registrert på Artskart per februar 2025. Kategori viser til rødlistekategori i Norsk rødliste for arter 2021. Artene er sortert alfabetisk etter artsgruppe, deretter etter vitenskapelig navn.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Antall funn	Siste dato
Fugler	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	hettemåke	CR	6	02.08.2024
	<i>Haematopus ostralegus</i>	tjeld	NT	4	13.06.2024
	<i>Numenius arquata</i>	storspove	EN	2	02.08.2024
	<i>Sturnus vulgaris</i>	stær	NT	2	25.03.2024
	<i>Tringa totanus</i>	rødstilk	NT	3	25.05.2024
	<i>Vanellus vanellus</i>	vipe	CR	19	06.08.2024
Karplanter	<i>Fraxinus excelsior</i>	ask	EN	4	27.08.2024

Tabell 22. Oversikt over rødlistede fugler registrert i området tilknytta Øhrebukta på Artskart per februar 2025.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Antall funn	Siste dato
Fugler	<i>Alauda arvensis</i>	sanglerke	Nær truet (NT)	30	13.04.2024
	<i>Alca torda</i>	alke	Sårbar (VU)	2	25.02.2021
	<i>Anas acuta</i>	stjertand	Sårbar (VU)	138	26.09.2024
	<i>Apus apus</i>	tårnseiler	Nær truet (NT)	27	28.08.2024
	<i>Arenaria interpres</i>	steinvender	Nær truet (NT)	1	08.08.2022
	<i>Astur gentilis</i>	hønsehauk	Sårbar (VU)	21	09.12.2024
	<i>Aythya marila</i>	bergand	Sterkt truet (EN)	10	03.02.2024
	<i>Calidris pugnax</i>	brushane	Sårbar (VU)	43	18.09.2024
	<i>Charadrius dubius</i>	dverglo	Sårbar (VU)	79	26.06.2024
	<i>Chloris chloris</i>	grønnfink	Sårbar (VU)	75	18.01.2025
	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	hettemåke	Kritisk truet (CR)	306	01.10.2024

	<i>Circus aeruginosus</i>	sivhauk	Nær truet (NT)	3	09.08.2024
	<i>Circus cyaneus</i>	myrhauk	Sterkt truet (EN)	1	28.03.2023
	<i>Clangula hyemalis</i>	havelle	Nær truet (NT)	7	24.02.2022
	<i>Corvus frugilegus</i>	kornkråke	Sårbar (VU)	1	15.01.2025
	<i>Cuculus canorus</i>	gjøk	Nær truet (NT)	1	05.06.2015
	<i>Delichon urbicum</i>	taksvale	Nær truet (NT)	36	28.08.2024
	<i>Emberiza citrinella</i>	gulspurv	Sårbar (VU)	23	08.12.2024
	<i>Falco subbuteo</i>	lerkefalk	Nær truet (NT)	2	26.06.2024
	<i>Fulica atra</i>	sothøne	Sårbar (VU)	3	02.07.2022
	<i>Gallinula chloropus</i>	sivhøne	Sårbar (VU)	48	10.04.2024
	<i>Haematopus ostralegus</i>	tjeld	Nær truet (NT)	238	31.08.2024
	<i>Larus argentatus</i>	gråmåke	Sårbar (VU)	291	17.11.2024
	<i>Larus canus</i>	fiskemåke	Sårbar (VU)	220	24.08.2024
	<i>Limosa limosa</i>	svarthalespove	Kritisk truet (CR)	56	15.09.2024
	<i>Limosa limosa subsp. islandica</i>	svarthalespove	Kritisk truet (CR)	24	16.09.2024
	<i>Lullula arborea</i>	trelerke	Nær truet (NT)	1	19.04.2022
	<i>Mareca strepera</i>	snadderand	Nær truet (NT)	2	24.09.2017
	<i>Melanitta fusca</i>	sjøorre	Sårbar (VU)	4	30.01.2023
	<i>Melanitta nigra</i>	svartand	Sårbar (VU)	2	09.12.2022
	<i>Mergellus albellus</i>	lappfiskand	Sårbar (VU)	25	25.02.2025
	<i>Numenius arquata</i>	storspove	Sterkt truet (EN)	50	22.08.2024
	<i>Numenius phaeopus</i>	småspove	Nær truet (NT)	6	07.08.2024
	<i>Pandion haliaetus</i>	fiskeørn	Sårbar (VU)	8	12.07.2023
	<i>Passer domesticus</i>	gråspurv	Nær truet (NT)	85	08.12.2024
	<i>Pernis apivorus</i>	vepsevåk	Nær truet (NT)	1	24.08.2020
	<i>Phalacrocorax carbo</i>	storskarv	Nær truet (NT)	81	25.01.2025

	<i>Pluvialis apricaria</i>	heilo	Nær truet (NT)	11	05.10.2024
	<i>Podiceps auritus</i>	horndykker	Sårbar (VU)	6	07.10.2024
	<i>Rallus aquaticus</i>	vannrikse	Sårbar (VU)	5	06.02.2023
	<i>Riparia riparia</i>	sandsvale	Sårbar (VU)	4	01.05.2023
	<i>Somateria mollissima</i>	ærfugl	Sårbar (VU)	108	01.10.2024
	<i>Spatula clypeata</i>	skjeand	Sårbar (VU)	25	12.05.2024
	<i>Spatula querquedula</i>	knekkand	Sterkt truet (EN)	5	12.02.2023
	<i>Sterna hirundo</i>	makrellterne	Sterkt truet (EN)	46	01.07.2024
	<i>Streptopelia decaocto</i>	tyrkerdue	Nær truet (NT)	1	14.12.2019
	<i>Sturnus vulgaris</i>	stær	Nær truet (NT)	131	22.09.2024
	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	dvergdykker	Sterkt truet (EN)	9	29.10.2024
	<i>Tringa totanus</i>	rødstilk	Nær truet (NT)	122	26.08.2024
	<i>Uria aalge</i>	lomvi	Kritisk truet (CR)	1	21.02.2022
	<i>Vanellus vanellus</i>	vipe	Kritisk truet (CR)	367	01.09.2024

Fremmede arter

Det er få fremmede arter i undersøkelsesområdet (Artsdatabanken and GBIF Norge, 2025). Tabell 23 lister opp de 4 registrerte fremmedartene, deriblant én fugl og tre karplanter.

Tabell 23. Oversikt over fremmede arter registrert på Artskart per februar 2025. Kategorier viser til risikovurdering i Fremmedartslista 2023. Artene er sortert alfabetisk etter artsgruppe, deretter etter vitenskapelig navn.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Antall funn	Siste dato
Fugler	<i>Branta canadensis</i>	kanadagås	HI	1	02.08.2024
Karplanter	<i>Cotula coronopifolia</i>	fjæreknapp	LO	22	20.10.2024
	<i>Heuchera sanguinea</i>	blodalunrot	LO	1	27.08.2024

Oppsummering/diskusjon

Øhrebukta er først og fremst et verdifullt område for fugler. Bløtbunnsområdene, ålegrasengene og strandengarealene er viktige arealer for fødesøk og rasteplass, og ved et vern vil det være vesentlig å verne disse områdene i sammenheng for å mest helhetlig ivareta leveområdene til fuglene. Bløtbunnsområdene og ålegressengene er i tillegg viktige arealer for fisk og andre marine organismer. Området har ikke en spesiell botanisk verdi, men har en viktig funksjon for en rekke vanlige arter.

Området er ikke undersøkt for insekter eller sopp, men regnes ikke å ha særlig potensiale for forvaltningsrelevante arter.

Øhrebukta holdes åpent ved hevd i form av hestebeite. I tillegg beites strandengarealet hardt av gjess. Gjødsling eller bruk av tilleggsfôr bør unngås. Det anses ikke nødvendig å gjøre ytterligere skjøtselstiltak. Området er ikke særlig plaget av fremmede arter. Det er mye fjæreknepp (LO) ved strandkanten i bukta, men arten har liten økologisk effekt og så vidt bekjent lite potensiale for å fortrenge den hjemlige strandengvegetasjonen.

3.6 Ørahavna, Færder (50 daa)

Ørahavna er et kystnært område på Bratsø i Færder kommune. Berggrunnen består av monzonitt, en kalkfattig dypbergart (NGU, 2025a). Et tynt løsmassedekke av hav-, fjord- og strandavsetninger finnes enkelte steder mellom bergene (NGU, 2025b). Helt innerst i bukta er det noe marin leire. Områder er kartlagt både etter DN-håndbok 13 i 2009 og etter Miljødirektoratets instruks i 2021 (Miljødirektoratet, 2025). Undersøkelsesområdet karakteriseres som et strandområde som består av gruntvannsområder, holmer og skjær, og en kystlinje med en mosaikk av svaberg, strandenger, strandsumper, takrørskoger, sumpskoger og små skogteiger.

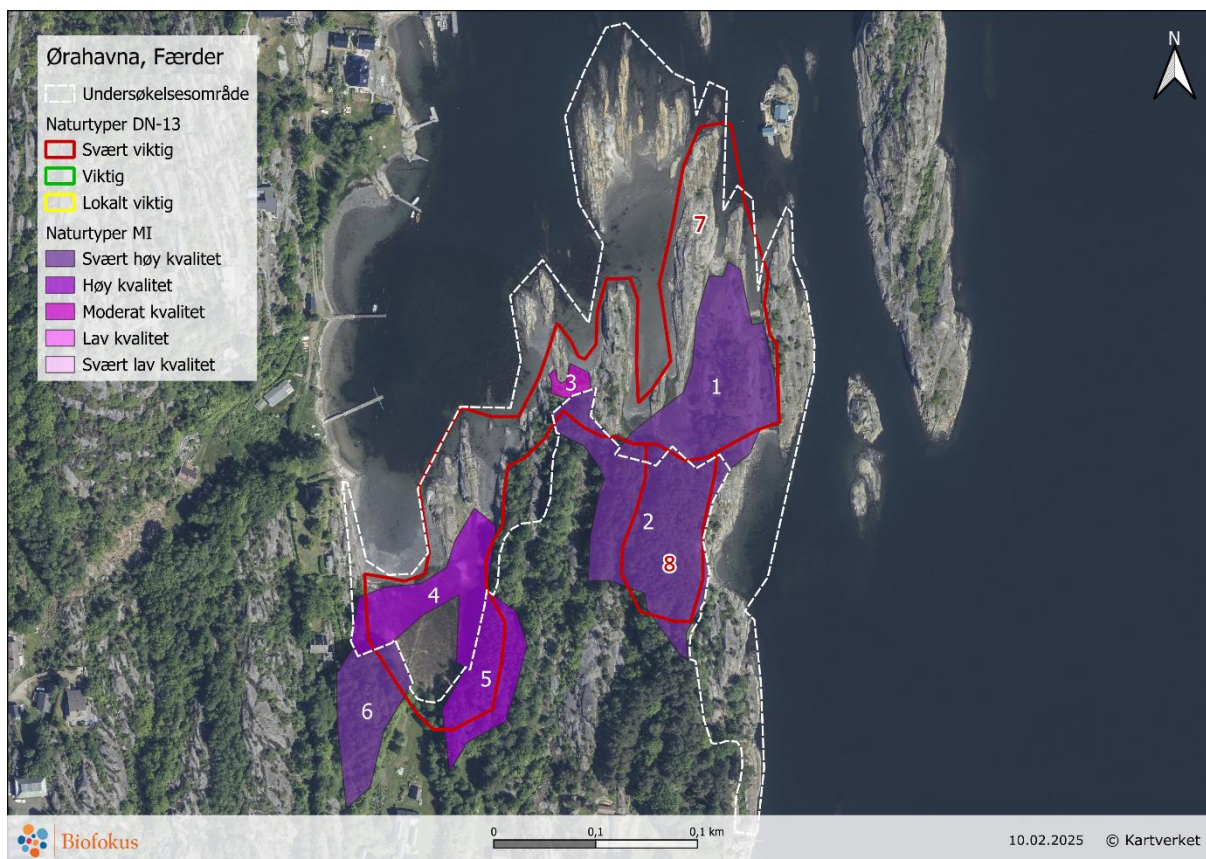
Flyfoto fra 1938 viser at området var så å si helt snaut og har senere gradvis vokst til (Norge i bilder, 2025). Området ble antakelig holdt åpent ved beite. I 1980 har store deler av de flate arealene med løsmasser vokst igjen med busker og små trær. Senere har det også vokst opp glissent med busker i sprekker på svabergene, spesielt på vestsida. Det er sannsynlig at noe som tidligere har vært strandeng eller strandsump i dag er vokst igjen til kratt og sumpskog i kantene av dagens strandenger.

Figur 23. Det er relativt store arealer med strandengvegetasjon mellom bergene på Ørahavna. Foto: Hilde S. Rui.

Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks

Området var i 2021 en del av et større prosjektområde for hele Tjøme som ble kartlagt etter Miljødirektoratets instruks av Rambøll (Miljødirektoratet, 2021). Det ble da fanga opp MI-naturtyper i og rundt Ørahavna, bl.a. tre strandenger (*Svært høy kvalitet*, *Høy kvalitet* og *Moderat kvalitet*). I tillegg ble det også kartlagt to rike svartorsumpskog (*Svært høy kvalitet* og *Høy kvalitet*) og en frisk lågurtfuruskog (*Svært høy kvalitet*) i tilgrensing til prosjektområdet, men som hovedsakelig forekommer utenfor. Figur 24 viser forekomsten av naturtypelokaliteter som er innenfor eller tangerer undersøkelsesområdet, og er videre beskrevet i Tabell 24 og i vedlegg 1.

Figur 24. Kartet viser naturtypelokaliteter kartlagt etter Miljødirektoratets instruks og DN-håndbok 13.

Tabell 24. Oversikt over naturtyper kartlagt etter Miljødirektoratets instruks. Nr. viser til numre i Figur 24 og vedlegg 2. RL viser til rødlistestatus i Norsk rødliste for naturtyper 2018. UN viser til om lokaliteten omfattes av Forskrift om utvalgte naturtyper.

NIN-ID	Nr	Områdenavn	Naturtype	RL/ UN	Lokalitets- kvalitet	Areal (daa)
NINFP2110009024	1	Uleholmen	Strandeng	VU	Svært høy kvalitet	6,0
NINFP2110009032	2	Grødeklepp	Rik svartorsumpskog	VU	Svært høy kvalitet	7,5
NINFP2110009027	3	Ørahavna	Strandeng	VU	Moderat kvalitet	0,3
NINFP2110009020	4	Ørehavna 2	Strandeng	VU	Høy kvalitet	3,3
NINFP2110009013	5	Ørahavnskogen	Rik svartorsumpskog	VU	Høy kvalitet	2,8
NINFP2110009016	6	Ørahavnskogen	Frisk lågurtfuruskog	-	Svært høy kvalitet	2,8

Naturtyper etter DN-håndbok 13

Området er DN-13-kartlagt av Biofokus i 2009 (Miljødirektoratet, 2025). Strandeng og strandsump (nr. 7, Figur 24) dekker et stort areal av undersøkelsesområdet og har verdi Svært viktig (A) på bakgrunn av at lokaliteten er godt utvikla med flere truede karplanter. Det ble samtidig også kartlagt en rik

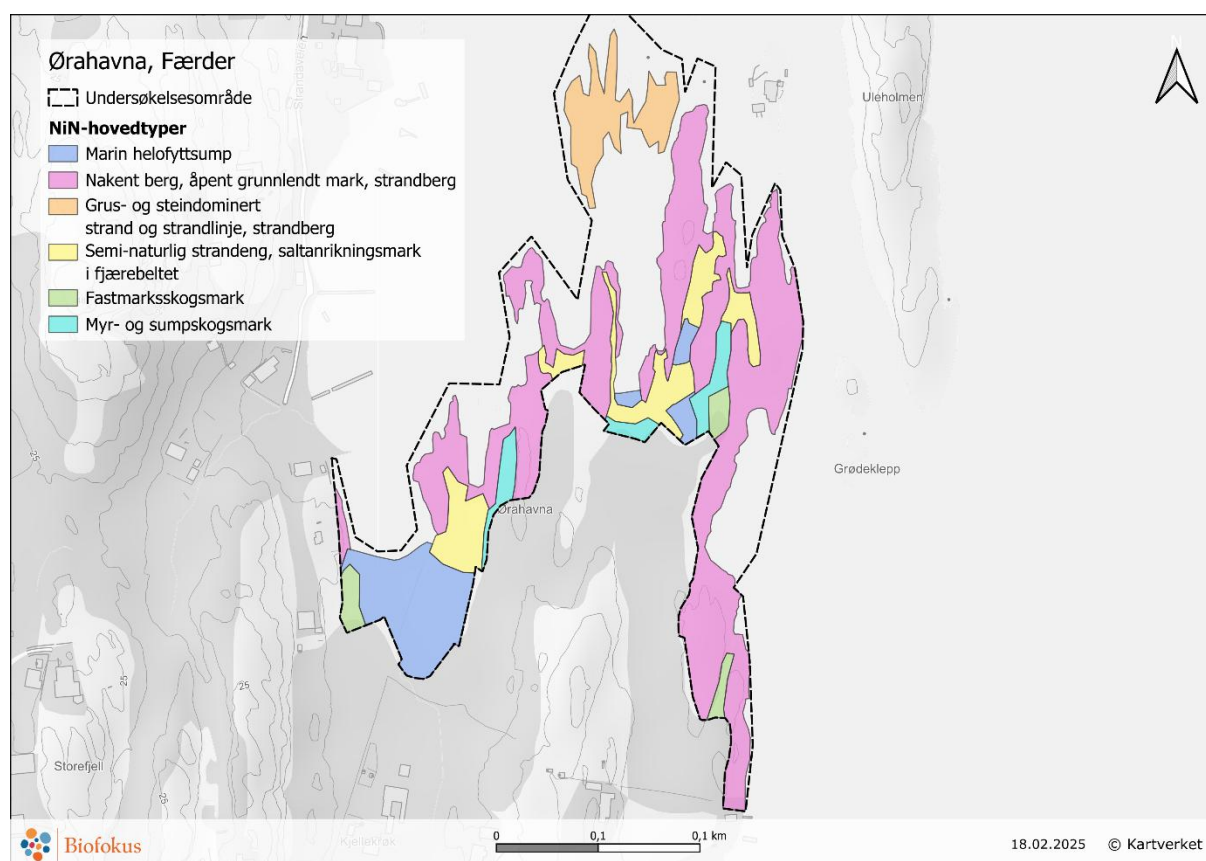
sumpskog (svartorstrandskog) med verdi Svært viktig (A) sør for denne som hovedsakelig ligger utenfor undersøkelsesområdet (nr. 8, Figur 24)

Tabell 25. Oversikt over naturtyper kartlagt etter DN-håndbok 13. Nr. viser til numre i Figur 24 og vedlegg 2.

DN-13-ID	Nr.	Områdenavn	Naturtype	Verdi	Areal (daa)
BN00063061	7	Ørahavna II	Strandeng og strandsump	A	26,6
BN00063062	8	Ørahavna I	Rik sump- og kildeskog	A	4,4

Basiskartlegging

En heldekkende vegetasjonskartlegging av undersøkelsesområdet ble utført sommeren 2024, og området ble grovt sett delt inn i strandberg, nakent berg og åpen grunnlendt mark, semi-naturlige strandenger, marin helofyttsump, små skogsarealer, samt myr- og sumpskogsmark. Inndelingen av hovedtyper kan ses i Figur 25. Den store helofyttsumpen i sørvest består av homogen takrørsump. Bergene er av det fattige eller intermediære slaget. Strandengene er varierte med heterogen vegetasjon, men holdes ikke lenger i hevd og er i varierende gjengroingsstadier. Skogene og sumpskogene er små i størrelse og med et ungt tresjikt.

Figur 25. Kartet viser hovedtyper fra basiskartlegginga av undersøkelsesområdet. Hovedparten av arealet er nakent berg og grunnlendt mark, men det er også mye semi-naturlig strandeng. Spesielt viktige områder er de semi-naturlige strandengene i gult, som kan regnes som hotspots.

Artsmangfold

Per februar 2025 er det totalt registrert elleve rødlistede arter, derav to rødlistede biller, to rødlistede fugler og syv rødlistede karplanter (Artsdatabanken and GBIF Norge, 2025). I tillegg er det registrert enkelte arter uten rødlistekategori (se Tabell 26). Det er spesielt robuste populasjoner av tusengyliden (NT), jordbærkløver (VU) og ormetunge (NT).

I 2012-2014 kartla NINA artsamangfold av biller og karplanter på strandengene på Ørahavna (Evju *et al.*, 2015). Det ble i den forbindelse registrert 308 arter av biller (to rødlistede) og 53 arter av karplanter (fem rødlistede).

I tillegg til de rødlistede artene vist i Tabell 26 er det i artskart også registrert flere andre rødlistede fugler utenfor undersøkelsesområdet, men som kan ha undersøkelsesområdet som funksjonsområde. Dette gjelder tjeld (NT), alke (VU), fiskemåke (VU), hønsehauk (VU), ærfugl (VU), sjørør (VU), svartand (VU), storskarv (NT), grønnefink (VU), gulspurv (VU) og gråspurv (NT).

Tabell 26. Oversikt over rødlistede arter og arter uten rødlistekategori registrert på Artskart per februar 2025. Kategori viser til rødlistekategori i Norsk rødliste for arter 2021. Artene er sortert alfabetisk etter artsgruppe, deretter etter vitenskapelig navn.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Antall funn	Siste dato
Biller	<i>Aphodius niger</i>	sumpgjødselbille	VU	1	01.01.2012
	<i>Bagous claudicans</i>		NT	1	06.06.2013
	<i>Galerucella anserina</i>	gåsemurebladbille		5	11.06.2014
Flatormer	<i>Gyrodactylus groenlandicus</i>			1	01.08.2024
Fugler	<i>Haematopus ostralegus</i>	tjeld	NT	1	06.03.2022
	<i>Phalacrocorax carbo</i>	storskarv	NT	1	06.03.2022
Karplanter	<i>Centaurium littorale</i>	tusengyliden	NT	10	01.08.2024
	<i>Fraxinus excelsior</i>	ask	EN	1	01.08.2024
	<i>Gentianella uliginosa</i>	smalsøte	EN	2	22.08.2012
	<i>Ononis arvensis</i>	bukkebeinurt	NT	2	01.08.2024
	<i>Ophioglossum vulgatum</i>	ormetunge	NT	5	29.05.2021
	<i>Selinum carvifolia</i>	krusfrø	NT	1	22.08.2012
	<i>Trifolium fragiferum</i>	jordbærkløver	VU	5	01.08.2024
Veps	<i>Anteon collare</i>			10	11.06.2014
	<i>Anteon tenuicornis</i>			5	11.06.2014
	<i>Kleidotoma bicolor</i>			1	05.07.2012

Fremmede arter

Det er generelt lite fremmede arter på Ørahavna, men enkelte finnes, jf. Tabell 27 (Artsdatabanken and GBIF Norge, 2025). Rynkerose (SE) er registrert et par steder nær strandkanten, ellers er det registrert brunskogsnegl (SE), høstberberis (SE) og mongolspringfrø (SE). De fremmede artene dominerer ikke, og effekten vurderes som svært lav.

Tabell 27. Oversikt over fremmede arter registrert på Artskart per februar 2025. Kategorier viser til risikovurdering i Fremmedartslista 2023. Artene er sortert alfabetisk etter artsgruppe, deretter etter vitenskapelig navn.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Antall funn	Siste dato
Bløtdyr	<i>Arion vulgaris</i>	brunskogsnegl	SE	1	01.08.2024
Karplanter	<i>Berberis thunbergii</i>	høstberberis	SE	2	31.07.2024
	<i>Impatiens parviflora</i>	mongolspringfrø	SE	1	07.09.2016
	<i>Rosa rugosa</i>	rynkerose	SE	2	01.08.2024

Oppsummering/diskusjon

Undersøkellesområdet på Ørahavna inneholder viker med verdifulle strandenger og strandsumper, noe ung og rik svartorsumpskog, og er ellers dominert av fattig berg og grunnlendt mark. Spesielt strandengene har et svært rikt artsmangfold og er viktige habitater for rødlistede karplanter og insekter, der det er registrert to rødlistede biller og syv rødlistede karplanter. Området har også en viss funksjon for sjøfugl, trolig som hekke- og fødesøksområde.

I undersøkelsesområdet er det hovedsakelig tre naturtypelokaliteter etter Miljødirektoratets instruks som er registrert. Dette er tre avgrensinger av strandeng (VU). Strandengene er trolig blitt holdt i hevd ved beite langt tilbake og hører til den sterkt truede naturtypen semi-naturlig strandeng (EN), slik det er kartlagt som i basiskartlegginga fra 2024. D13-avgrensningen av strandeng er svært grov og upresis, mens MI-avgrensningene fra 2021 er bedre. Avgrensningene av semi-naturlig strandeng fra basiskartlegginga fra 2024 regnes som den mest presise til dags dato (Figur 25). Spesielt verdifulle er de tre nordøstlige avgrensningene med strandeng, og det er her de rødlistede karplantene tusengylden, smalsøte, bukkebeinurt, ormetunge, krusfrø og jordbærkløver vokser. Når det gjelder de to andre semi-naturlige strandengene (de to gule i vest, Figur 25), finnes ikke samme artsdiversitet her i dag som i de resterende. Disse engene har kommet lenger i gjengroingsstadiet med problemarter som trolig utkonkurrerer de typiske strandengartene. Gruntvannsområdet mellom holmene og stranden ser ut som et fint område for fødesøk og mulig hekkeområde eller i hvert fall oppvekstområde for flere sjøfugler. Men det er lite data om bruken av disse.

De rødlista artene i strandengene er avhengige av intakte og lavvokste strandenger, og for å holde stabile populasjoner vil det være viktig med tidvis skjøtsel av strandengene. I dag er ikke engene holdt i hevd og det er flere tegn til gjengroing, spesielt i kantene av strandengarealene. Busker, trær og oppslag i kantene bør fjernes for å hindre utskygging av strandengvegetasjon og for å tilbakeføre mer strandengareal. De mest verdifulle strandengene i nordøst bør prioriteres for skjøtsel siden det er her de største verdiene er. De øvrige strandengarealene krever noe mer skjøtsel, ikke bare i kantene, men også i området som helhet, og det kan være en ide å slippe dyr ut på beite eller å slå området på seinsommeren. Områder dominert av takrør og sivaks må slås flere år på rad for å gjenskape

strandengvegetasjon. De marine helofyttsumpene (blågrønt, Figur 25) er også i store homogene bestander av takrør og sivaks, og kan restaureres sammen med de overvokste seminaturlige strandengene. Samtidig er det viktig å spare deler av takrørskogene, som utgjør viktige habitater for mange fugler.

Enkelte steder, bl.a. i den store helofyttsumpa, ligger noen hauger med gammelt kvistavfall e.l. som bør fjernes. Ellers er undersøkelsesområdet i stor grad dominert av nakent berg og åpen grunnlendt mark som gjennomgår en gjengroingsprosess med busker og trær. Dersom det er midler, er det en god ide å begrense busksjiktet noe ved å fjerne kratt og ringbarke småtrær.

Svartorsumpskogene og øvrige skogsarealer bør få vokse fritt, uten menneskelig påvirkning.

Området er foreløpig lite plaget av fremmede arter, og få tiltak er nødvendig. Det kan være en fordel å fjerne rynkerose (SE), høstberberis (SE) og mongolspringfrø (SE) før disse sprer seg videre. Se Artskart for lokasjon. I faktaark for håndtering av fremmede arter fra FAGUS (Misfjord and Angell-Petersen, 2018) er det framgangsmåter for hvordan bli kvitt rynkerose og springfrøarter.

4 Referanser

Artsdatabanken (2018) *Norsk rødliste for Naturtyper 2018*. Available at: <https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>.

Artsdatabanken (2021) *Norsk rødliste for arter 2021*. Available at: <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>.

Artsdatabanken (2023) 'Fremmede arter i Norge - med økologisk risiko 2023.', 8 November. Available at: <https://www.artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023>.

Artsdatabanken and GBIF Norge (2025) *Artskart—Internettportal for artssøk*. Available at: <https://artskart.artsdatabanken.no/>.

Biofokus (2014) *Naturtyper i skog: Utkast til faktaark for skogtyper i revidert DN-håndbok 13, pr 30.12.2014*. Miljødirektoratet.

Direktoratet for Naturforvaltning (2007) *Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. utgave 2006 (oppdatert 2007)*. Trondheim: Direktoratet for Naturforvaltning. Available at: https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/54/handbok-13-080408_low.pdf.

Evju, M. et al. (2015) *Strandeng – et hotspot-habitat. Sluttrapport under ARKOprosjektets periode III. – NINA Rapport 1170*. 116 s.

Halvorsen, R. et al. (2015) *Natur i Norge - NiN. Versjon 2*.

Karlsen, T. (1996) *Rapport fra kartlegging av fuglefaunaen i Naverfjorden*.

Lundberg, A. and Rydgren, K. (1994) *Havstrand på Sørøstlandet. Regionale trekk og botaniske verdier*. NINA-Forskningsrapport 047, p. 222.

Melau, N. (2025) 'Stavernsøya', *Stavernguiden.no*. Available at: <http://www.stavernguiden.no/staverns-ya.html> (Accessed: 24 February 2025).

Miljødirektoratet (2015) *Veileder for kartlegging, verdisetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann*, p. 38.

Miljødirektoratet (2020) 'Kartleggingsinstruks - Kartlegging av Naturtyper etter NiN2 i 2020', M-1621 | 2020 [Preprint].

Miljødirektoratet (2021) *Kartleggingsinstruks - Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2*.

Miljødirektoratet (2022) *Kartleggingsinstruks. Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2. Miljødirektoratet veileder M-2209 | 2022. Versjon 24.01.2022*.

Miljødirektoratet (2023) *Basiskartlegging 2023. Oppdragsbeskrivelse. Versjon 2023.01.26*.

Miljødirektoratet (2024a) *Kartleggingsinstruks. Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2. Miljødirektoratet veileder. M-2209 Versjon 12.01.2024, p. 411*. Available at: <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2022/januar/kartleggingsinstruks-kartlegging-av-terrestriske-naturtyper-etter-nin/>.

Miljødirektoratet (2024b) 'Naturkartlegging i verneområder 2024. Oppdragsbeskrivelse.'

Miljødirektoratet (2025) *Naturbase*. Available at: <https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>.

Misfjord, K. and Angell-Petersen, S. (2018) *Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter*. M-982. Miljødirektoratet: Sweco.

Moen, A. (1984) *Vegetasjonskart*. kart 1:250 000 Trøndelag.

NGU (2025a) *Interaktivt berggrunnskart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste*. Available at: https://geo.ngu.no/kart/berggrunn_mobil/.

NGU (2025b) *Interaktivt løsmassekart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste*. Available at: https://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/.

Norge i bilder (2025) *Historiske flyfoto*. Available at: <https://norgeibilder.no/>.

Vedlegg 1. Naturtypebeskrivelser – DN13

Limitjern, Skien

Limitjern (BN00028113)

ID	BN00028113
Naturtype	Rik kulturlandskapssjø
Utforming	Næringsrik utforming
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	15.06.1985
Innledning	Limitjern er et lite, næringsrikt tjern ved Tuftegårdene rett nord for Skien sentrum. Ved og i Limitjern vokser et stort antall arter som ellers er svært sjeldne i Grenland. Det er et stort utvalg av plantesamfunn rundt tjernet. Mengdene av den giftige selsnepa er bemerkelsesverdige og her og der langs breddene dukker myrkongle opp i mengder. Ellers dekkes store deler av vannflata i Limitjern av gule og hvite nøkkelroser. I kratta rundt tjernet finnes de to rødlistede bregnene vasstelg og myrtelg som har få voksesteder i Telemkark. Rødlisteartene hornblad, elvemarigras og dronningstarr finnes også her. Området er også interessant faunistisk, i det det finnes liten salamander og blodigle her. Fuglelivet angis som rikt. Bever finnes ved Limitjern. Området brukes som ekskursjonsmål, både for botanikkstudenter fra Universitetet i Oslo og for lokale grunnskoleelever. Limitjern blir betraktet som et av de mest "eksklusive" typeområdene i sitt slag i Grenland. Naturtypeverdien er uomtvistelig: Svært viktig. Tjernet er i ferd med å gro igjen. Hvorvidt dette er fremskyndet av menneskelig aktivitet i nærområdene vites ikke, men antas som sannsynlig. Dersom naturverdiene skal bevares, vil det kanskje bli nødvendig å sette i verk restaureringstiltak. Status for tjernet samt trusselbilde bør utredes.
Råd om skjøtsel og hensyn	Bevaring av naturverdiene forutsetter at de hydrologiske betingelsene opprettholdes. Kanskje vil restaurering av tjernet bli nødvendig, i så fall må dette utredes særskilt.
Areal fra kartobjekt (daa)	48,6

Naverfjorden Øst, Larvik

Bøvre

ID	BN00002670
Naturtype	Kantkratt
Utforming	Slåpetorn-hagtorn-utforming

Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	30.07.2010
Verdi begrunnelse	Lokaliteten er vurdert som viktig (B) da denne lokaliteten består av artsrike kantkratt og tørrenger med stort potensial for rødlistearter, ikke minst insekter. På grunn av nærhet til de øvrige naturtypelokalitetene på Bøvre er det mulig at lokaliteten også forsvarer en A-verdi, men lokaliteten er inntil nærmere kartlegging er gjennomført verdisatt som B (viktig).
Innledning	Lokaliteten er befart av Rune Solvang og Tor Harald Melseth 30.7.2010. Lokaliteten henger sammen med de tidligere lokalitetene 2674 og 2348 (som også er kantkratt) og er slått sammen med disse.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Lokaliteten ligger ved Bøvre på østsiden av Naverfjorden. Lokaliteten er mot nord avgrenset av fulldyrket mark og hytter, mot øst skog og mot sørvest av fulldyrket mark.
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten består av artsrike, basepåvirkede tørrenger av dunhavretypen og både rike og fattige kantkratt. Mot øst er det et mindre område med stabile sanddyner/sandforekomster med dynetrau (forsenkning i sanddynelandskap).
Artsmangfold	Kantkrattet er dominert av slåpetorn, nyperose og einer. Ørevier, bringebær, søtkirsebær, trollhegg, samt svartor, eik og furu i buskform og rogn opptre også, spesielt i kantene. De naturlige tørrbakkene er artsrike med mange gode indikatorarter for verdifulle enger som engnellik, fagerknoppurt, engknoppurt, nikkesmelle (NT), gulmaure, ryllik, prikkperikum, rødknapp, åkermåne, tiriltunge, engtjæreblom, hårsveve, lintorskemunn, gulaks (litt), sauesvingel (mye) og engkvein. Innslag av sanddyner med dynetrau opptre mot øst hvor arter som strandrug, markmalurt, lodnestarr med fler inngår. På berg opptre arter som småbergknapp, hvitbergknapp, småsyre, småsmelle, sølvmore, smyle med flere. Mjødurtenger, geiteramsenger og åkertistelenger vitner om gjengroing. Lokaliteten inngår i et viktig åpent og buskpreget fagleområde hvor tornskate (VU), nattegal, tornirisk (NT) og gulspurv har viktige leveområder innenfor lokaliteten. Hauksanger (CR) har også hatt tilhold i området.
Påvirkning	Lokaliteten har tidligere vært beitet, men gror nå igjen fra kantene. Lokaliteten er mest gjengrodd og minst artsrik langs nordvestsiden.
Fremmede arter	Rynkerose opptre rikelig og bør så langt mulig fjernes.
Råd om skjøtsel og hensyn	Gjengroingen er i mange delområder langt framskredet og tiltak bør settes inn raskt dersom ikke viktige naturverdier skal gå tapt. Skjøtselstiltak må anvises av personer med biologisk kompetanse.
Landskap	Lokaliteten ligger på Bøvre, som har store naturverdier knyttet til havstrand, strandeng – og strandsump, baserike tørrenger og kantkratt.
Nøyaktighetsklasse	20 - 50m

Areal fra kartobjekt (daa) 36,1

Naverfjorden, øst

ID	BN00084606
Naturtype	Naturbeitemark
Utforming	Vekselfuktig, baserik eng beitet
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	29.06.2007
Hevdstatus	Svak hevd
Verdi begrunnelse	Artsrikt område med rødlistede arter (bukkebeinurt, nikkesmelle), men det registrerte arealet er så vidt lite at det i seg selv ikke vurderes til høyere enn viktig på verdiskalaen. Landskapet øst for Naverfjorden burde vurderes som en helhet. Sannsynligvis inneholder dette landskapet fortsatt flere arealer av denne typen
Innledning	Lokaliteten ligger i et mosaikkpreget kystlandskap med mange ulike vegetasjonsutforminger. Den ligger innenfor lokaliteten Bøvre (BN2348, kantkratt) i Naturbase.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Restareal i kystlandskap, skjellsandpåvirket. Høyde over havet: 3 m
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten er et lite engfragment med baserik vegetasjon på skjellsandgrunn.
Artsmangfold	Artsrik vegetasjon, men arealet er meget lite. Sannsynligvis finnes det en god del flere skjellbanker i dette området (jf. også Kinnhalvøya naturreservat noe lenger vest.). I enga finnes arter som blåstarr, smalkjempe, lodnestarr, dunhavre, rundskolm, storblåfjør, nakkebær, hjertegras, vill-lin, gulmaure og åkermåne. To rødlistearter ble observert: bukkebeinurt (Rødlista, kategori "sterkt truet") og nikkesmelle (kategori "nær truet").
Påvirkning	Gjenvoksning er et generelt fenomen på grunn av opphør av tidligere hevd. I dag benyttes området som et rent rekreasjonslandskap. Ferdsel på stien bidrar noe til å holde området åpent. Tidligere var her kyr på beite. Landskapet som helhet er i kraftig gjenvoksing. Kun oppstikkende koller og turstier bidrar til å holde landskapet oppe. Inngrep: Ingen. Bruksmåte: Ingen. Trussel: Gjengroing med osp, gråselje, rosebusker, einer og bringebær.
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	-

Landskap	Skagerrak-kysten (jfr NIJOS-rapport 10/2005, Nasjonalt referansesystem for landskap).
Nøyaktighetsklasse	50 - 100m
Areal fra kartobjekt (daa)	0,5

Stretrebekken

ID	BN00002425
Naturtype	Viktig bekkedrag
Utforming	-
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	20.11.2000
Forvaltningsavtale utløper	-
Verdi begrunnelse	-
Innledning	DATAKVALITET: God. Lokaliteten mangler/har utilstrekkelig områdebeskrivelse, og/eller andre mangler i datagrunnlaget som på sikt skal rettes opp. Ansvaret for oppdateringen ligger hos Direktoratet for naturforvaltning. Arbeidet skjer i nært samarbeid med fylkesmennene.
Beliggenhet og naturgrunnlag	-
Naturtyper og utforminger	-
Artsmangfold	-
Påvirkning	TRUSSEL: Vann forurensning, vannføring, kantvegetasjon
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	-
Landskap	-
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	8,4

Foldvikbekken

ID	BN00002805
Naturtype	Viktig bekke drag
Utforming	-
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	20.11.2000
Verdi begrunnelse	-
Innledning	DATAKVALITET: God. Lokaliteten mangler/har utilstrekkelig områdebeskrivelse, og/eller andre mangler i datagrunnlaget som på sikt skal rettes opp. Ansvaret for oppdateringen ligger hos Direktoratet for naturforvaltning. Arbeidet skjer i nært samarbeid med fylkesmennene.
Beliggenhet og naturgrunnlag	-
Naturtyper og utforminger	-
Artsmangfold	-
Påvirkning	TRUSSEL: Vann forurensning, vannføring, kantvegetasjon.
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	-
Landskap	-
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	163,9

Bøvre

ID	BN00002673
Naturtype	Dam
Utforming	-
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	20.11.2000
Verdi begrunnelse	-
Innledning	DATAKVALITET: God. Lokaliteten mangler/har utilstrekkelig områdebeskrivelse, og/eller andre mangler i datagrunnlaget som på sikt skal rettes opp. Ansvaret for oppdateringen ligger hos

	Direktoratet for naturforvaltning. Arbeidet skjer i nært samarbeid med fylkesmennene.
Beliggenhet og naturgrunnlag	-
Naturtyper og utforminger	-
Artsmangfold	-
Påvirkning	TRUSSEL: Igjenfylling, drenering og arealbruk.
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	-
Landskap	-
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	1,0

Bøvre (dam)

ID	BN00002671
Naturtype	Dam
Utforming	-
Verdi	Lokalt viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	21.05.2009
Verdi begrunnelse	Lokaliteten er vurdert som lokalt viktig © på grunn av at lokaliteten er en liten dam, dog uten spesielle artsfunn.
Innledning	Lokaliteten er befart 21.5.2009 av Rune Solvang og Tor Harald Melseth. Verdien er justert ned fra viktig (B) til lokalt viktig ©.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Lokaliteten ligger på Bøvre-halvøya.
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten er en ganske stor "svabergsdam" som ligger i østkanten av naturtypelokaliteten 2510 Bøvre (rik sumpskog). Dammen er fattig, grunn og åpen. Dammen er nok hovedsakelig matet med vann fra omkringliggende områder, blant annet er det noe fuktige myr- og sumpområder nordøst for lokaliteten. Lokaliteten er betydelig saltpåvirket og under kraftig uvær ligger dammen i sjøspr inne men kartlegger var ikke klar over at dammen var kartlagt som naturtypelokalitet på befaringstidspunktet. Øytsonen.

Artsmangfold	Registrerte arter er blant annet bukkeblad, duskstarr, myrhatt og bekkeblom. Muligens er noen av disse artene registrert i sumpområdet lenger inne men kartlegger var ikke klar over at dammen var kartlagt som naturtypelokalitet på befaringsstidspunktet.
Påvirkning	Lokaliteten er minimalt påvirket og truet.
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	Lokaliteten bør ligge urørt.
Landskap	-
Nøyaktighetsklasse	20 - 50m
Areal fra kartobjekt (daa)	0,7

Stretre

ID	BN00002513
Naturtype	Rik sump- og kildeskog
Utforming	-
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	20.11.2000
Verdi begrunnelse	-
Innledning	DATAKVALITET: God. Lokaliteten mangler/har utilstrekkelig områdebeskrivelse, og/eller andre mangler i datagrunnlaget som på sikt skal rettes opp. Ansvar for oppdateringen ligger hos Direktoratet for naturforvaltning. Arbeidet skjer i nært samarbeid med fylkesmennene.
Beliggenhet og naturgrunnlag	-
Naturtyper og utforminger	Svartor sumpskog.
Artsmangfold	-
Påvirkning	TRUSSEL: Drenering, arealbruk, hogst.
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	-
Landskap	-
Nøyaktighetsklasse	<20 m

Areal fra kartobjekt (daa)	7,2
-----------------------------------	-----

Nalumstranda

ID	BN00002350
Naturtype	Rik sump- og kildeskog
Utforming	-
Verdi	Lokalt viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	20.11.2000
Verdi begrunnelse	-
Innledning	DATAKVALITET: God. Lokaliteten mangler/har utilstrekkelig områdebeskrivelse, og/eller andre mangler i datagrunnlaget som på sikt skal rettes opp. Ansvar for oppdateringen ligger hos Direktoratet for naturforvaltning. Arbeidet skjer i nært samarbeid med fylkesmennene.
Beliggenhet og naturgrunnlag	-
Naturtyper og utforminger	Svartor strandskog.
Artsmangfold	-
Påvirkning	TRUSSEL: Drenering, arealbruk, hogst.
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	-
Landskap	-
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	1,8

Jesperen

ID	BN00002887
Naturtype	Rik sump- og kildeskog
Utforming	-
Verdi	Lokalt viktig

Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	20.11.2000
Verdi begrunnelse	-
Innledning	DATAKVALITET: God. Lokaliteten mangler/har utilstrekkelig områdebeskrivelse, og/eller andre mangler i datagrunnlaget som på sikt skal rettes opp. Ansvaret for oppdateringen ligger hos Direktoratet for naturforvaltning. Arbeidet skjer i nært samarbeid med fylkesmennene.
Beliggenhet og naturgrunnlag	-
Naturtyper og utforminger	Svartor strandskog.
Artsmangfold	-
Påvirkning	TRUSSEL: Drenering, arealbruk, hogst.
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	-
Landskap	-
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	1,7

Bøvre

ID	BN00002510
Naturtype	Rik sump- og kildeskog
Utforming	Rik sumpskog
Verdi	Lokalt viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	16.08.2008
Verdi begrunnelse	Lokaliteten er under tvil vurdert som lokalt viktig © på grunn av at lokaliteten er en liten, rik sumpskog som grenser opp mot andre verdifulle naturtypelokaliteter.
Innledning	Lokaliteten er befart 21.5.2009 av Rune Solvang og Tor Harald Melseth. Verdien er justert ned fra svært viktig (A) til lokalt viktig ©.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Lokaliteten ligger på Bøvre-halvøya.

Naturtyper og utforminger	Lokaliteten er en svært liten svartorsumpskog av den mer fattige typen inneklemt mellom svabergene på Bøvre-halvøya. Lokaliteten er svært vindpint og trærne er småvokste.
Artsmangfold	Feltsjiktet består av typiske arter knyttet til vegetasjonstypen som mjødurt, engsoleie, hvitveis m.fl.
Påvirkning	Lokaliteten er minimalt påvirket og truet.
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	Lokaliteten bør forbli mest mulig urørt. Hogst, grøfting og drenering må ikke gjennomføres.
Landskap	-
Nøyaktighetsklasse	20 - 50m
Areal fra kartobjekt (daa)	2,2

Stretrestranda

ID	BN00002512
Naturtype	Sand- og grusstrand
Utforming	Sandstrand med tangvoller
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	16.08.2008
Verdi begrunnelse	Lokaliteten er vurdert som svært viktig (A) på grunn at av lokaliteten er en stor sandstrand med viktige plantesamfunn og forekomst av lokalt sjeldne arter og truede arter. Lokaliteten er også viktig område for rastende og trekkende fugler, spesielt i dårlig vær men er betydelig påvirket av forstyrrelser fra friluftsliv inkl lufting av hunder.
Innledning	Lokaliteten utgjøres av ei stor sandstrand med varierende grad av oppskylte tangvoller innerst i Naverfjorden. Utenfor er det store gruntvannsområder. Sandstranda hører til vegetasjonstypen ustabil drift- og sandstrandvegetasjon med både ettårige og flerårige tangvoller. Bak sandstranda er det ei større strandflate med tørrenger, til dels kalktørrenger. Helt i øst er lokaliteten mindre påvirket og det er et belte med takrørskog og gamle tangvoller med høyreist urtevegetasjon. Havsivaks dominerer her. To bekker kommer ut i Naverfjorden med til dels fine forekomster av svartor (selv om et mindre parti nylig er hogd). I øst (rundt parkeringen for friområdet) er det "sandfuruskog" med potensial for truede insekter (utenfor avgrensningen). En av bekkene med svartor langs bekken er kartlagt som naturtypelokalitet (2513).
Beliggenhet og naturgrunnlag	-

Naturtyper og utforminger	-
Artsmangfold	Lokaliteten er en "hotspot" for sjeldne strandplanter. I 2008 var det svært mye blåmelde på lokaliteten. Dette er en art som for øvrig er sjelden i kommunen (Tor Harald Melseth pers.medd). Fjærehøymole (EN) er tidligere registrert. Av andre rødlistearter er muserumpe (NT) registrert like ovenfor strandsonen samt smånesle (NT). Perleforglemmegei (EN) er også funnet ved stranda i 1999, rett ved kyststien. Hårseigsopp (NT) er også funnet. Det er tidligere gjort funn av den sterk truede arten sodaurt (EN) på Kjærstranda (i 1949), sørvest for lokaliteten. Det er potensial for sodaurt. Dagens status for mange av disse artene er ikke kjent. For øvrig er typiske arter for sandstrand og tangvoller som strandrug, strandreddik, strandmelde, tangmelde, strandbalderbrå, åkerdylle, åkertistel, oksetunge, krypsiv (store tuer og i belter) m.m. Fugl: Lokaliteten er en av beste lokalitetene for rastende vadefugl i Larvik kommune. Dette til tross for at lokaliteten er svært utsatt for ferdsel. Det er alltid noe oppskylt tang ut mot øyene i området. På uværsdager spesielt, da fuglene får raste i fred på lokaliteten, kan det samles opptil 70 sandlo, 80 myrsnipe, 40 dvergsnipe og 30 gluttsniper på lokaliteten. Gressender bruker også området, spesielt stokkand, brunnakke og krikand. Også gravender og ærfugl er på næringssøk i området. Det er stor utveksling av fugl mellom Bøvre og Streterestranda. Et par med dverglo (NT) har hekket/prøvd å hekke hvert år de siste 10-15 år, men hekkesuksessen er usikker. Vellykket hekking er registrert enkelte år. Dvergloene holder til på sandbakken rett på østsiden av den midtre (største) bekken. Sommeren 2007 prøvde et par med busksangere seg med hekking men hunnen forsvant etter at noe av takrøret ble fjernet i hekkesesongen. Busksanger, en meget sjelden fugl i Norge, har hekket her som en av få lokaliteter i Norge. Myrsangere synger her også hvert år. På den urterike stranda i den østre delen er det mye småfugl under trekket. Spesielt blåstruper er det mye av. Sjeldenheter som fjellmyrløper og svarthalespove er også observert her.
Påvirkning	Ferdselen på lokaliteten er stor da sandstranda er et viktig friluftsområde. Tørrengene er betydelig påvirket av hytter, opparbeidet plenareal og slitasje fra friluftsliv. Hogst av svartorskog langs bekkeutløpene har nylig pågått.
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	Lokaliteten er mye preget av påvirkning fra campingplassen og hyttebebyggelse med tilhørende friluftsliv med slitasje og tråkk. En art som sodaurt kan potensielt opptre her, men er utsatt for å bli fjernet pga av stikkende blader. Det opptrer en del rynkerose rundt hyttene, og det kan på sikt være en trussel dersom rynkerosa brer seg. Situasjonen bør overvåkes. Det bør lages en plan for ivaretagelse av naturverdier på lokaliteten.
Landskap	-
Nøyaktighetsklasse	20 - 50m

Areal fra kartobjekt 47,9
(daa)

Bøvre

ID	BN00002511
Naturtype	Strandeng og strandsump
Utforming	Stort strandengkompleks
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	23.06.2008
Verdi begrunnelse	Lokaliteten er vurdert som svært viktig (A) på grunn at lokaliteten er et stort og komplekst strandeng-/strandsumpområde med dammer, strandsumper, strandenger og tangvoller. Lokaliteten er en av de viktigste og mest varierte strandeng- og strandsumpområdene i Vestfold og trolig langs hele Skagerakkysten. Både botaniske og ornitologiske verdier må sies å være store, spesielt botaniske verdier. Det er stort potensial for rødlistefunn av lite undersøkte grupper som for eksempel organismer knyttet til brakkvannsdammer og insekter/sommerfugler.
Innledning	Lokaliteten består av to store nes med tilhørende strandengkomplekser i den sørøstre delen av Naverfjorden. Svabergene er stort sett blankskurte granittberg, mens løsmassene ligger i de fuktige områdene de to nesene. Ved høy vannstand avskjæres forbindelsen til landet på innsiden. Lokaliteten er et stort mosaikkpreget strandeng- og strandsumpområde med brakkvannsdammer. Strandeng er den dominerende vegetasjonstypen. De vanligste strandengsamfunnene er representert fra klare saltvannstyper til typiske brakkvannsforekomster. En lang rekke vegetasjonstyper er registrert hvor utforminger med rødsvingel, havsivaks, salturt, fjæresaltgras, fjæresivaks, mjødurt, strandmelde og strandrug dominerer hver for seg. Bøvre har en sjelden stor variasjonsbredde når det gjelder velutviklede strandenger, og sammenlignet med andre store strandengsområder i Vestfold er denne lokaliteten i liten grad vokst igjen av takrør og andre høyvokste sumparter. Mindre sumpområder med havsivaks og pollsivaks finnes, mens takrør (pr 1994) bare er representert med et bestand på 6 x 8 m. Takrøret har etablert seg de siste årene (pr 1994) men utgjør kun en liten del av området. I strandbergene er det flere litoralbassenger (dammer) med vann av svært skiftende saltinnhold. I disse opptrer arter som flotgras, melkerot, pøylestarr og slåttestarr. I utkanten av strandengene, gjerne i kanten mot svabergene, finnes ettårige eller flerårige tangvollsamfunn. Kantkratt med blant annet slåpetorn og trollhegg forekommer også og er best utviklet i den nordøstre

	delen av området. Dette kantkrattet danner en naturlig avgrensning mot hyttefeltene som ligger nord for dette området.
Beliggenhet og naturgrunnlag	-
Naturtyper og utforminger	-
Artsmangfold	En lang rekke rødlistede og lokalt sjeldne arter er registrert (hovedsakelig data fra Floraatlas). I tillegg til dette opptrer mange andre arter i store forekomster i området. Jordbærkløver (EN) er funnet på lokaliteten i 1983, for øvrig den eneste vokseplassen i Larvik kommune i følge Floraatlas. Dverggylden (VU) og muligens også bukkebeinurt (EN) er registrert, sistnevnte er usikkert angitt. Småslirekne (NT) er også registrert "i små vann" på Bøvre-halvøya. Nikkesmelle (NT) er også registrert i tørre engpartier. Den nordlige og regionalt sjeldne arten pøylestarr opptrer i dammer i området. Dette er et av få voksesteder i Vestfold, og en av to voksesteder i Larvik (den andre er Røvika). Buestarr nevnes også fra lokaliteten. Fugl: Lokaliteten er en svært viktig trekk og hekkelokalitet for vadefugl og spurvefugl. Den innerste delen av Naverfjorden ligger i kort avstand fra Bøvre og mye av vadefuglene forflytter seg mellom Stretestrand og Bøvre. Spesielt i perioden juli-tidlig september er det mye vadefugl som bruker området. Det er stor utskiftning av fugl. Artsdiversiteten er den mest påfallende og over 20 vadefuglarter på en dag er ikke uvanlig. Størst antall er det av Tringa-vaderne. Max antall for de ulike artene kan på de beste dagene være store. Grønnstilk 100+, gluttsnipe 60+, skogsnipe 20, strandsnipe 40, myrsnipe 50, dvergsnipe 15, tundrasnipe 10, enkeltbekkasin 40 og sandlo 30. Fjellmyrløper og dobbeltbekkasin sees regelmessig under trekket. Lokaliteten er en god lokalitet for gressender, og de ses ofte i brakkvannsdammene. Sjeldne gressender som skjeand, knekkand og stjertand er observert, hvor spesielt stjertand ses regelmessig. Stokkand hekker i disse dammene. Det er et oppvekstområde for lokale kull av gravand og siland. Om vinteren er det noe havelle, men for eksempel lite sjøorre og svartand. Ute i selve Naverfjorden er det lite fugl, for eksempel ikke lom og dykkere. I vikene på Bøvre er horndykker og gråstrupedykker. Bukta (Jesperbukta) er meget grunn og næringsrik. Dette er en av de få hekkeplassen for rødstilk i Larvik med opp til tre par enkelt år. Årlig hekker det flere (1-4) par med tornskater (VU). Nattergal hekker her i unormalt tette bestander. Enkelte år hekker den kritiske turede arten hauksangeren (CR). Siste hekking av denne arten var i 1997. De siste årene har 1-2 vaktler (NT) sunget her om sommeren og hekking er ikke å utelukke. For å understreke hvor rikt området er nevnes hekkefuglene: Knoppsvane, gravand, stokkand, ærfugl, siland, (fasan), vaktel (NT), vipe, sandlo, dverglo, rødstilk, tjeld, gråmåke, fiskemåke, hornugle, dvergspett, sanglerke, heipiplerke, skjærpiplerke, linerle, taksvale, tornskate (VU), gjerdsmett, jernspurv, myrsanger (årlig), rørsanger (noen år), gulsanger, hagesanger, hauksanger (noen år), munk, tornsanger, møller, løvsanger, gransanger, fuglekonge, gråfluesnapper, svarthvitfluesnapper, nattergal, buskskvett,

	steinskvett, rødvingetrost, måltrost, gråtrost, svarttrost, stjertmeis (noen år), løvmeis, blåmeis, kjøttmeis, spettmeis, trekryper, gulspurv, sivspurv, grønnsisik, stillits, grønnfink, brunsisik, tornirisk, bokfink, stær, skjære og kråke. Artslista er knyttet til de omkringliggende områdene med omkringliggende skog, kantkratt og kulturlandskap. Området trekker også til seg mye sjeldenheter og har en imponerende artsliste. Av de mest eksklusive må det nevnes: steppehauk (voksen hann), dvergterne, trostesanger (syngende), tartarpiplerke (tre observasjoner) i tillegg til de nevnte busksangerne og fjellmyrløperne. En rekke andre uvanlige arter opptrer jevnlig. De våte engene rundt Bøvre er et spesielt god sted for å finne dobbeltbekkasin og lappiplerke under trekket. Den store variasjonen i biotoper og arter er uvanlig i distriktet.
Påvirkning	En båthavn er anlagt i Jesperbukta og har sannsynligvis redusert områdets verdi for fugleliv noe. Løshunder er et annet problem i området ved at hundene skremmer opp mye fugl.
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	Beitet på disse strandengene opphørte i 1978 (Lundberg & Rydgren 1994). Beite bør gjeninnføres. Takrør må ikke få ekspandere og bør holdes nede. Det bør settes opp informasjonsskilt om områdets rike og viktige fugleliv. Jaktforbud i området bør vurderes da artsdiversiteten er stor, og jakt på for eksempel gressender kan medføre av truede og sjeldne arter blir skutt. En båthavn er anlagt i Jesperbukta og har sannsynligvis redusert områdets verdi for fugleliv noe.
Landskap	-
Nøyaktighetsklasse	20 - 50m
Areal fra kartobjekt (daa)	59,2

Bøvre SV

ID	BN00002672
Naturtype	Strandeng og strandsump
Utforming	Stort strandengkompleks
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	30.07.2010
Verdi begrunnelse	Lokaliteten er vurdert som viktig (B) da denne lokaliteten består av en mindre strandeng med blant annet en rødlisteart (bukkebeinurt) og lokalt sjeldne arter for øvrig.
Innledning	Lokaliteten er undersøkt av Rune Solvang og Tor Melseth 30.7.2010.

Beliggenhet og naturgrunnlag	Lokaliteten ligger ved Bøvre på østsiden av Naverfjorden.
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten består av en tangvollinfluert steinstrand/strandeng med frodig, storvokst og variert urtevegetasjon nedsenket mellom to høye svaberg. Lokaliteten er eksponert mot sjø og nedre deler oversvømmes ved høyvann. Nordover overtar gradvis tett eng av mjødurt og kantkratt.
Artsmangfold	Floraen er variert med typiske arter knyttet til grov steinstrand som strandkvann, strandasters, strandvortemelk, strandmelde, tangmelde, strandvindel, kveke, åkerdylle, kattehal, krattmjølke, vendelrot, strandrug og strandkryp. Lokaliteten har en relativt stor forekomst av bukkebeinurt (NT). Av andre arter kan nevnes lodnestarr, havsivaks, gul frøstjerne, og lokalt relativt sjeldne arter som engstorkenebb og grisnestarr.
Påvirkning	Lokaliteten ligger skjermet for inngrep. En liten jolle lå i opplag her.
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	Ingen spesielle skjøtselstiltak er foreslått.
Landskap	Lokaliteten ligger på Bøvre, som har store naturverdier knyttet til havstrand, strandeng – og strandsump, baserike tørrenger og kantkratt.
Nøyaktighetsklasse	20 - 50m
Areal fra kartobjekt (daa)	3,1

Bøvre S

ID	BN00002347
Naturtype	Tangvoll
Utforming	Flerårig gras/urtetangvoll
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	29.07.2010
Verdi begrunnelse	Lokaliteten er vurdert som viktig (B) da denne lokaliteten består av velutviklede tangvoller med blant annet lokalt sjeldne planter.
Innledning	Lokaliteten er undersøkt av Rune Solvang og Tor Melseth 29.7.2010.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Lokaliteten ligger ved Bøvre på østsiden av Naverfjorden.

Naturtyper og utforminger	Lokaliteten består av en sand-/grusstrand med flerårige tangvoller og med tett urterik vegetasjon.
Artsmangfold	Tangvollene domineres av strandmelde og kvassdå. Det er også mye strandsnyltetråd på lokaliteten. Små saltsivenger med gåsemure, fuglevikke og noen tuer med saltsiv opptrer. Tuer med fjæresaltgras forekommer mot stranda. Lokaliteten er også en gammel lokalitet for saftstjerneblom og saftmelde (Tor Harald Melseth pers.medd.). Saftmelde er en sjelden art i kommunen og kjent fra ca. 10 lokaliteter. Disse artene ble ikke gjenfunnet i 2010, men kan fremdeles finnes. De urterike partiene er gode næringssøksområde for småfugl som tornirisk (NT).
Påvirkning	Store steiner er "lempet" ut i lokalitetens øverste del.
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	Ingen spesielle skjøtselstiltak er foreslått men ytterligere utfylling må unngås.
Landskap	Lokaliteten ligger på Bøvre, som har store naturverdier knyttet til havstrand, strandeng – og strandsump, baserike tørrenger og kantkratt.
Nøyaktighetsklasse	20 - 50m
Areal fra kartobjekt (daa)	2,3

Naverfjorden, dammer (ny lokalitet som erstatter Bøvre (dam))

ID	BN00002671
Naturtype	Dam
Utforming	
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	20.08.2024
Verdi begrunnelse	Alle større og mindre dammer og pytter på svaberg og strandenger langs kysten er viktige for metapopulasjonsdynamikken til arter som lever i slike miljøer.
Innledning	Tjuefem dammer og pytter i området ble undersøkt av Kjell Magne Olsen, Biofokus, 20. august 2024 i forbundelse med utredning av områder for supplerende vern i daværende Vestfold og Telemark. Disse dammene er de samme som er utfigurert på topografiske karter (som Norgeskart). Det finnes i tillegg et antall mindre pytter innimellom disse, og også noen av disse er i større eller mindre grad undersøkt.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Dammene befinner seg på svaberg og strandenger i området mellom Naverfjorden og Rørvikfjorden, sørvest for Stavern i Larvik kommune, Vestfold.

Naturtyper og utforminger	Dammene og pyttene varierer sterkt i størrelse, fra omkring 1 x 1 m til omtrent 30 x 60 m. Alle er nokså grunne. Det er også stor variasjon i saltpåvirkning og i mengden og typen vegetasjon. Noen av de mest lavereliggende er typiske littoralbasseng med mye saltpåvirkning og tilstedeværelse av bl.a. <i>Enteromorpha</i> sp(p). Noen av de større dammene i strandengområdene er til dels svært gjengrodde, hovedsakelig av havsivaks. Større dammer på svabergene kan ha partier med eksempelvis småtjernaks, pollsivaks, brei dunkjevle, flotgras og takrør. På noe tørrere deler langs kantene står arter som myrhatt, kattehare, ryllsiv, lyssiv, gråstarr og flikbrønsle, men det er gjerne få arter assosiert med hver enkelt dam/pytt.
Artsmangfold	Det er påvist få eller ingen spesielt nevneverdige invertebrater i de undersøkte dammene/pyttene. Buksvømmerarten <i>Paracorixa concinna</i> , en art som ble regnet som sårbar i 1999 og nær truet i 2006, men som LC i senere rødlistene, ble funnet i to av dammene, og denne arten er tidligere ikke tatt i Vestfold. Ellers ble det registrert et antall mer trivielle arter av vannkalver, døgnfluer, krepsdyr, teger, snegler, tovinger, vårfluer og øyenstikkere. Småsalamanderrumpetroll ble funnet i en av dammene i vestre del av området. Fiskeørn ble observert stillende en lang stund over den største dammen. Ingen rødlistete karplanter ble funnet i direkte tilknytning til de kartfestete dammene, men firling (VU) ble funnet i et par små, temporære pytter i nærheten av disse.
Påvirkning	Ingen av dammene/pyttene er i aktiv bruk, og de påvirkes sannsynligvis i ubetydelig grad av mennesker.
Fremmede arter	Ingen fremmedarter ble registrert i dammene. På land, ikke nødvendigvis så langt fra vannforekomstene står imidlertid noen fremmede karplanter, som bl.a. rynkerose.
Råd om skjøtsel og hensyn	I utgangspunktet er skjøtsel ikke nødvendig, men noen av dammene er i ferd med å gro igjen med, og om man ønsker å opprettholde åpent vannspeil i disse, så må antakelig en mer eller mindre omfattende utgraving til. Dette gjelder først og fremst et par av dammene i strandengområdet i nordvest.
Landskap	Tilsvarende systemer av dammer finnes både vest for Naverfjorden og videre østover fra og med Rørvikfjorden, og de kartfestete dammene/pyttene spiller sannsynligvis en viktig rolle for det økologiske systemet tilknyttet slike vannforekomster i regionen.
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	6,6

Stavernsøya, Larvik

Citadelløya

ID	BN00087359
Naturtype	Skrotemark
Utforming	Ballastplass
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	09.08.2003
Verdi begrunnelse	Lokaliteten er vurdert som svært viktig (A) på grunn av forekomst av en lang rekke sjeldne ballastplanter.
Innledning	Lokaliteten er tidligere kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i Larvik kommune (Larvik kommune 2000). Lokaliteten ble kartlagt av Rune Solvang og Trond Grøstad 4.6 og 9.8.2003 i forbindelse kartlegging av biologisk mangfold på Fredriksvern verft (Solvang 2003). Beskrivelsen er oppdatert til ny DN-mal 5.11.2012.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Citadelløya ligger i den nordvestlige delen av Stavernsøya, og er forbundet med Stavernsøya via en smal landtunge.
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten består «skrotemark» med interessant ballastflora samt en mindre sandstrand og strandsump. Fremmede arter: Se beskrivelse av ballastfloraen. Ingen av disse artene er ansett som fremmede arter med høy risiko. Del av helhetlig landskap:
Artsmangfold	Ballastfloraen på Citadelløya er mangfoldig, og mange interessante plantefunn av kulturhistorisk verdi er gjort. Sjeldne ballastplanter som apotekerkattost, løkrapp (EN), hunderot, veirublom, steppesalvie (NK), gullhavre (LO), jernurt (NA), sneglebelg, ormehode (LO), bendelløk (NT), bakkeløk (NT), giftbær, orientveronika, dvergforglemmei og bulmeurt (EN) er registrert (Grøstad & Melseth 1996). Citadell-øya er eneste kjente vokseplass for steppesalvie i Norge (Trond Grøstad, Larvik botaniske forening pers.medd.). For løkrapp (E) og hunderot (E) er det kun to til tre kjente vokseplasser for artene i Norge. Flere av disse artene har en meget liten bestand på Citadelløya. Enkelte av disse forekomstene synes å være borte i dag. For jernurt sitt vedkommende, gikk trolig arten ut fra lokaliteten etter at den kjente forekomsten ble spadd opp (Trond Grøstad pers.medd.). Innenfor lokaliteten er det også en naturlig sandstrand og strandsump. Ballastfloraen ble oppdaget i forbindelse med en botanisk tur til øya i 1995. Blant annet marehalm er registrert i en mindre bukt innenfor lokaliteten. Dette er også en sjelden plante i Larvik kommune med kun 2-3 funnsteder i kommunen (Trond Grøstad pers.medd.). Videre står det et par grove asketrær ved inngangen til festningsanlegget på Citadelløya. Ei av disse askene var relativt grov og hul. Mange interessante insektarter kan være knyttet til grove og hule trær, men dette er ikke undersøkt.
Påvirkning	-
Fremmede arter	Se beskrivelse av ballastfloraen. Ingen av disse artene er ansett som fremmede arter med høy risiko.
Råd om skjøtsel og hensyn	Tekniske inngrep må unngås. Ballastfloraen bør overvåkes og luking gjennomføres dersom gjengroing truer noen av forekomstene. Dagens forvaltning av lokaliteten synes god etter at lokale botanikere har tatt initiativ for å skjøtte og ivareta forekomstene. De sentrale delene av forekomstene er

ID	BN00087359
	gjerdet inn, men er avhengig av luking. Da mange av artene står eksponert, er de også sårbare i forhold til plukking av besøkende.
Landskap	Artsmangfold: Ballastfloraen på Citadelløya er mangfoldig, og mange interessante plantefunn av kulturhistorisk verdi er gjort. Sjeldne ballastplanter som apotekerkattost, løkrapp (EN), hunderot, veirublom, steppesalvie (NK), gullhavre (LO), jernurt (NA), sneglebelg, ormehode (LO), bendelløk (NT), bakkeløk (NT), giftbær, orientveronika, dvergforglemmei og bulmeurt (EN) er registrert (Grøstad & Melseth 1996). Citadell-øya er eneste kjente vokseplass for steppesalvie i Norge (Trond Grøstad, Larvik botaniske forening pers.medd.). For løkrapp (E) og hunderot (E) er det kun to til tre kjente vokseplasser for artene i Norge. Flere av disse artene har en meget liten bestand på Citadelløya. Enkelte av disse forekomstene synes å være borte i dag. For jernurt sitt vedkommende, gikk trolig arten ut fra lokaliteten etter at den kjente forekomsten ble spadd opp (Trond Grøstad pers.medd.). Innenfor lokaliteten er det også en naturlig sandstrand og strandsump. Ballastfloraen ble oppdaget i forbindelse med en botanisk tur til øya i 1995. Blant annet marehalm er registrert i en mindre bukt innenfor lokaliteten. Dette er også en sjelden plante i Larvik kommune med kun 2-3 funnsteder i kommunen (Trond Grøstad pers.medd.). Videre står det et par grove asketrær ved inngangen til festningsanlegget på Citadelløya. Ei av disse askene var relativt grov og hul. Mange interessante insektarter kan være knyttet til grove og hule trær, men dette er ikke undersøkt. Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er kartlagt som naturtypen skrotemark. Ballastplasser er en av sju viktige utforminger av skrotemark listet opp i DN-håndbok 13-1999. Skrotemark er en samlebetegnelse på menneskeskapte naturtyper som blant annet oppstår i forbindelse med deponering av masser. Ballastfloraen på Citadelløya stammer fra ballast med fremmede frø som ble dumpet i seilskutetida. Skrotemark er en noe «kontroversiell» naturtype å bevare, da den i stor grad er menneskeskapt og verneverdiene er knyttet til innførte arter. Ballastfloraen på Citadelløya ser ikke ut til å ha negative effekter på den naturlige floraen i området. Ballastfloraen er således en berikelse og et vitnesbyrd om tidligere kulturhistorie. Til tross for en rekke besøk av botanikere på lokaliteten tilbake til århundreskiftet, ble ikke ballastfloraen oppdaget før 1995 (Grøstad & Melseth (1996)). Dette sannsynliggjør at ballastfloraen skyldes spring av frøreserver i jorda etter restaureringsarbeid som ble gjennomført i 1990. Ved det omfattende restaureringsarbeidet som ble påbegynt i 1990, er flere trær blitt hogd og jordmasser flyttet. Blottlegging av stedegen jordmasse har sannsynligvis ført til spiring av de sjeldne ballastplantene. Del av helhetlig landskap:
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	11,4
Kommuner	3909 (Larvik)
Kilder	Heggland, Arne Grøstad, Trond Olsen, Kjell Magne Solvang, R.

Stavernsøya V

ID	BN00087361
Naturtype	Naturbeitemark
Utforming	Frisk/tørr, middels baserik eng beitet
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	09.08.2013
Verdi begrunnelse	Lokaliteten er vurdert som svært viktig (A) på grunn av at lokaliteten er en av de største kalkrike engene i kommunen med blant annet forekomst av en lang rekke sjeldne plantearter i Larvik kommune. Potensialet for interessante funn av arter innen andre organismegrupper vurderes som stort. Dette gjelder for eksempel insekter, blant annet sommerfugler.
Innledning	Lokaliteten er tidligere kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i Larvik kommune (Larvik kommune 2000). Lokaliteten ble kartlagt av Rune Solvang og Trond Grøstad 4.6 og 9.8.2003 i forbindelse kartlegging av biologisk mangfold på Fredriksvern verft (Solvang 2003). Beskrivelsen er oppdatert til ny DN-mal 5.11.2012.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Lokaliteten ligger på vestsiden av Stavernsøya.
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten består av ugjødslende kalkrike enger på underliggende skjellsand (kategorisert som naturbeitemark) samt urterike kantkratt av utforming slåpetorn-hagtorn utforming og einer-rose utforming. Innenfor lokaliteten er det også noe små flekker med sandstrand med tilhørende flora.
Artsmangfold	Lokaliteten er artsrik, og det er registrert en rekke kalkkrevende plantearter som er sjeldne i kommunen og Vestfold. Av naturengarter og/eller kalkkrevende arter er blodstorkenebb vill-lin, flekkgriseøre, nikkesmelle (NT), engknoppurt, engstorkenebb, blåklomme, maria nøkleblom, hårsveve, tepperot, dunkjempe, hjertegras, gulaks og vårmarihand. For øvrig er blant annet krattsøleie, krattalant, hårstarr, vårstarr og loppestarr registrert. Krattsøleie, hårstarr og vårstarr er kun registrert på et fåtall lokaliteter i kommunen. Forekomsten av krattsøleie er sannsynligvis den største i Larvik kommune, og muligens i hele Vestfold (Trond Grøstad pers.medd.). Tidligere er arter som vårarve, nakkebær og marinøkkel registrert på Stavernsøya (jfr Artskart), og trolig er flere av disse artene registrert her. Dagens status for disse artene er ikke kjent, men spesielt marinøkkel kan ha forsvunnet. Urterike kalktørrenger er også lokaliteter som er rike på insekter, og det er sannsynligvis også viktige naturverdier knyttet til ulike insektgrupper på lokaliteten, blant annet sommerfugler. Kantkrattet kan også ha en interessant fuglefauna med arter som tornskate (VU), tornirisk (NT) med flere.
Påvirkning	Lokaliteten eies av Forsvarsbygg. Lokaliteten er tidligere blitt beitet men det er ikke kjent når beitet opphørte. På grunn av opphør av beite er lokaliteten under gjengroing med høyvoksende busker og urter som nyperose, slåpetorn, mjøddurt, bringebær og løvkratt. Området er et populært område for friluftsliv, telting og bading, og deler av området holdes åpent ved tråkk og også noe tilfeldig slått. Slitasjen fra friluftsliv er høy i deler av lokaliteten.

ID	BN00087361
Fremmede arter	Det er ikke kjent funn av fremmede arter på lokaliteten.
Råd om skjøtsel og hensyn	Det bør utarbeides en skjøtelsesplan for denne verdifulle lokaliteten. Biologisk kompetanse må benyttes ved utarbeidelse av skjøtelsesplanen. Det bør videre ryddes en del busker og kratt etter nærmere anvisning. Hogstavfallet må fraktes bort slik at det ikke gjødsler området. Lokaliteten bør videre holdes åpen enten ved slått eller at et moderat til svakt beite gjenopptas. Beitestrykket må i så fall være moderat til svakt slik at den verdifulle kalktørrengfloraen ikke beites ned. Permanent teltplassering bør begrenses av hensyn til det biologiske mangfoldet.
Landskap	-
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	13,4
Kommuner	3909 (Larvik)
Kilder	Heggland, Arne Grøstad, Trond Olsen, Kjell Magne Solvang, R.

“Stavernsøy-enga”

ID	BN00087338
Naturtype	Strandeng og strandsump
Utforming	Stort strandengkompleks
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	04.06.2003
Verdi begrunnelse	Lokaliteten er vurdert som svært viktig (A) på grunn av at strandenga er en av de største og best bevarte strandengene i kommunen og fylket forøvrig. Det er sjeldent med strandenger og strandsumpsamfunn av en slik størrelse og karakter i Vestfold. Forekomst av truede vegetasjonstyper og rødlistearter bidrar til å underbygge lokalitetens verdi. Potensialet for flere funn av rødlistearter vurderes som høyt, spesielt gjelder dette lite undersøkte grupper som insekter.
Innledning	Lokaliteten er ikke tidligere kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i Larvik kommune (Larvik kommune 2000). Lokaliteten ble kartlagt av Rune Solvang, Kjell Magne Olsen og Trond Grøstad 4.6.2003 i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold på Fredriksvern verft (Solvang 2003). Beskrivelsen er oppdatert til ny DN-mal 5.11.2012.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Lokaliteten ligger i de lavereliggende fuktige partiene mellom det småkollete landskapet på Stavernsøya.

ID	BN00087338
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten består av en stor strandeng og strandsump med en rekke brakkvannspølør og -brakkvannsdammer med ulik grad av saltvannspåvirkning. Det er også et par små forekomster av svartorstrandskog på hver side av strandenga i nord. Det blir gradvis mer fastmark nordover mot Citadellbukta, med blant annet en del små gjengrodde vannansamlinger dominert av havsivaks m.m. Eksponert mot sør er lokaliteten dominert av rullesteinstrand. I nord grenser lokaliteten mot verdifulle bløtbunnsområder og ålegressenger i gruntvannsbukta nord for strandsumpene.
Artsmangfold	Havsivaks, mjødukt, hundekjeks og strandvandelrot dominerer feltsjiktet. Spesielt mjødukt og havsivaks dominerer, og viser tydelig at strandenga er under gjengroing. Høytvoksende starr- og sivaksarter, som havstarr, glisnestarr, saltstarr, duskstarr og pollivaks opptre og setter sitt preg på naturtypen, og dominerer der de finnes. Fjæresivaks - og rustsivaks er også registrert. Saltstarr er ikke vanlig noen steder langs Oslofjorden, og glisnestarr er kjent fra kun 10-15 lokaliteter i Larvik kommune (Trond Grøstad pers.medd.). For øvrig er det registrert arter som gul frøstjerne, engstorkenebb, hanekam og bukkebeinurt (NT) (sistnevnte i 1993). Kystmyrklegg av underarten sylvatica (heimyrklegg) er registrert her i 1989. Vanlig myrklegg er også registrert her (i store bestander i 2009), og den er heller ikke vanlig langs kysten. Forekomster av rødlistede pusleplanter synes å være fraværende. Arter som klourt, slyngsøtvier, kratthumbleblom m.fl. er registrert i svartorstrandskogene. Enkelte av svartortrærne er grove (1.30 i omkrets), og har blant annet med sokkeldannelse. Dammene er leveområde for rødlistearten småsalamander (NT). To individ av småsalamander ble funnet i et par av dammene sentralt i området. Det er sannsynlig at lokaliteten har en større forekomst av arten. Brakkvannsdammene på lokaliteten har også en lokalt viktig funksjon for fugl under vår- og høsttrekk, spesielt vadefugler som bekkasiner og Tringa-vadere og gressender. Spurvefugl vil kunne raste i området med gode antall under trekkperiodene. Områdets funksjon for fuglelivet både under trekk og i hekkesesongen er lite undersøkt, og bør undersøkes nærmere. Det ble i 2003 gjennomført innsamling av vannorganismer knyttet til dammene og pølene i området. Det ble da ikke registrert rødlistearter, men potensialet er stort for interessante funn knyttet til disse dammene.
Påvirkning	Lokaliteten er trolig tidligere beitet, men er nå under sakte gjengroing. Helt i nord mot Citadellbukta er det en steinsatt kant mot bukta.
Fremmede arter	Det er ikke kjent funn av fremmede arter på lokaliteten.
Råd om skjøtsel og hensyn	Det er fordel med dyr på beite for å hindre gjengroing og holde strandenga og strandsumpen i bedre hevd. Det må ikke gjennomføres hogst av de små svartorstrandskogene.
Landskap	-
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	47,2
Kommuner	3909 (Larvik)
Kilder	Heggland, Arne Grøstad, Trond

ID	BN00087338
	Olsen, Kjell Magne Solvang, R.

Stavernsøya N

ID	BN00087354
Naturtype	Sand- og grusstrand
Utforming	Grus- og steinstrand med spesiell flora
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	04.06.2003
Verdi begrunnelse	Lokaliteten er vurdert som viktig (B) på grunn av at lokaliteten er en intakt rullesteinsstrand med forekomst av lokalt sjeldne arter som østersurt og strandkål.
Innledning	Lokaliteten er ikke tidligere kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i Larvik kommune (Larvik kommune 2000). Lokaliteten ble kartlagt av Rune Solvang og Trond Grøstad 4.6.2003 i forbindelse kartlegging av biologisk mangfold på Fredriksvern verft (Solvang 2003). Beskrivelsen er oppdatert til ny DN-mal 5.11.2012.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Lokaliteten ligger på sørvestsiden av Stavernsøya, i en bukt på vestsiden av Fyret. Lokaliteten er på vestsiden avgrenset av stien som fører ut til Fyret.
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten består av en eksponert bukt med rullesteinsstrand med flerårige tangvoller og innenforliggende kalktørrenger. Her finnes en forekomst av østersurt.
Artsmangfold	Strandvortemelk, strandkjempe, strandkvann østersurt og strandkål vokser på lokaliteten. Østersurt er en strandplante som kun er kjent fra et fåtall lokaliteter i kommunen, og arten er i tilbakegang i kommunen. Arten er senest registrert på lokaliteten i 2009. Lenger opp vokser blant annet slåpetorn, hundekjeks, mjødukt og bringebær m.m. På flekker med kalktørrenger på skjellsand er det registrert arter som nakkebær, bjørnebær, blodstorkenebb og engknoppurt m.m. Nakkebær er relativt uvanlig i nedre deler av Vestfold (Trond Grøstad pers.medd.).
Påvirkning	Lokaliteten er eksponert mot sjøen og er lite påvirket av tekniske inngrep. De øvre delene av lokaliteten har tidligere trolig blitt beitet.
Fremmede arter	Det er ikke kjent funn av fremmede arter på lokaliteten.
Råd om skjøtsel og hensyn	Lokaliteten bør forvaltes slik som i dag og være i størst mulig grad urørt..
Landskap	-
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	2,8

ID	BN00087354
Kommuner	3909 (Larvik)
Kilder	Heggland, Arne Grøstad, Trond Olsen, Kjell Magne Solvang, R.

Stavernsøya SØ-1

ID	BN00087362
Naturtype	Dam
Utforming	-
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	06.06.2003
Hevdstatus	-
Forvaltningsplan	Nei
Verdi begrunnelse	Lokaliteten er vurdert som viktig (B) først og fremst på grunn av forekomst av småsalamander (NT).
Innledning	Lokaliteten er ikke tidligere kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i Larvik kommune (Larvik kommune 2000). Lokaliteten ble kartlagt av Rune Solvang, Kjell Magne Olsen og Trond Grøstad 6.6.2003 i forbindelse kartlegging av biologisk mangfold på Fredriksvern verft (Solvang 2003). Beskrivelsen er oppdatert til ny DN-mal 5.11.2012.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Lokaliteten ligger sørøst på Stavernsøya.
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten består av flere små naturlige dammer i grunnfjellspartiet sørøst for den store strandenga sentralt på Stavernsøya. Dammene ligger både i myrlendte drag og er oppdemt av grunnfjellsparti.
Artsmangfold	Småsalamander (NT) ble noe overraskende registrert i fire dammer innenfor et lite avgrenset område. Følgende dammer ble avlest med GPS: NL 6065 3950 (minimum 4 individ), NL 6059 3940 (minimum 6 individ) og NL 6069 3948 (minimum 2 individ). Den siste vannforekomsten lå mellom disse. Det er ikke gjort botaniske notater av dammene, men ingen sjeldne arter er registrert.
Påvirkning	Lokaliteten er i liten grad påvirket.
Fremmede arter	Det er ikke kjent funn av fremmede arter på lokaliteten.
Råd om skjøtsel og hensyn	Lokaliteten bør i størst mulig grad være som i dag (lite påvirket); dvs. at tekniske inngrep bør unngås.
Landskap	Lokaliteten er en av flere lokaliteter med forekomst av småsalamander på Stavernsøya, og disse dammene danner et nettverk av leveområder for arten.

ID	BN00087362
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	3,3
Kommuner	3909 (Larvik)
Kilder	Heggland, Arne Grøstad, Trond Olsen, Kjell Magne Solvang, R.

Stavernsøya SØ-2

ID	BN00087344
Naturtype	Dam
Utforming	-
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	06.06.2003
Verdi begrunnelse	Lokaliteten er vurdert som viktig (B) først og fremst på grunn av forekomst av småsalamander (NT).
Innledning	Lokaliteten er ikke tidligere kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i Larvik kommune (Larvik kommune 2000). Lokaliteten ble kartlagt av Rune Solvang, Kjell Magne Olsen og Trond Grøstad 6.6.2003 i forbindelse kartlegging av biologisk mangfold på Fredriksvern verft (Solvang 2003). Beskrivelsen er oppdatert til ny DN-mal 5.11.2012.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Lokaliteten ligger sørøst på Stavernsøya og øst av lokaliteten Stavernsøya SØ I.
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten består av en liten naturlig dam i grunnfjellspartiet sørøst for den store strandenga sentralt på Stavernsøya.
Artsmangfold	Småsalamander (NT) ble registrert med minimum 4 individer (2 hanner og 1 hunn).
Påvirkning	Lokaliteten er i liten grad påvirket.
Fremmede arter	Det er ikke kjent funn av fremmede arter på lokaliteten.
Råd om skjøtsel og hensyn	Lokaliteten bør i størst mulig grad være som i dag (lite påvirket); dvs. at tekniske inngrep bør unngås.
Landskap	Lokaliteten er en av flere lokaliteter med forekomst av småsalamander på Stavernsøya, og disse dammene danner et nettverk av leveområder for arten.
Nøyaktighetsklasse	<20 m

ID	BN00087344
Areal fra kartobjekt (daa)	1,2
Kommuner	3909 (Larvik)
Kilder	Heggland, Arne Olsen, Kjell Magne Solvang, R.

Torkildsøya

ID	BN00087355
Naturtype	Naturbeitemark
Utforming	Frisk/tørr, middels baserik eng beitet
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	06.06.2003
Verdi begrunnelse	Lokaliteten er vurdert som viktig (B) først og fremst på grunn av forekomst av rødlistearten vårvikke (EN). Kalktørrengene her er langt mer påvirket av friluftsliv, og mindre variert både naturtypemessig og artsmessig enn kalktørrengene på Stavernsøya, og verdisettes derfor lavere enn disse, til tross for funn av art som er sterkt truet på rødlista (vårvikke).
Innledning	Lokaliteten er ikke tidligere kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i Larvik kommune (Larvik kommune 2000). Lokaliteten ble kartlagt av Rune Solvang, Kjell Magne Olsen og Trond Grøstad 6.6.2003 i forbindelse kartlegging av biologisk mangfold på Fredriksvern verft (Solvang 2003). Beskrivelsen er oppdatert til ny DN-mal 5.11.2012.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Lokaliteten ligger på Torkildsøya.
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten består av en kalkrik eng/naturbeitemark med forekomst av naturengplanter og lokalt sjeldne og rødlistede arter.
Artsmangfold	Lokaliteten er først og fremst kjent for tidligere store forekomster av den rødlistede Staverns-spesialiteten vårvikke (EN) som er registrert i stort antall på lokaliteten. Vårvikka er ustabil i sin opptreden mellom ulike år, og antall individer på lokaliteten har variert fra et fåtall individer opptil 1000 ind. (Trond Grøstad pers.medd.). Et funn er belagt fra lokaliteten 20.5.1995. I 2003 ble det ikke registrert vårvikke på lokaliteten. Lokaliteten er for øvrig relativt artsrik. Naturengarter som gjeldkarve, nyresildre og smalkjempe er registrert. Arter som engsoleie, løvetann, engrapp og lodnefaks dominerer forøvrig. Bendelløk (NT) skal også være registrert. Botanisk burde lokaliteten blitt undersøkt på nytt.
Påvirkning	Lokaliteten er svært mye brukt i forbindelse med friluftsliv, telting og bading. Slitasjen på lokaliteten er vurdert som betydelig til sterk (i 2003). Samtidig som tråkk holder området åpent, kan slitasjen bli såpass sterk at det biologiske

ID	BN00087355
	mangfoldet i form av kalktørrenger på lokaliteten påvirkes negativt. Det er først og fremst i sør at den urterike floraen finnes. Ferdselsrestriksjoner bør vurderes da slitasjen på lokaliteten er vurdert som betydelig til sterk.
Fremmede arter	Det er ikke kjent funn av fremmede arter på lokaliteten.
Råd om skjøtsel og hensyn	Det er trolig lite aktuelt med beite på lokaliteten på grunn av områdets verdi for friluftsliv. Utover det bør det ikke tillates større tekniske inngrep. Slitasje-effekten bør overvåkes.
Landskap	-
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	6,9
Kommuner	3909 (Larvik)
Kilder	Heggland, Arne Grøstad, Trond Olsen, Kjell Magne Solvang, R.

Torkildsøya N

ID	BN00087351
Naturtype	Store gamle trær
Utforming	Ask
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	06.06.2003
Verdi begrunnelse	Lokaliteten er vurdert som viktig (B) da lokaliteten består av relativt grove og minimum tre hule asketrær.
Innledning	Lokaliteten er ikke tidligere kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i Larvik kommune (Larvik kommune 2000). Lokaliteten ble kartlagt av Rune Solvang, Kjell Magne Olsen og Trond Grøstad 6.6.2003 i forbindelse kartlegging av biologisk mangfold på Fredriksvern verft (Solvang 2003). Beskrivelsen er oppdatert til ny DN-mal 5.11.2012. Verdien er økt fra lokalt viktig (C) til viktig (B) da slike askemiljøer sjeldne.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Lokaliteten ligger nord på Torkildsøya.
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten består av en "allé" på 8-10 asketrær ned mot sandstranda innenfor friluftsområdet på Torkildsøya. Trærne står på en rekke og derfor benevnes disse som en allé. Enkelte av disse trærne er relativt grove, og tre av disse asketrærne er hule.

ID	BN00087351
Artsmangfold	Det er et stort potensial for funn av rødlistede arter knyttet til hule asker (spesielt insekter) og gamle og grove asker med grov sprekkebark (lav, sopp og moser).
Påvirkning	Lokaliteten er svært mye brukt i forbindelse med friluftsliv, telting og bading. Trærne er ikke negativt påvirket av det.
Fremmede arter	Det er ikke kjent funn av fremmede arter på lokaliteten.
Råd om skjøtsel og hensyn	Trærne bør ivaretas dersom de ikke utgjør en stor sikkerhetsrisiko. Trærne bør ikke hogges, men beskjæres, dersom det er vurdert som strengt nødvendig ut i fra sikkerhetshensyn. Så mye som mulig av stammen bør stå igjen dersom treet beskjæres (minimum 4-5 meter høyde). Dette gjelder i særdeleshet hule trær eller trær med grov sprekkebark. Å hogge stammen helt ned til bakken er unødvendig. Dersom det forekommer eller utvikles grove eller døde greiner som beskjæres eller faller ned, bør disse legges ved siden av treet eller på et egnet sted nært treet. Det er nødvendig for at artene som lever på død ved under nedbrytning og på gamle og grove trær har mulighet til å leve videre på lokaliteten. Gjengroing rundt trærne bør unngås. Trærne bør være fristilt som i dag (dvs. ingen trær som skygger for stammen), og alt løvkratt i kronens utstrekning bør fjernes slik at trærne blir soleksponert.
Landskap	-
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	0,7
Kommuner	3909 (Larvik)
Kilder	Heggland, Arne Olsen, Kjell Magne Solvang, R.

Lahellebukta (delomr. 1 og 2), Sandefjord

Rovebekken

ID	BN00002148
Naturtype	Viktig bekkedrag
Utforming	-
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	02.10.2000
Verdi begrunnelse	-

ID	BN00002148
Innledning	Lokaliteten mangler/har utilstrekkelig områdebeskrivelse, og/eller andre mangler i datagrunnlaget som på sikt skal rettes opp. Ansvaret for oppdateringen ligger hos Direktoratet for naturforvaltning. Arbeidet skjer i nært samarbeid med fylkesmennene.
Beliggenhet og naturgrunnlag	-
Naturtyper og utforminger	Sjørretbekk.
Artsmangfold	-
Påvirkning	-
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	-
Landskap	-
Nøyaktighetsklasse	-
Areal fra kartobjekt (daa)	178,1
Kommuner	3907 (Sandefjord)
Kilder	Sandefjord kommune 2001. Biologisk mangfold i Sandefjord

Sjuve

ID	BN00002160
Naturtype	Strandeng og strandsump
Utforming	Hevdet med slått
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	14.06.2010
Verdi begrunnelse	Kortvokste, hevdete strandenger er blitt meget sjeldne i landskapet. Lokaliteten utgjør et stort strandengkompleks med overganger til svartorstrandskog og rikt strandberg. Det finnes stor potensial for rik insektsfauna og forekomst av rødlistede karplanter. Hele komplekset vurderes til svært viktig (A).
Innledning	Lokaliteten ble befart av BioFokus ved Ulrika Jansson og Terje Blindheim 14. juni 2010 i forbindelse med natutypekartlegging i Sandefjord kommune.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Strandsumpen ligger innerst i Lahellebukten, og strekker seg fra Sjuve i vest til Arnfinntangen i øst og opp et stykke langs Rovebekken, i østre delen av lokaliteten. Den hevdete strandengen ligger på en slak løsmassestrand ved

ID	BN00002160
	Sjuve, ved siden av Unnebergsbekkens utløp i Lahellebukten. Strandsumpen grenser i nord mot en verdiful svartor-strandskog og et rikt strandberg.
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten er klassifisert som strandeng og standsump hevdet med slått i mosaikk med strandeng og standsump med utformningene forstrand/panne og større strandengkomplex. Den hevdete delen utgjøres av en artsrik og kortvokst "plen". Ved strandkanten i vestre delen av lokaliteten finnes en bård av busker og mindre trær, inklusive rynkesrose. På den kortvokste plen ble hanekam, gåsemure og saltsiv observert og ved strandkanten vokste strandstjerne, åkerdylle, strandkryp, fjæresauløk, strandvindel og saltsiv. Hele strandsumpområdet er stort og har forskjellige typer strandsump (ulike vegetasjonstyper). Det er stor søtvannspåvirkning ved bekketløpene i øst og i vest og vegetasjonen kan her beskrives som brakkvannsump. Store områder er dominerte av takrør, men med en bård av havsivaks utenfor. Nærmest vannet brer en brakk forstrand/panne ut seg med lavvokst og glissen vegetasjon av først og fremst salturt og småhavgras. I de takrørdominerte indre delene vokser humle, stornesse, melkerot, kattehale, strandvindel, sverdlilje og fredløs.
Artsmangfold	På den hevdete delen finnes potensial for å finne dverggylde og strandrødtopp. I takrørskogen trives både sangere og forskjellige insektgrupper.
Påvirkning	Strandengen klippes som plen, resten av området er i ferd med å bli helt takrørdominert.
Fremmede arter	Mitt på strandengen og langs etter vannkanten i vest vokser det rynkerose, en svartlistet art. Rynkerose finnes også lenger øst i lokaliteten, nærmere et jorde.
Råd om skjøtsel og hensyn	De takrørsdominerte delene bør slås og eventuelt etterbeites for å øke arealet av hevdet standsump. Ikke rydd busker eller trær i den tilgrensende svartorstrandskogen. All rynkerose må fjernes, men får ikke dumpes et annet sted.
Landskap	Lokaliteten bør sees i sammenheng med nærliggende skog og strandberg.
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	45,3
Kommuner	3907 (Sandefjord)
Kilder	Sandefjord kommune 2001. Biologisk mangfold i Sandefjord Jansson, Ulrika Blindheim, Terje

Vitaåsen Sjuve

ID	BN00080075
Naturtype	Rik sump- og kildeskog
Utforming	Rikere strandskog

ID	BN00080075
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	14.06.2010
Verdi begrunnelse	Lokaliteten er velutviklet og har en rik og mangfoldig karplanteflora. Det finnes stor potensial for å finne sjeldne insekter i området. Sumpskoger av tilsvarende kvalitet er sjeldne i landskapet og denne vurderes til svært viktig (A).
Innledning	Lokaliteten ble befart av BioFokus ved Ulrika Jansson, Anders Thylén og Terje Blindheim 14. juni 2010 i forbindelse med natutypekartlegging i Sandefjord kommune.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Sumpskogen ligger på rike løsmasser, innerst i Lahellebukten.
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten er klassifisert som rik sumpskog med utformingen svartor-strandskog. Den ligger innenfor en bred bård av standsump dominert av takrør, men også med humle og slyngsøtvier. Sumpskogen overgår i tørrere edelløvskog lengre inn. Bak skogen reiser seg et rikt strandberg med rik karplanteflora og med partier med slåpetornkratt. Svartor dominerer helt i tresjiktet i sumpskogen, og de fleste har en diameter på 25-30 cm. De er en viss sokkeldannelse hos svartortrærne. Grunnen er ellers temelig flatt, men med tuer av starr, samt våtere høljere, som nesten mangler vegetasjon. Lengre inn kommer noe gråor, ask og gran inn og nærmest berget er en bård med eik, ask og grov hassel. Leddvedd, hegg og rogn samt noe krossved og slåpetorn forekommer i busksjiktet. Feltsjiktet er rikt og variert og her forekommer karaktersarter som klourt og humle, særlig nærmest standsumpen. Sverdlije står i høljene, og slakkstarr og langstarr danner tuer rundt dem. Andre arter som ble observert er skogsivaks, mannsøtgras, kattehale, besksøta, skjoldbærer, kvasstarr, gråstarr, slåttstarr, vårkål, myrhatt, sløke, melkerot m.fl.
Artsmangfold	Stor potensial for insekter og fugl. Det er funnet et stort mangfold av fugl i Lahellebukten, inkludert mange rødlistede arter. Flere av disse benytter med stor sannsynlighet lokaliteten som raste- eller hekkeplass.
Påvirkning	Skogen har mest sannsynlig blitt beitet tidligere, men har større kvaliteter som urørt enn som beitet i fremtiden.
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	Fri utvikling anbefales. Unngå grøfting eller drenering i eller nær sumpskogen.
Landskap	Del av helhetlig landskap: Dette er en sælsynt velutviklet svartor-strandskog, og slike er sjeldne i landskapet. Noen tilsvarende typer finnes ytterst på Vesterøya og Østerøya, men disse er mer påvirket av grøfting.
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	15,5
Kommuner	3907 (Sandefjord)

ID	BN00080075
Kilder	Jansson, Ulrika Blindheim, Terje Thylén, Anders Feltundersøkelser

Vitaåsen

ID	BN00077956
Naturtype	Rikt strandberg
Utforming	Sørlig
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	14.06.2010
Verdi begrunnelse	Lokaliteten utgjør det best utviklede rike strandberget i området og har en rik karplanteflora med forekomst av den nær truede arten nikkesmelle. Den har også stor potensial for rik insektsfauna knyttet till torrbakkevegetasjon.
Innledning	Lokaliteten ble befart av BioFokus ved Ulrika Jansson, Anders Thylén og Terje Blindheim 14. juni 2010 i forbindelse med natutypekartlegging i Sandefjord kommune.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Strandberget ligger innerst i Lahellebukten ved Vitaåsen, sør for Alonso. Lokaliteten grenser i sør mot en rik sumpskog (svartorstrandskog) og et større strandengskompleks.
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten utgjøres av et rikt standberg av sørlig utforming i mosaikk med kantkratt av slåpetorn-hagtorn-utforming. Berget er delvis nakent, delvis bevokst med tørrbakkevegetasjon og delvis med kantkratt og trær. Det best utviklede kantkrattet med slåpetorn-utforming finnes på vestsiden av Vitaåsen. I tillegg til slåpetorn finnes roser, einer og vivendel i busksjiktet og eik, rogn, ask og kirsebær i det sparsomt forekommende tresjiktet. Torrengvegetasjonen består av olavsskjegg, småsyre, engnellik, tunsmåarve, flerårsknavel, , småsmelle, broddbergknapp, sølvmure, blodstorkenebb, prikkperikum, bergmynte, lintorskemunn, smalkjempe, gjeldkarve, blåmunke, hårsveve, flekkgrisøre, gulmaure, vill-løk, kantkonvall, gulaks, dunhavre og hengeaks.
Artsmangfold	Den rødlistede karplanten nikkesmelle (NT) ble funnet på berget. Det er potensial for en rik insektsfauna knyttet till torrbakkevegetasjon. Også ask (NT) finnes i lokaliteten.
Påvirkning	Lokaliteten kan ha vært beitet tidligere men har nå ingen tydelige spor av bruk.
Fremmede arter	Takløk vokser lengst nede ved hagen til enebolig.,
Råd om skjøtsel og hensyn	Rydd større trær som beskytter berg og slåpetornkratt. Beite bør vurderes for å holde strandberget åpent.
Landskap	Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør det best utviklede strandberget i området.

ID	BN00077956
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	16,3
Kommuner	3907 (Sandefjord)
Kilder	Jansson, Ulrika Blindheim, Terje Thylén, Anders Feltundersøkelser

Unnebergbekken

ID	BN00002096
Naturtype	Viktig bekkedrag
Utforming	-
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	20.06.2017
Verdi begrunnelse	Ganske stor og delvis intakt bekkesystem med rik vegetasjon og nøkkelfunksjon for svært mange arter i et presset kulturlandskap. Ingen svært krevende eller meget sjeldne/ høyt rødlistete arter påvist, og derfor vurderes lokaliteten som viktig (B).
Innledning	Lokaliteten er revidert av Jon T. Klepsland (BioFokus) etter ny befaring i nordre grein av bekkeløpet (ved Hjertås-Storåsen) i 2017. Lokaliteten er avgrenset mer nøyaktig i hele dens lengde, og naturtypebeskrivelsen er endret og supplert med tekst, arter og bilder. Forrige gang kartlagt av BioFokus i 2010 i forbindelse med naturtypekartlegging i Sandefjord kommune. Metodikk for avgrensning og verdivurdering følger DN-håndbok 13. Rødlistestatus følger norsk rødliste for arter 2015 og norsk rødliste for naturtyper 2011. Svartelistestatus følger norsk svarteliste 2012.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Den avgrensede delen av Unnebergbekken går fra Brekke-Hjertås i nord til utløpet i Lahellefjorden ved Sjuve i sør. Bekken går gjennom tykke lag av marine sedimenter, delvis i et intensivt drevet jordbrukslandskap. Lokaliteten er avgrenset mot hogstflater, dyrket mark og bebyggelse, eller langs ravinekanten der denne er intakt.
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten omfatter en mosaikk av viktig bekkedrag (bekk i intensivt drevne jordbrukslandskap), gråor-heggeskog (flommarkskog) og rik edelløvskog (or-askeskog). Dominerende treslag langs bekkeløpet er gråor, men stedvis er det også mye ask (VU), hegg og gran. Ellers inngår selje, rogn, bøk og osp. Kantsonene er stedvis svært hardt negativt påvirket av hogst, jordbruk, bebyggelse og andre inngrep, men er andre steder står det mer intakt skog. Flekkvis er skogen storvokst og rik på dødvedelementer. Vegetasjonen er frodig og preget av nærings- og fuktighetskrevende arter som strutseving, skogstjerneblom, bekkedarse, springfrø, skogsnelle, bekkeblom, enghumleblom, mjødurt, maigull, grøftesoleie, mannasøtgras og strandrør.

ID	BN00002096
	Rips og solbær inngår her og der. Stedvis er det tette bestander av skavgras i or-askeskog. Slakkstarr og langstarr forekommer i små parti med svartorsumpskog. Hvitveis og gjøksyre dominerer feltsjiktet på tørrere mark. Langs bekken er det flere steder aktive erosjonssoner med blottlagt leire. Vannkvaliteten virket god ved befaring i 2017 (klart vann med rik kryptogamvegetasjon og ørretyngel).
Artsmangfold	Bekken er kjent som sjørretbekk. Artsmangfoldet er ellers dårlig kjent, men på steiner i bekken finnes rikelig med kjølvemose og skorpelaven <i>Bacidina inundata</i> (NT). Og på gråor bl.a. skorpelavene <i>jaguarflekk</i> og <i>Arthonia spadicea</i> .
Påvirkning	Mye av biotopen er negativt berørt av tidligere og pågående inngrep og påvirkning som hogst, jordbruk, utbygging, forsøpling, forurensing.
Fremmede arter	Kjempespringfrø (SE) og rødhyll (HI) er påvist.
Råd om skjøtsel og hensyn	Området har klare skogkvaliteter og området bør ikke utsettes for hardt beitepress. Noe dyr er akseptabelt, men skogen bør få utvikle seg fritt i denne delen av bekkeløpet. Beite bør kanaliseres til eikehagen ved From. Unngå dumping av masser og hageavfall i eller ved bekkeløpet. Utvikle brede kantsoner der disse mangler.
Landskap	Det er viktig av ta hennsyn til hele bekkeløpet og også til Frombekken ved eventuelle tiltak langs bekkeløpet.
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	192,3
Kommuner	3907 (Sandefjord)
Kilder	Klepsland, Jon T.

Øhrebukta, Færder

Øhrebekken (BN00046830)

ID	BN00046830
Naturtype	Viktig bekkedrag
Verdi	Viktig
Registreringsdato	01.01.2001
Beliggenhet og naturgrunnlag	Bekkedrag med tilnærmet intakte kansoner i intensivt drevne jordbrukslandskap, samt mer påvirkete bekkedrag som binder sammen andre naturmiljøer er viktige jf. DN - håndbok 13- 2006.
Nøyaktighetsklasse	<20 m

ID	BN00046830
Areal fra kartobjekt (daa)	25,8
Kommuner	3911 (Færder)
Kilder	Kystvåg, E. K. 2001. Naturtyper i Nøtterøy kommune. Biologisk mangfold-rapport. Naturtjenester as. 17 s.

Lahelle IV (BN00090391)

ID	BN00090391
Naturtype	Store gamle trær
Utforming	Eik
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	Hule eiker
Registreringsdato	21.03.2012
Verdi begrunnelse	Disse trærne står nær to hule eik. De har stor stammeomkrets og det funnet rødlistet soppart på lokaliteten som derfor vurderes til svært viktig(A).
Innledning	Lokaliteten er kartlagt den 21.3.2012 av Arne Laugsand (BioFokus) og Gro Hornes (som bor på Nøtterøy). Registreringen er gjort i forbindelse med kartlegging av utvalgt naturtype for eik, på oppdrag for Fylkesmannen i Vestfold og Nøtterøy kommune. Stor og/eller hul eik er utvalgt naturtype med egen forskrift og handlingsplan (DN 2012).
Beliggenhet og naturgrunnlag	Trær som står på åkerholme på Lahelle vest for Lahelleveien og rett sør for Øhrebukta i Nøtterøy kommune.
Naturtyper og utforminger	Stor eik hvorav den største står i sør og har stammeomkrets på 380 cm. 2 øvrige trær måler 250 og 300 cm i stammeomkrets.
Artsmangfold	Eikehårskål (VU), stor lindelav. Potensial for lavflora og insektfauna knyttet til død ved i trekronen. Potensial for markboende sopp knyttet til eik.
Påvirkning	Trærne er vitale og står relativt soleksponert.
Landskap	Trærne står nær to hule trær og skal bidra til kontinuitet. Det er en del lokaliteter for stor eik og gamle trær i Nøtterøy kommune. Gamle og hule trær har en spesiell lavflora, soppflora og insektfauna som er truet. En del av artene har dårlig spredningsevne og disse artene opplever i dag et fragmentert landskap hvor det kan være store avstander mellom passende habitat. Hver enkelt lokalitet med gamle trær har derfor en viktig funksjon i landskapet med å redusere fragmenteringen. Trær uten hulheter på vei til å bli riktig gamle er viktige for å sikre rekruttering til hule trær og redusere fragmenteringen i et kontinuitetsperspektiv både i tid og rom.
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	1,0
Kommuner	3911 (Færder)

ID	BN00090391
Kilder	Laugsand, Arne Endre Hornes, Gro

Ørahavna, Færder

Ørahavna II (BN00063061)

ID	BN00063061
Naturtype	Strandeng og strandsump
Utforming	-
Verdi	Svært viktig
Registreringsdato	27.09.2009
Hevdstatus	Svak hevd
Verdi begrunnelse	Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A) grunnet at lokaliteten er godt utviklet og med forekomst av direkte truede karplanter.
Innledning	Lokaliteten ble kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 27.09.2009 i forbindelse med oppdatering av naturtypekartet i Tjøme kommune.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Lokaliteten ligger sørøst på Brøtsø, nærmere bestemt i den nordvendte og beskyttede bukta på haløya Ørahavna. Lokaliteten består av flere mindre bukter og holmer i en grunn bukt. I buktene er det flere strandenger av varierende størrelse og med ulike vegetasjonstyper. Generelt bærer mye av området preg av å være i gjengroing, men fortsatt er det forekomster av rødlistede karplanter som er avhengige av skjøtsel i engene. Inne i buktene er det en mosaikk av saltenger og brakkvannssumper. Flere bergrygger stikker ut som holmer i bukta og deler opp området. På holmene sitter det tydeligvis mye fugl som gjenspeiles i flere nitrofile arter på strandbergene. Innerst i bukta er det partier med takrørskog og svartor-strandsump. Variasjonen og artsmangfoldet plasserer lokaliteten blant de mest verdifulle strandengene på Tjøme. Tiltak for å ta vare på dette viktige området er derfor å anbefale.
Naturtyper og utforminger	Naturtypen utgjøres i all hovedsak av "strandeng og strandsump (G05)", men det er også noe innslag av rike strandberg (G09) og rik sumpskog (F06). Utforming av strandberg og strandsump er ikke valgt da området ikke passer inn i noen av de definerte utformingene. Vegetasjonstypen er dominert av øvre salteng (U5), men det er også en del areal med brakkvannssump, havsivaks-utforming (U8b). Innerst i bukta er det noen mindre parti med brakkvannssump, takrør-utforming (U8d) og svartor-strandskog (E6).
Artsmangfold	Tre rødlistede karplanter ble registrert på engene og det er jordbærkløver (EN), tusengylden (EN) og dverggylden (VU). I tillegg er ormetunge (VU) registrert tidligere av Trond Grøstad. Ellers forekommer arter som strandrisp, salturt, gåsemure, tiriltunge, smalkjempe, strandkjempe, strandkjeks, malurt, strandstjerne, strandkryp, fjæresauløk, saltsiv, havsivaks og takrør.
Påvirkning	Strandengene er varierte, men bærer stort sett preg av manglende hevd. Vegetasjonsdekket er svært tett og det synes som om den viktigste

ID	BN00063061
	påvirkningsfaktoren i dag er ferdselsslitasje, men slitasjen er ikke nok til å begrense gjenveksten. Gåsebeite ser heller ikke ut til å være noen påvirkningsfaktor, noe som er tilfelle på mange andre strandenger i Tjøme. Innerst i bukta er det et felt med takrør som trolig er i ekspansjon.
Fremmede arter	Ingen registrert.
Råd om skjøtsel og hensyn	Verdiene knyttet til mange av strandengene på Tjøme er avhengig av skjøtsel i form av beite eller slått. Engene i dette området er ikke noe unntak og gjengroingssituasjonen viser tydelig fraværet av skjøtsel. Strandengene på Ørahavna er av de bedre utviklede på Tjøme og det er derfor viktig å bevare og skjøtte området. For å stoppe gjengroingen bør området slås en gang hvert år. En slått bør gjennomføres i midten av august, dette for at eventuelle hevdbetingede arter skal kunne sette frø før klippingen. Gressavfallet bør fjernes fra engene etter klipping.
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	26,6
Kommuner	3911 (Færder)
Kilder	Blomdal, E. Abel, K. et al. 2009. Oppdatering av naturtypekartet for Tjøme kommune. Biofokus-rapport 2009-16. http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm

Ørahavna I (BN00063062)

ID	BN00063062
Naturtype	Rik sump- og kildeskog
Utforming	Rikere strandskog
Verdi	Svært viktig
Registreringsdato	27.09.2009
Verdi begrunnelse	Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A) grunnet at alle forekomster av svartor-strandskog skal kartlegges som A.
Innledning	Lokaliteten ble kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 27.09.2009 i forbindelse med oppdatering av naturtypekartet i Tjøme kommune.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Lokaliteten ligger sørøst på Brøtsø, nærmere bestemt øst på Ørahavna. Lokaliteten består av en svartor-strandskog på tykke løsmasser i en svak forsenkning i terrenget. Skogen er dominert av svartor og har noe hegg i undersjiktet. Fuktighetsforholdene er trolig i den tørre enden av skalaen da det er lite vannansamlinger i lokaliteten og sokkeldannelsen på svartora er ikke spesielt godt utviklet. Dimensjonene på svartora ligger rundt 15-20 cm i diameter og det er spredt med liggende død ved. Skogen er ikke spesielt gammel da grove og gamle trær mangler. Trolig har området vært mye mer åpent for flere tiår siden.

ID	BN00063062
Naturtyper og utforminger	Naturtypen utgjøres av "rik sumpskog (F06)", utforming "svartor-strandskog (F0602)". Vegetasjonstypen utgjøres av svartor-strandskog (E6) som er klassifisert som sterkt truet (EN) i Fremstads (2001) oversikt over truede vegetasjonstyper.
Artsmangfold	Grunnet sent registreringstidspunkt var det meget sparsomt med karplanter.
Påvirkning	Lokaliteten ligger i et området som er lite brukt og lite påvirket av nyere inngrep, men lite død ved og mye småvokst svartor tyder på at området har vært mer åpent for noen tiår siden.
Fremmede arter	Ingen registrert.
Nøyaktighetsklasse	<20 m
Areal fra kartobjekt (daa)	4,4
Kommuner	3911 (Færder)
Kilder	Blomdal, E. Abel, K. et al. 2009. Oppdatering av naturtypekartet for Tjøme kommune. Biofokus-rapport 2009-16. http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm

Vedlegg 2. Naturtypebeskrivelser – Miljødirektoratets instruks

Limitjern, Skien

Limitjern (NINFP2210087009)

Naturtype: Kalkrik helofyttsump

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Kartlagt: 5.7.2022

Størrelse: 14 043 m²

Lokalitetskvalitet: Svært høy kvalitet

Tilstand: God

Tilstandsbeskrivelse: Tilstanden er vurdert som god da lokaliteten er lite utsatt for grøfting og slitasje, og innslag av fremmede arter er trolig lite. Det er få tekniske inngrep langs tjernets bredde og liten aktivitet på tjernet sommerstid, og det er gunstig for fuglelivet i området. Limitjern er for øvrig en kalksjø.

Naturmangfold: Stort

Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangfold er vurdert som stort da lokaliteten består av store og artsrike kalkrike helofyttsumper rundt hele tjernet. Foruten Børsesjø er det trolig få om noen tjern i Telemark må så rike helofyttsumper. Tjernet har blant annet store bestander av myrtelg (VU). For øvrig forekommer dronningstarr (NT) er rekke steder.

Naverfjorden Øst, Larvik

Streterestranda, badestrand (NINFP2210084654)

Naturtype: Sanddynemark

Lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Utvalgskriterium: Truet

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse: Området vurderes som sterkt forringet som forstand, men har en funksjon for bakenforliggende dyne som kilde for sandtilførsel. Tilstand vurderes som dårlig.

Naturmangfold: Lite

Naturmangfoldbeskrivelse: Området har få biologiske kvaliteter da det ryddes for ofte. Parameteren naturmangfold vurderes derfor til lite.

Streterestranda (NINFP2210081681)

Naturtype: Sanddynemark

Lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

Utvalgskriterium: Truet

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Moderat

Tilstandsbeskrivelse: Slitasje av folk og kjøretøy er lavt og fremmedarter er fåtallige og har liten negativ effekt. Sekundærparameteren beitetrykk senker skåren for tilstand fra god til moderat da området ikke beites. Biologens vurdering er at tilstand i dette området ikke er negativt påvirket av ekstensivt beitefravær.

Naturmangfold: Stort

Naturmangfoldbeskrivelse: Lokaliteten skårer moderat på størrelse, habitatspesifikke arter og antall kartleggingsenheter. Området har funksjon for minst to truede karplanter i tillegg til insekter. Det får derfor høyeste skår samlet for parameteren artsmangfold.

Streterestranda øst (NINFP2210111327)

Naturtype: Sanddynemark

Lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Utvalgskriterium: Truet

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Moderat

Tilstandsbeskrivelse: Tilstanden til stranda er justert fra god til å være moderat på grunn av fravær av beite. Det er ingen observasjoner av fremmedarter. Det er ingen spor etter ferdsel med tunge kjøretøy eller annen slitasje. Ingen spor etter gjødsling. Området er et fritidsområde med to trebord med tilhørende benker.

Naturmangfold: Moderat

Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangfoldet er vurdert til å være moderat på grunn av størrelsen på området (>1000m²) og antall kartleggingsenheter. De habitatspesifikke artene marehalm og strandredikk. Det er ikke gjort noen observasjoner av rødlistearter. Naturtypen fortsetter ut av kartleggingsområdet i vest.

Nalumstranda (NINFP2210111329)

Naturtype: Semi-naturlig strandeng

Lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Utvalgsriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: EN

Tilstand: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse: Tilstanden er vurdert til å være dårlig på grunn av at området ikke er i bruk og er i tidlig gjenvekstsuksessjonsfase. Ingen observasjoner av fremmedartene. Kun litt slitasje fra sti gjennom området.

Naturmangfold: Lite

Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangfoldet er vurdert til å være lite på grunn av liten størrelse på området (<2000m²). Det er ikke gjort noen observasjoner av rødlistearter.

Jesperen (NINFP2210111340)

Naturtype: Sanddynemark

Lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Utvalgsriterium: Truet

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Moderat

Tilstandsbeskrivelse: Tilstanden er justert fra god til å være moderat på grunn av fravær av beite. Det er ingen observasjoner av fremmedarter. Noe spor etter ferdsel med tunge kjøretøy (se bilde). Ingen annen slitasje. Ingen tydelige spor etter gjødsling. Området har ingen menneskeskapte objekter.

Naturmangfold: Moderat

Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangfoldet er vurdert til å være moderat på grunn av antall kartleggingsenheter. Den habitatspesifikke arten marehalm. Det er ikke gjort noen observasjoner av rødlistearter. Liten størrelse på området (<1000m²).

Naverfjorden øst 1 (NINFP2210111429)

Naturtype: Semi-naturlig strandeng

Lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Utvalgsriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: EN

Tilstand: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse: Tilstanden er vurdert til å være dårlig på grunn av at området ikke er i bruk og er i tidlig gjenvekstsukksesjonsfase. Ingen observasjoner av fremmedarter. Noe slitasje.

Naturmangfold: Moderat

Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangfoldet er vurdert til å være moderat på grunn av størrelsen på området (>2000m²). Det er ikke gjort noen observasjoner av rødlistearter.

Naverfjorden øst 3 (NINFP2210111372)

Naturtype: Semi-naturlig strandeng

Lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Utvalgsriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: EN

Tilstand: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse: Tilstanden er vurdert til å være dårlig på grunn av at området tilsynelatende ikke er i bruk. Området er i brakkleggingssfase. Ingen observasjoner av fremmedarter. Kun noe slitasje fra stitråkk.

Naturmangfold: Stort

Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangfoldet er vurdert til å være stort på grunn av stor størrelse på området (>5000m²). Det er ikke gjort noen observasjoner av rødlistearter. Rikt fugleliv i området.

Rørvik vest 2 (NINFP2210105508)

Naturtype: Semi-naturlig strandeng

Lokalitetskvalitet: Svært lav kvalitet

Utvalgsriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: EN

Tilstand: Svært redusert

Tilstandsbeskrivelse: Tilstanden er vurdert til å være svært redusert på grunn av at området er i sein gjenvekstsukksesjonsfase. Området er ikke i bruk. Ingen observasjoner av fremmedarter. Ingen slitasje. Beitet av ku før i tiden.

Naturmangfold: -

Naturmangfoldbeskrivelse: -

Stavernsøya, Larvik

Festningshavna 4 (NINFP2210109622)

Naturtype: Naturbeitemark

Lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse: Det er ikke registrert noen fremmedarter som påvirker tilstanden på lokaliteten. Den er lite preget av gjødsling. Lokaliteten er i brakkleggingsfase. Den er ikke i bruk. Dette medfører dårlig tilstand for lokaliteten.

Naturmangfold: Moderat

Naturmangfoldbeskrivelse: Lokaliteten har et moderat stort areal. Det er registrert få habitatspesifikke arter. Det er ikke registrert noen rødlistearter. Dette medfører at naturmangfoldet er moderat stort innenfor lokaliteten.

Festningshavna 3 (NINFP2210109621)

Naturtype: Rik svartorstrandskog

Lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Utvalgskriterium: Sentral økosystemfunksjon

Tilstand: Moderat

Tilstandsbeskrivelse: Det er ikke registrert fremmedarter som påvirker tilstanden. Det er ikke registrert spor av tunge kjøretøy, grøfting, eller slitasje. Skogen er en eldre produksjonsskog. Dette medfører moderat tilstand for lokaliteten.

Naturmangfold: Lite

Naturmangfoldbeskrivelse: Det er ikke registrert noen rødlistearter innen lokaliteten. Ingen habitatspesifikke arter er registrert. Det er få hule trær. Det er lite død ved. Arealet er lite. Det er registrert lite med store trær. Dette medfører lite naturmangfold for lokaliteten.

Stavemsøya (NINFP2210109624)

Naturtype: Slåttemark

Lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: CR

Tilstand: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse: Det er ikke registrert noen fremmedarter som påvirker tilstanden på lokaliteten. Den er lite preget av gjødsling. Lokaliteten er i brakkleggingsfase. Den er ikke i bruk. Dette medfører dårlig tilstand for lokaliteten.

Naturmangfold: Lite

Naturmangfoldbeskrivelse: Lokaliteten har et lite areal. Det er registrert få habitatspesifikke arter. Det er ikke registrert noen rødlistearter. Dette medfører at naturmangfoldet er lite innenfor lokaliteten.

Stavemsøya 2 (NINFP2210109625)

Naturtype: Naturbeitemark

Lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse: Det er ikke registrert noen fremmedarter som påvirker tilstanden på lokaliteten. Den er lite preget av gjødsling. Lokaliteten er i tidlig gjenvekstsukksesjonsfase. Den er ikke i bruk. Dette medfører dårlig tilstand for lokaliteten.

Naturmangfold: Lite

Naturmangfoldbeskrivelse: Lokaliteten har et lite areal. Det er registrert få habitatspesifikke arter. Det er ikke registrert noen rødlistearter. Dette medfører at naturmangfoldet er lite innenfor lokaliteten.

Stavemsøya 3 (NINFP2210109627)

Naturtype: Semi-naturlig eng

Lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse: Det er ikke registrert noen fremmedarter som påvirker tilstanden på lokaliteten. Den er lite preget av gjødsling. Lokaliteten er i tidlig gjenvekstsukksesjonsfase. Den er ikke i bruk. Dette medfører dårlig tilstand for lokaliteten.

Naturmangfold: Lite

Naturmangfoldbeskrivelse: Lokaliteten har et lite areal. Det er registrert få habitatspesifikke arter. Det er ikke registrert noen rødlistearter. Dette medfører at naturmangfoldet er lite innenfor lokaliteten.

Stavemsøya 4 (NINFP2210109620)

Naturtype: Semi-naturlig strandeng

Lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: EN

Tilstand: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse: Det er ikke registrert noen fremmedarter som påvirker tilstanden på lokaliteten. Den er lite preget av gjødsling. Lokaliteten er i tidlig gjenvekstsukksesjonsfase. Den er ikke i bruk. Dette medfører dårlig tilstand for lokaliteten.

Naturmangfold: Stort

Naturmangfoldbeskrivelse: Lokaliteten har et stort areal. Det er registrert få habitatspesifikke arter. Det er ikke registrert noen rødlistearter. Stort areal medfører at naturmangfoldet er stort for lokaliteten.

Nord for Fyrbukta (NINFP2210109618)

Naturtype: Strandeng

Lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: God

Tilstandsbeskrivelse: Det er ikke registrert slitasje, spor av tunge kjøretøy, menneskeskapte objekter eller fremmedarter som påvirker tilstanden. Tilstanden er vurdert som god for lokaliteten.

Naturmangfold: Lite

Naturmangfoldbeskrivelse: Det er registrert få habitatspesifikke arter. Det er ikke registrert noen rødlistearter. Arealet er lite. Dette medfører at naturmangfoldet er lite for lokaliteten.

Festningshavna (NINFP2210109626)

Naturtype: Strandeng

Lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: God

Tilstandsbeskrivelse: Det er ikke registrert slitasje, spor av tunge kjøretøy, menneskeskapte objekter eller fremmedarter som påvirker tilstanden. Tilstanden er vurdert som god for lokaliteten.

Naturmangfold: Lite

Naturmangfoldbeskrivelse: Det er registrert få habitatspesifikke arter. Det er ikke registrert noen rødlistearter. Arealet er lite. Dette medfører at naturmangfoldet er lite for lokaliteten.

Festningshavna 2 (NINFP2210109617)

Naturtype: Rik svartorstrandskog

Lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Utvalgskriterium: Sentral økosystemfunksjon

Tilstand: Moderat

Tilstandsbeskrivelse: Det er ikke registrert fremmedarter som påvirker tilstanden. Det er ikke registrert spor av tunge kjøretøy, grøf팅, eller slitasje. Skogen er en eldre produksjonsskog. Dette medfører moderat tilstand for lokaliteten.

Naturmangfold: Lite

Naturmangfoldbeskrivelse: Det er ikke registrert noen rødlistearter innen lokaliteten. Ingen habitatspesifikke arter er registrert. Det er få hule trær. Det er lite død ved. Arealet er lite. Det er registrert lite med store trær. Dette medfører lite naturmangfold for lokaliteten.

Stavemsøya 5 (NINFP2210109623)

Naturtype: Naturbeitemark

Lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse: Det er ikke registrert noen fremmedarter som påvirker tilstanden på lokaliteten. Den er lite preget av gjødsling. Lokaliteten er i tidlig gjenvekstsukkesjonsfase. Den er ikke i bruk. Dette medfører dårlig tilstand for lokaliteten.

Naturmangfold: Lite

Naturmangfoldbeskrivelse: Lokaliteten har et lite areal. Det er registrert få habitatspesifikke arter. Det er ikke registrert noen rødlistearter. Dette medfører at naturmangfoldet er lite innenfor lokaliteten.

Torkildsøy (NINFP2210109619)

Naturtype: Naturbeitemark

Lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse: Det er ikke registrert noen fremmedarter som påvirker tilstanden på lokaliteten. Den er lite preget av gjødsling. Lokaliteten er i brakkleggingsfase. Den er ikke i bruk. Dette medfører dårlig tilstand for lokaliteten.

Naturmangfold: Moderat

Naturmangfoldbeskrivelse: Lokaliteten har et lite areal. Det er registrert få habitatspesifikke arter. Det er registrert to rødlistearter. Dette medfører at naturmangfoldet er hevet til moderat innenfor lokaliteten.

Torkildsøy 2 (NINFP2210109628)

Naturtype: Sanddynemark

Lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Utvalgskriterium: Truet

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse: Det er ikke preg av gjødsling eller beite. Den er lite preget av fremmedarter. Lokaliteten er svært påvirket av tråkk og slitasje som medfører dårlig tilstand for lokaliteten.

Naturmangfold: Moderat

Naturmangfoldbeskrivelse: Det er registrert få habitatspesifikke arter. Det er ikke registrert noen rødlistearter. Arealet er moderat stort. Dette medfører at naturmangfoldet er moderat for lokaliteten.

Lahellebukta (delomr. 1 og 2), Sandefjord

Elverhøy (NINFP2010005512)

Naturtype: Semi-naturlig strandeng

Lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: EN

Tilstand: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse: Tilstanden settes til dårlig grunnet at naturtypen er i gjengroing, og fremstår ikke som intakt semi-naturlig mark. Ingen fremmedarter eller slitasje ble registrert under denne kartleggingen.

Naturmangfold: Stort

Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangfold settes til stort grunnet naturtypens betydelige størrelse (over 5 dekar). Ingen rødlistearter ble registrert under denne kartleggingen.

Elverhøy 2 (NINFP2010006692)

Naturtype: Rik svartorsumpskog

Lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Moderat

Tilstandsbeskrivelse: Moderat tilstand grunnet skogens hogstklasse: 4, eldre produksjonsskog.

Naturmangfold: Moderat

Naturmangfoldbeskrivelse: Moderat naturmangfold grunnet 2 stk liggende død ved per dekar. Habitatspesifikke arter: Humle, bekkeblom, langstarr.

Vitaåsen 2 (NINFP2010005501)

Naturtype: Rik svartorsumpskog

Lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Moderat

Tilstandsbeskrivelse: Rik svartorsumpskog med moderat tilstand grunnet skogens hogstklasse: 4, eldre produksjonsskog.

Naturmangfold: Moderat

Naturmangfoldbeskrivelse: Moderat naturmangfold grunnet forekomst av fire habitatspesifikke arter: Humle, sverdlilje, bekkeblom, langstarr.

Vitaåsen (NINFP2010005514)

Naturtype: Frisk rik edellauvskog

Lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Utvalgskriterium: Nær truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: NT

Tilstand: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse: Dårlig tilstand grunnet skogens alder (hogstklasse 3). Det er moderate mengder gran, ingen einstape, 40% busksjiktdekning. Skogen er normalskog med uten spor etter ferdsel med tunge kjøretøy. Ingen fremmedarter registrert.

Naturmangfold: Moderat

Naturmangfoldbeskrivelse: Rik edelløvskog dominert av svartor i tresjiktet. Moderat naturmangfold grunnet naturtypens størrelse (5-25 dekar). Ingen trær med neverlav, brannspor, synlige hulheter eller sprekkebark. Det er få store trær per dekar, og ingen habitatspesifikke arter registrert. Ingen rødlistearter registrert under denne kartleggingen. Skogen fremstår ikke beitet. Registrerte arter: Humle, liljekonvall, svartor, hvitveis, trollhegg, skogburkne, vendelrot, krossved, nattfiol, ask, eik og hassel i nordligste del, vårmarihånd.

Vitaåsen 3 (NINFP2010005516)

Naturtype: Semi-naturlig eng

Lokalitetskvalitet: Svært lav kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Svært redusert

Tilstandsbeskrivelse: Svært redusert grunnet at naturtypen er i siste gjengroingsstadium før den blir skog. Arter registrert: Gulaks, rødknapp, eik, engsoleie, hvitveis, gullris, hundekjeks, hundegras, tveskjeggveronika, engsyre, hvitmaure, hengeaks, ryllik.

Naturmangfold: -

Naturmangfoldbeskrivelse: -

Øhrebukta, Færder

Lahelle nord 2 (NINFP2010006472)

Naturtype: Semi-naturlig strandeng

Lokalitetskvalitet: Svært høy kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: EN

Tilstand: God

Tilstandsbeskrivelse: Tilstanden vurderes til god siden strandenga er intakt semi-naturlig mark og i nokså ekstensiv bruk som beite for hest i perioder. Strandenga beites også av våtmarkstilknyttede fuglearter. Området har noe slitasje fra sti. Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Naturmangfold: Stort

Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangfold vurderes til stort grunnet størrelsen på området. Det er ikke registrert rødlistede arter under tiden satt av til kartlegging. Siden området er hekke- og oppholdsplass for gressende fuglearter, er karplantene hardt beitet og artsbestemmelse vanskelig. Området inneholder mye graminider som rødsvingel. Det grenser til gruntvannsområder med mudderbunn.

Lahelle nord 1 (NINFP2010006408)

Naturtype: Åpen grunnlendt kalkrik mark i boreonemoral sone

Lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: EN

Tilstand: God

Tilstandsbeskrivelse: Tilstand settes til god grunnet ingen spor etter tunge kjøretøy, fremmede arter og lite slitasje i området.

Naturmangfold: Moderat

Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangfold vurderes til moderat, hvor størrelsen på området oppgraderer fra lite. Den grunnlendte marka er i mosaikk med berg i dagen og grense mot sjø. Området inneholder arter som blodstorkenebb, småsmelle, knavel og smørbukk. Det ble ikke observert rødlistede arter ved kartleggingstidspunktet.

Ørahavna, Færder

Uleholmen (NINFP2110009024)

Naturtype: Strandeng

Lokalitetskvalitet: Svært høy kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: God

Tilstandsbeskrivelse: Tilstanden er vurdert til god fordi lokaliteten er uten fremmedarter og slitasje.

Naturmangfold: Stort

Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangfoldet er vurdert til stort fordi lokaliteten har registrert fem sårbare arter og en nær trua art. Lokalitetens areal er moderat.

Ørahavna (NINFP2110009027)

Naturtype: Strandeng

Lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: God

Tilstandsbeskrivelse: Tilstanden er vurdert til god fordi lokaliteten er uten fremmedarter og slitasje.

Naturmangfold: Lite

Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangfoldet er vurdert til lite fordi lokaliteten har tre habitatspesifikke arter og et lite areal.

Ørahavna 2 (NINFP2110009020)

Naturtype: Strandeng

Lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: God

Tilstandsbeskrivelse: Tilstanden er vurdert til god fordi lokaliteten er uten fremmedarter og slitasje.

Naturmangfold: Moderat

Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangoldet er vurdert til moderat fordi det er fem habitatspesifikke arter i lokaliteten. Det er ingen registrerte rødlistearter.

Vedlegg 3. Kategorier for rødlistearter

Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken 2021) lister og vurderer norske arters risiko for utryddelse. For å vurdere en spesifikk arts risiko for utryddelse vurderes grovt sett artens sjeldenhet, tilbakegang og leveområdets størrelse og fragmentering. Målsettingen med den nasjonale rødlisten er å sikre at artene ikke forsvinner fra landet.

Artene på rødlisten er rangert i seks kategorier. Kategoriene viser hvor høy risiko artene i kategorien har for å dø ut, forutsatt at forholdene ikke endres.

Tabell 28. Kategorier for arter som er rødlistet.

RL-kategori	Rødlistekategori	Forklaring
RE	Regionalt utdødd (Regionally Extinct)	Arter som er utdødd som reproduserende i landet. Ifølge IUCN skal denne kategorien kun benyttes når det ikke er spor av tvil om at arten er utryddet i landet. I tillegg skal arten ha reproduisert i Norge de siste 200 årene.
CR	Kritisk truet (Critically Endangered)	Arter som har ekstremt høy risiko for å dø ut (50 % sannsynlighet for utdøing innen 3 generasjoner og minimum ti år)
EN	Sterkt truet (Endangered)	Arter som har svært høy risiko for å dø ut (20 % sannsynlighet for utdøing innen 5 generasjoner, minimum 20 år).
VU	Sårbar (Vulnerable)	Arter som har høy risiko for å dø ut (10 % sannsynlighet for utdøing innen 100 år).
NT	Nær truet (Near Threatened)	En art er nær truet når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.
DD	Datamangel (Data Deficient)	En art settes til kategori datamangel når usikkerhet om artens korrekte kategori plassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.

Tabell 29. Kategorier for arter som ikke er rødlistet.

Kategori	Kategori	Forklaring
NE	Ikke vurdert (Not Evaluated)	Arter som ikke har blitt vurdert. Dette kan for eksempel skyldes dårlig utredet taksonomi, dårlig kunnskapsgrunnlag eller mangel på tilgjengelig kompetanse.
NA	Ikke egnet (Not Applicable)	Arter som ikke skal vurderes på nasjonalt nivå. I hovedsak fremmede arter hvilket er arter som er kommet til Norge ved hjelp av mennesket eller menneskelig aktivitet etter år 1800.
LC	Livskraftig (Least Concern)	Dette er arter som ikke er direkte truet og har livskraftige bestander i Norge.

Vedlegg 4. Kategorier for fremmede arter

Fremmedartslista for Norge (Artsdatabanken, 2023) lister og risikovurderer arter som bevisst eller ubevisst er innført til Norge ved hjelp av mennesket, etter år 1800.

Dette betyr at alle arter som er tatt inn i Norge etter 1800 betegnes som fremmede arter. De fremmede artene blir vurdert etter invasjonspotensial og økologisk effekt og blir satt i en kategori som viser hvilken grad av trussel arten utgjør for norsk natur. Invasjonspotensial angir sannsynlighet for artens spredning og etablering i naturen, og sannsynlig hastighet for invasjonen. Økologisk effekt viser i hvilken grad den fremmede arten kan påvirke stedegne arter og naturtyper.

Tabell 30. Kategorier i Fremmedartslisten for Norge 2023.

FA-kategori	Kategori	Forklaring
SE	Svært høy risiko (Severe impact)	Fremmede arter med en svært høy risiko er faktiske eller potensielle økologiske skadegjørere og har potensial til å etablere seg over store områder.
HI	Høy risiko (High impact)	Fremmede arter med høy risiko har stor spredning med en viss økologisk effekt, eller stor økologisk effekt med en begrenset spredning
PH	Potensielt høy risiko (Potentially high impact)	Fremmede arter med potensielt høy risiko har enten store økologiske effekter, kombinert med et lite invasjonspotensial, eller et stort invasjonspotensial, men ingen kjente økologiske effekter.
LO	Lav risiko (Low impact)	Fremmede arter med lav risiko er ikke dokumentert å ha noen vesentlig negativ påvirkning på norsk natur.
NK	Ingen kjent risiko (No known impact)	Fremmede arter uten kjent risiko har ingen kjent spredningspotensial og ingen kjente økologiske effekter

Biofokus

– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2025–025
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-478-4

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no